

HISTORIA PTMSiK

PL ISSN 0324-8267 Indeks 351857

kwartalnik 2012 tom 62, nr 4
październik-grudzień
www.amsik.pl

archiwum medycyny sądowej i kryminologii

Czasopismo indeksowane:
INDEX MEDICUS / MEDLINE
Punktacja MNiSW: 2
Index Copernicus (2011): 6,31

Organ Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii
finansowany ze środków własnych Towarzystwa

ARCHIWUM MEDYCYNY SĄDOWEJ I KRYMINOLOGII

TOM LXII
Nr 4 (2012)
październik
grudzień

ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA MEDYCYNY SĄDOWEJ I KRYMINOLOGII

REDAKTOR NACZELNY: **dr med. Krzysztof Woźniak**
ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO: **dr med. Filip Bolechała**
SEKRETARZ REDAKCJI: **lek. med. Artur Moskała**

KOLEGIUM REDAKCYJNE:

Prof. Jarosław Berent – Łódź, Polska
Prof. Bernd Brinkmann – Münster, Niemcy
Prof. Richard Dirnhofer – Berno, Szwajcaria
Prof. Noriaki Ikeda – Fukuoka, Japonia
Prof. Jerzy Janica – Białystok, Polska
Dr hab. Zbigniew Jankowski – Gdańsk, Polska
Prof. Małgorzata Kłys – Kraków, Polska
Dr hab. Paweł Krajewski – Warszawa, Polska
Prof. Eduard Peter Leinzinger – Graz, Austria
Prof. Patrice Mangin – Lozanna – Genewa, Szwajcaria
Prof. Zdzisław Marek – Kraków, Polska
Prof. Zofia Olszowy – Sosnowiec, Polska
Prof. Derrick J. Pounder – Dundee, Szkocja
Prof. Zygmunt Przybylski – Poznań, Polska
Prof. Stefan Raszeja – Gdańsk, Polska
Prof. Guy N. Ratty – Leicester, Anglia
Prof. Pekka Saukko – Turku, Finlandia
Prof. Volker Schmidt – Halle – Wittenberg, Niemcy
Prof. Stefan Szram – Łódź, Polska
Prof. Karol Śliwka – Bydgoszcz, Polska
Prof. Barbara Świątek – Wrocław, Polska
Prof. Akihiro Takatsu – Tokio, Japonia
Prof. Michael Thali – Zurich, Szwajcaria
Dr Kurt Trübner – Essen, Niemcy
Prof. Duarte Nuno Vieira – Coimbra, Portugalia

e-mail: redakcja@amsik.pl

www.amsik.pl

Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej i Kryminologii

ul. Sędziowska 18a

91-304 Łódź

archiwum medycyny sądowej i kryminologii

Kwartalnik 2012

Organ Polskiego Towarzystwa
Medycyny Sądowej i Kryminologii
tom 62, nr 4

1. Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii przyjmuje w języku polskim i angielskim: prace oryginalne, kazuistyczne, poglądowe oraz historyczne z medycyny sądowej, kryminalistyki i dziedzin pokrewnych, opracowania z zakresu etyki i deontologii lekarskiej, recenzje książek, sprawozdania z działalności PTMSiK, komunikaty Zarządu Głównego PTMSiK, sprawozdania ze zjazdów krajowych i zagranicznych, listy do Redakcji. Autor powinien podać, do jakiej kategorii zalicza tekst nadesłanej pracy.
2. Prace przyjmuje Redakcja na adres mailowy w postaci pliku w formacie dowolnego, używanego powszechnie w Polsce procesora tekstu (typ pliku np. OpenDocument, Word lub sformatowany RTF), w stanie gotowym do składu, z zachowaniem obowiązujących zasad pisowni polskiej i polskiego mianownictwa.
3. Praca powinna być napisana w formacie A4, z marginesami od góry, dołu, strony lewej i prawej po 2,5 cm, czcionką prostą wielkości 12 pkt. i z odstępami 1,5 wiersza (około 30 wierszy na stronie).
4. Objętość całości (wraz z rycinami, tabelami, piśmiennictwem i streszczeniem) prac oryginalnych i poglądowych nie powinna przekraczać 12 stron A4, kazuistycznych 7 i innych 5. W uzasadnionych przypadkach Redakcja może przyjąć do druku pracę obszerniejszą.
5. Na pierwszej stronie przed właściwym tekstem pracy należy umieścić imię i nazwisko autora (autorów), tytuł pracy w języku polskim i angielskim, nazwę instytucji, z której praca pochodzi oraz tytuł naukowy (skrót), pierwszą literę imienia i nazwisko kierownika akceptującego pracę. W kolejności należy przedstawić streszczenie w języku polskim, nie przekraczające 10 wierszy, zawierające cel i wyniki pracy bez informacji o metodyce. Poniżej należy zamieścić streszczenie w języku angielskim, zawierające cel i wyniki pracy oraz informacje o metodyce pracy. Następnie należy umieścić słowa kluczowe w języku polskim i angielskim.
6. Właściwy tekst pracy rozpoczyna się od drugiej strony. Praca oryginalna powinna mieć typową strukturę (Wstęp. Materiał. Metoda. Wyniki. Dyskusja. Wnioski). Tytuły podrozdziałów powinny być umieszczone w oddzielnych wierszach. W tekście pracy należy zaznaczyć miejsca umieszczenia tabel i / lub rycin.
7. Tabele i / lub ryciny należy zamieszczać w liczbie koniecznej do zrozumienia tekstu. Podpisy pod rycinami i ich oznaczenia oraz tytuły tabel wraz z objaśnieniami należy podawać w języku polskim i angielskim. Ryciny mają numerację arabską, a tabele rzymską. Wielkość rycin powinna być taka, aby były one czytelne po zmniejszeniu ich podstawy do 120 mm. Tabele oraz ryciny (wykresy i fotografie) powinny być dołączone w postaci oddzielnych plików: pochodzących z powszechnie używanych programów biurowych i graficznych. Wskazane jest przygotowanie plików graficznych w formacie jpg.
8. Tabele i ryciny drukowane są bez kolorów (w skali szarości). Jeśli autor życzy sobie wydrukowania elementów pracy w kolorze, powinien skontaktować się w tej sprawie z Redakcją. Wymagane jest pokrycie różnicy kosztów druku pomiędzy drukiem standardowym a kolorowym (różne w zależności od zajęcia liczby arkuszy wydawniczych czy wkładki). W podobny sposób możliwe jest dołączenie do Archiwum płyty CD z plikami przydatnymi do ilustracji drukowanej pracy.
9. Piśmiennictwo należy umieścić na oddzielnej stronie. W oryginalnej pracy nie powinno obejmować ono więcej niż 20 pozycji, w doniesieniu kazuistycznym 15, a w pracy poglądowej 30. Wykaz piśmiennictwa należy ułożyć według kolejności cytowania w tekście, w osobnych liniach. Każda pozycja musi zawierać nazwisko i pierwszą literę imienia autora (autorów), tytuł pracy, tytuł czasopisma według skrótów używanych w Index Medicus (w czasopiśmie pisanych cyrylicą przyjąć transkrypcję obowiązującą w Polsce) oraz kolejno rok, numer tomu, pierwszą i ostatnią stronę pracy (przykład: Autor A., Autor B.: Tytuł pracy. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 2010, 60: 1-5). W przypadku pozycji książkowych należy ponadto podać pełny tytuł dzieła, wydawcę, miejsce i rok wydania.
10. Na końcu pracy należy umieścić adres jednego z autorów (przede wszystkim e-mail), na który będzie kierowana wszelka korespondencja dotycząca pracy.
11. Do pracy należy dołączyć pliki PDF zawierające podpisane:
 - zgodę Kierownika instytucji (Katedry, Zakładu) na opublikowanie pracy,
 - oświadczenie pierwszego autora, że praca nie została złożona równocześnie w innym czasopiśmie oraz że nie była w całości, jak i we fragmentach, wcześniej drukowana.
12. W przypadku, gdy praca doświadczalna prowadzona była na osobach żyjących, na zwłokach lub na zwierzętach, należy dołączyć zgodę właściwej komisji uczelnianej na prowadzenie takich badań.
13. Potwierdzenie otrzymania pracy do rozpatrzenia następuje drogą mailową na adres mailowy, z którego nadesłano pliki.
14. Praca nie odpowiadająca Regulaminowi nie jest rozpatrywana pod względem merytorycznym. Wszystkie nadesłane prace zgodne z Regulaminem będą recenzowane. O nieprzyjęciu pracy do druku Redakcja informuje drogą elektroniczną (e-mail) wykazanego w pracy autora-korespondenta.
15. Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania niezbędnych poprawek, w tym stylistycznych i skrótów – bez porozumienia z Autorem.
16. Honoraria autorskie za publikowane prace nie będą wypłacane. Autorzy nie otrzymują odbitek pracy: na stronie www.amsik.pl artykuł jest dostępny w pliku PDF w formie dokładnie takiej, jak został wydrukowany.
17. Po akceptacji pracy do druku prawa autorskie zostają przekazane przez Autorów – Redakcji Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii.

1. The Archives of Forensic Medicine and Criminology is a peer-reviewed scientific journal published by the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology (PTMSiK) for the publication in both the Polish and English languages of original articles, case reports, review articles, historical papers on forensic medicine, forensic science and related fields, medical ethics and deontology, activity reports and announcements of the PTMSiK, reports on national and international conferences, book reviews and letters to the Editor. The author should indicate which category refers to the text of the submitted work.
2. The article should be submitted to the Editor by e-mail as a file in any format of commonly used word processing program (e.g. a file of the OpenDocument, Word or RTF type), with a proper application of grammar, spelling and terminology requirements.
3. The paper should be submitted in A4 format with 2.5 cm margins at the top, bottom, left and right, font size 12 points and 1.5 line spacing (approximately 30 lines per page).
4. The volume of total original and review articles (including figures, tables, references and summary) should not exceed 12 A4 pages, for case reports – 7 pages, and for other papers – 5 pages. In justified cases, the editors may accept for publication a more extensive paper.
5. On the first page, before the text itself, there should be indicated the name of the author (s), the title of the paper in both the Polish and English languages, the name of the institution from which the work originates, and the academic title (an acronym), the first letter of the first name and the full surname of the head of the institution, who approved the paper for submission. An abstract in Polish should not exceed 10 lines, including the purpose and results of research, without information about the methodology. The abstract must be followed by an abstract in English, including the purpose and results of the research and information on the methodology of work. Then, the keywords in English and Polish should be placed.
6. The proper text of the paper starts from the second page. Original paper should have a typical structure (Introduction. Material and Methods. Results. Discussion. Conclusions.). The titles of subsections should be placed in separate rows. The placement of tables and/or figures should be indicated in the text.
7. The tables and/or figures must appear in the number which is necessary to understand the text. The legends to the illustrations and symbols employed, as well as the titles of tables with explanations should be given in English and Polish. The figures are numbered using Arabic and the tables – Roman numerals. The size of the figures should be appropriate to be legible after reduction of the base to 120mm. The tables and figures (diagrams and photographs) should be attached as separate files formatted in commonly used office software and graphics. It is advisable to prepare the image files in the jpg format.
8. The tables and figures are printed without color (the gray scale). The authors who wish to print elements of their paper in color should contact the Editor with respect to this issue: in such cases, the difference of costs between standard printing and color printing (depending on the area of printing sheet taken up by color parts of the publications/inserts) should be fully covered by the authors. In a similar manner, it is possible to attach to the journal a CD with files useful to illustrate the publication.
9. References should be placed on a separate page. In original papers, the section „References“ should not include more than 20 items, in case reports – 15, and in review papers – 30. The list of references should be arranged in order of citation in the text in separate lines. Each entry must contain the surname and the first letter of the author's (autothors') name, title, journal title according to the abbreviations used in the Index Medicus (in journals written in Cyrillic – a Latin transcription) and subsequently the year, volume number, first and last pages of the paper, as per the following example: Author A, Author B: The title of the paper, Arch Med Sądowej Kryminol. 2010, 60 (1): 1-5. In the case of handbooks, the full title, the publisher, place and year of publication should be also specified.
10. At the end of the paper, the address of one corresponding author (especially the e-mail address) should be specified.
11. The files containing the paper for publication should have PDF files attaches, the files containing:
 - the consent of the Head of the institution (Chair, Department) for publication of the paper,
 - the statement of the first author that the manuscript has not been submitted simultaneously to another journal and that it was not, in its entirety or fragments, printed in another journal.
12. If the experimental study was conducted in living people, cadavers or animals, the approval of an appropriate university commission for carrying out such research should be included.
13. The confirmation of receipt of the paper for evaluation will be sent to the e-mail address from which the files were submitted.
14. Papers not adhering to the above specified the Regulations shall not be evaluated. The articles prepared works in accordance with the Regulations will be reviewed. The Editors will dispatch notification about the refusal to accept the paper for publication via e-mail to the address of the corresponding author.
15. The Editors reserve the right to make necessary corrections, including stylistic revisions and shortening the text, without consulting the author.
16. No royalties shall be paid for the published works. The authors do not receive printouts of the published papers: the articles are available as PDF files exactly as printed on the website www.amsik.pl.
17. The copyrights to papers accepted for publication will be transferred by the authors to the Editors of the Archives of Forensic Medicine and Criminology.

HISTORIA MEDYCYNY SĄDOWEJ / HISTORY OF FORENSIC MEDICINE

Erazm Baran

Historia Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii 1938-2013	243
History of Polish Society of Forensic Medicine and Criminology, 1938-2013	275

PRACE ORYGINALNE / ORIGINAL PAPERS

**Artur Moskała, Krzysztof Woźniak, Piotr Kluza, Filip Bolechała, Ewa Rzepecka-Woźniak,
Jan Kołodziej, Katarzyna Latacz**

Przydatność pośmiertnego badania tomografii komputerowej z angiografią (PMCTA) w sądowo-lekarskiej diagnostyce przypadków ran kłutych i ciętych	
Validity of post-mortem computed tomography angiography (PMCTA) in medico-legal diagnostic management of stab and incised wounds	315

Erazm Baran*

FECI, QUOD POTUI, FACIANT MELIORA POTENTES

Historia Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii 1938-2013

I. GENEZA TOWARZYSTWA

Podczas XV Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich we Lwowie w czasie obrad Sekcji Medycyny Sądowej w dniu 7 lipca 1937 roku profesor Wiktor Grzywo-Dąbrowski wystąpił z wnioskiem „utworzenia Polskiego Towarzystwa Sądowo-Lekarskiego, które weszłoby w skład Międzynarodowego Towarzystwa Sądowo-Lekarskiego świeżo utworzonego w Paryżu. Polskie Towarzystwo posiadałoby, jako członek Towarzystwa Międzynarodowego, prawo głosu.” Wniosek ten został poparty przez profesorów Wachholza, Sieradzkiego, Horoszkiewicza i Sien-galewicza. Opracowanie projektu Statutu Towarzystwa powierzono wnioskodawcy [1].

Z inicjatywy prof. W. Grzywo-Dąbrowskiego od maja 1937 roku zostały zapoczątkowane, w Zakładzie Medycyny Sądowej Uniwersytetu Warszawskiego im. J. Piłsudskiego, posiedzenia naukowe poświęcone kryminologii i medycynie sądowej, w których uczestniczyli lekarze i prawnicy. Inicjator powstania Towarzystwa prof. W. Grzywo-Dąbrowski uważał, że posiedzenie w dniu 14 maja 1937 roku było pierwszym posiedzeniem Towarzystwa [2, 3]. Tym niemniej oficjalny wniosek o założenie Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii został postawiony na drugim posiedzeniu naukowym 30 września 1937 roku. Na zebraniu tym przedstawiono projekt statutu. Większość z obecnych 26 osób wpisała się na listę członków założycieli [2].

Na mocy decyzji Komisarza Rządu m. st. Warszawy 7 lutego 1938 roku, wpisane zostało do Rejestru Stowarzyszeń i Związków Komisariatu Rządu m. st. Warszawy pod numerem 1176 stowarzyszenie pod oficjalną nazwą Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej i Kryminologii (w skrócie P.T.M.S.i K.).

Dało to podstawę zwołania I Walnego Zebrania

Organizacyjnego 3 marca 1938 roku w Zakładzie Medycyny Sądowej Uniwersytetu Warszawskiego, na którym dokonano wyboru Władz Towarzystwa [2].

Okres II wojny światowej przerwał działalność Towarzystwa, zapisując w jego dziejach tragiczną kartę. W Katyniu zostają zamordowani doc. Tadeusz Tucholski – toksykolog z Katedry Medycyny Sądowej w Poznaniu i płk dr med. Jan Władysław Nelken – jeden z pionierów psychiatrii sądowej, członek Komitetu Redakcyjnego Czasopisma Sądowo-Lekarskiego (zbrodnia sowiecka). Na Wzgórzach Wuleckich we Lwowie w dniu 4 lipca 1941 roku zostają zamordowani profesorowie Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie a wśród nich 70-letni profesor Włodzimierz Sieradzki – Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej we Lwowie (zbrodnia niemiecka). 6 listopada 1939 roku w czasie niechlubnej i zbrodniczej akcji niemieckiej „Sonderaktion Krakau” wraz z innymi profesorami Uniwersytetu Jagiellońskiego, zostaje aresztowany 72-letni Leon Wachholz – profesor honorowy Wydziału Lekarskiego UJ, wiceprezes Międzynarodowej Akademii Medycyny Sądowej i Społecznej w latach 1938-1941. Osadzony w nieludzkich warunkach (okres jesienno-zimowy) w obozie koncentracyjnym w Sachsenhausen. Zwolniony w lutym 1940 roku, schorowany z ciężkimi nieogójącymi się odmrożeniami nóg nabytymi w obozie, zmarł w 1942 roku w Krakowie. Jego uczeń prof. Jan Olbrycht zostaje aresztowany w 1942 roku i osadzony w obozie koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau a następnie w Mauthausen. Osobista wielka tragedia stała się udziałem prof. Stefana Horoszkiewicza – Kierownika Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu w Poznaniu. Jego żona Olga Jadwiga – lekarz pediatra – została zamordowana przez Niemców 15 lipca 1942 roku ze względu na pochodzenie żydowskie.

* Przewodniczący Komisji Historycznej Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii.

Śmierć żony, troska o los dzieci (syn i córka) wpłynęły niszcząco na stan Jego zdrowia. Zmarł 12 marca 1945 roku [4, 5, 6].

W wyniku działań wojennych doszło do całkowitego lub częściowego zniszczenia i (lub) ograbienia wyposażenia i księgozbiorów zakładów w Warszawie, Poznaniu i Krakowie. Zniszczona była siedziba Zakładu Medycyny Sądowej we Wrocławiu. Poza granicami Polski pozostał Uniwersytet we Lwowie i Wilnie z Katedrami Medycyny Sądowej [7, 8, 9, 10, 11].

Okres 1945-1948 to czas odbudowy ze zniszczeń, tworzenie zespołów nowych katedr i zakładów w Gdańsku, Lublinie, Łodzi i Wrocławiu, z równoczesnym prowadzeniem zajęć dydaktycznych i usługowych dla władz wymiaru sprawiedliwości. Dopiero więc w czasie pierwszej po wojnie Konferencji Profesorów Medycyny Sądowej we Wrocławiu, w dniach 19-20 marca 1948 roku, podjęto uchwałę o reaktywacji Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii. Zebrani profesoria działających Katedr Medycyny Sądowej: W. Grzywo-Dąbrowski (Warszawa), S. Manczarski (Gdańsk), J. Olbrycht (Kraków), B. Popielski (Wrocław), B. Puchowski (Łódź), S. Schilling-Siengalewicz (Poznań) oraz doc. W. Dżużyński (od 1949 roku profesor, Kierownik Katedry w Lublinie) upoważnili prof. W. Grzywo-Dąbrowskiego „do wszczęcia kroków w tym kierunku u odpowiednich władz” [3].

18 listopada 1948 roku w Zakładzie Medycyny Sądowej Uniwersytetu Warszawskiego odbyło się wstępne posiedzenie mające na celu wznowienie działalności Towarzystwa. Został przedstawiony projekt statutu, który po przeprowadzonej dyskusji uzyskał aprobatę [3].

Na mocy decyzji Prezydenta m. st. Warszawy, z dnia 5 września 1949 roku L.dz.015-8086/49 wydanej na podstawie art. 21 Prawa o Stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 roku (Dz.U. R.P. Nr 94 poz. 808), wpisano do Rejestru Stowarzyszeń i Związków Zarządu Miejskiego w m.st. Warszawie pod Nr 283 stowarzyszenie pod nazwą Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej i Kryminologii (w skrócie P.T.M.S.i.K.) [12].

W dniu 27 października 1949 roku na posiedzeniu organizacyjnym dokonano wyboru Władz Towarzystwa [3].

Po raz drugi zaistniała konieczność reaktywacji Towarzystwa w 1996 roku.

W 1995 roku wybrane na Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa w Białymstoku nowe władze (Prezes Zarządu Głównego prof. dr hab. Karol Śliwka i Sekretarz Zarządu Głównego prof. dr hab. Barbara Świątek) zmuszone były wystąpić o reaktywację Towarzystwa. Dowodzi tego treść pisma Prezesa i Sekretarza z dnia 10 czerwca 1996 roku do Sądu Wojewódzkiego Wydziału I Cywilnego w Bydgoszczy, w którym podano nowy skład personalny Władz Towarzystwa, a równocześnie zwrócono się „o rejestrację nowego statutu PTMSiK uchwalonego na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu w Bydgoszczy w dniu 26 stycznia 1996 roku. Z uwagi na fakt reaktywowania działalności Towarzystwa i brak środków finansowych uprzejmie prosimy o rozważenie możliwości zwolnienia Towarzystwa z opłat sądowych” [13].

Zarząd Główny nie dysponował środkami finansowymi, ponieważ konto bankowe Towarzystwa zostało zablokowane decyzją Sekretarza Generalnego prof. Aleksandra Dubrzyńskiego, który w późniejszym okresie złożył rezygnację z pełnionej funkcji [14, 15].

Konieczność reaktywacji Towarzystwa wynikała z faktu, że w kadencjach 1987-1991, 1991-1992 i 1992-1995 (Prezes prof. Zygmunt Przybylski) zaniedbano obowiązek zgłoszenia w stosownym organie administracyjnym (sądowym) zmian personalnych we władzach Towarzystwa, przyjętych zmian w statucie, w tym zmianę siedziby Towarzystwa z Gdańska na Warszawę. Działalność Towarzystwa w tych latach pozostawała w niezgodzie (w sprzeczności) z obowiązującymi przepisami (Ustawa „Prawo o Stowarzyszeniach” z 1932 i 1989 roku).

II. STATUTY TOWARZYSTWA

1. Struktura pierwszego założycielskiego Statutu z 7 II 1938 roku liczącego 30 paragrafów, dzielącego się na trzy działy uwzględniała: nazwę, siedzibę i cele Towarzystwa; ustrój Towarzystwa – członkowie, władze, oddziały; zmianę statutu i likwidację Towarzystwa [16]¹.

Na walnym Zgromadzeniu Towarzystwa 27 IV 1939 roku na wniosek Zarządu Głównego (Z.G.)

¹ X. Aneks.

dokonano zmiany w statucie a to w związku z unifikacją Zarządu Oddziału Warszawskiego i Zarządu Głównego. Zmiana dotyczyła § 19 – zwiększenie liczby członków Z.G. do 13 osób, w tym dla 9 z nich miejscem zamieszkania musiała być Warszawa, a w § 21 zwiększono z 4 do 5 liczbę członków warunkujących prawomocność zebrań Z.G. [17].

2. Statut reaktywujący Towarzystwo z 5 IX 1949 roku jest identyczny ze statutem z 1938. Wprowadzono tylko jedną zmianę w § 20: „Zarząd Główny wybiera spośród siebie prezesa, 2 wiceprezesów, sekretarza, skarbnika i ich zastępców” [12].

3. Na Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa 20 I 1973 roku w Krakowie uchwalone zostały zmiany w statucie z 1949 roku. Najistotniejsze przytaczam – z podkreśleniami zmian – w pełnym brzmieniu:

a) § 2 Siedzibą Towarzystwa jest miasto Kraków, a terenem działalności Polska Rzeczpospolita Ludowa

b) § 5 Członkowie Towarzystwa dzielą się na członków: honorowych, zwyczajnych, wspierających i członków korespondentów

c) § 15 wykreślono słowa „zbiera się raz do roku”, wpisując „zbiera się co najmniej co 3 lata”.

d) § 19 dokonano skreślenia drugiej części paragrafu, pozostawiając, że „Zarząd Główny składa się z 9 członków wybieranych na Walnym Zgromadzeniu na lat 3 z liczby członków zwyczajnych”

e) § 20 Zarząd Główny wybiera spośród siebie prezesa, dwóch wiceprezesów, sekretarza, skarbnika i ich zastępców. Ponadto do Zarządu Głównego wchodzi z urzędu na prawach członka każdorazowy redaktor czasopisma Towarzystwa „Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii”

f) § 25 Nieporozumienia pomiędzy członkami wynikłe z ich przynależności do Towarzystwa rozpatruje Sąd Koleżeński, składający się z przewodniczącego i czterech członków Towarzystwa.

Inne zmiany dotyczyły: § 6 możliwość powołania członków korespondentów spośród naukowców zagranicznych; § 22 g skreślono pierwsze zdanie tego paragrafu; § 26 wprowadzono nazwę Kraków; § 28 wprowadza 3-letnią kadencję Zarządu Oddziału [12].

W dniu 3 VIII 1973 roku wpisano do Rejestru Stowarzyszeń i Związków Prezydium Rady Narodowej m. Krakowa pod nr. rej. 318 Stowarzyszenie pn. Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej i Kryminologii z siedzibą w Krakowie [12].

4. Na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa 5 V 1977 roku w Katowicach uchwalono tylko jedną zmianę w statucie. Doszło do zmiany siedziby Towarzystwa z Krakowa na Gdańsk (§ 2).

W tej mierze zostały podjęte dwie decyzje organów administracyjnych. Decyzja o wykreśleniu Towarzystwa z Rejestru Stowarzyszeń i Związków Urzędu Miasta Krakowa – pismo z dnia 17 VIII 1977 roku [12]. Decyzja o wpisaniu Towarzystwa do Rejestru Stowarzyszeń i Związków Wydziału Spraw Wewnętrznych Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku pod numerem 57 – pismo z dnia 18 VIII 1977 roku [12].

5. Na Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa 4 II 1987 roku w Poznaniu uchwalono następujące zmiany i uzupełnienia:

a) § 2 Siedzibą Towarzystwa jest miasto Warszawa

b) § 18 skreślono słowa: „uchwała budżet” i „rocznych”

c) § 19 wybór trzech zastępców członków Zarządu Głównego i powołanie przez Zarząd Główny – sekretarza generalnego – którego prawa i obowiązki określa regulamin Towarzystwa ustalany przez Z. G. – § 22

d) § 21 zapraszanie na zebrania Z. G. wszystkich kierowników katedr i zakładów medycyny sądowej [18].

6. Na Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa 24 I 1991 roku w Warszawie uchwalono kolejne zmiany:

a) § 2 zapisano „Rzeczpospolita Polska”

b) § 6 w zdaniu drugim dodano słowo „także”, a skreślono słowo „zagranicznych”

c) § 19 skreślono słowa: „oraz trzech zastępców” [25].

Zmiany w statucie dokonane w 1987 i 1991 roku nie były zgłaszane – stosownie do obowiązujących przepisów ustawowych – w żadnym organie administracyjnym jak i sądowym.

Wszystkie zmiany w statutach do 1991 roku nie naruszały struktury wyjściowego statutu z 1938 roku liczącego niezmiennie 30 paragrafów w trzech działach.

7. Na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa w Bydgoszczy 26 I 1996 roku został uchwalony nowy statut. Jego struktura obejmowała siedem rozdziałów z 37 paragrafami. Wprowadzono szereg nowych sformułowań, uporządkowano

i doprecyzowano dotychczasowe zapisy. Po raz pierwszy do Władz Towarzystwa został zaliczony Sąd Koleżeński. Zrezygnowano z powoływania przez Z. G. Sekretarza Generalnego. Nastąpiła zmiana siedziby Towarzystwa z Gdańska na Bydgoszcz [19].

Postanowieniem Sądu Wojewódzkiego I Wydziału Cywilnego w Bydgoszczy, Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej i Kryminologii zostało wpisane w Rejestrze Stowarzyszeń w dziale A pod nr. R. ST. 917 [13].

Po wyborach Władz Towarzystwa na kadencję 1998-2001, Prezes Z. G. prof. Barbara Świątek złożyła do Sądu Okręgowego w Bydgoszczy wniosek o uaktualnienie danych personalnych nowych członków Z. G. w rejestrze. Dokonano w rejestrze R. St. 917 stosownych zmian [13].

8. Na Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa 12 IX 2001 roku w Warszawie podjęto uchwałę dotyczącą zmiany w siedzibie Towarzystwa z Bydgoszczy na Warszawę. W sprawozdaniu Z. G. na Walnym Zebraniu 14 II 2004 roku w Krakowie zamieszczono następującą informację: „Usilne starania zmierzające do zmiany siedziby Towarzystwa w Wydziale Gospodarczym Krajowego SR w Poznaniu nie przyniosły rezultatu właśnie z powodu aktualnej treści paragrafu 2 w Statucie mówiącego że terenem działania Towarzystwa jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej a siedzibą miasto Bydgoszcz” (archiwum Z. G. PTMSiK).

Przytoczony fragment sprawozdania budzi jednak wątpliwości ponieważ z akt Sądu Rejestrowego [13] wynika, że pierwotnie w dniu 14 III 2002 roku w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego został złożony przez Prezesa Towarzystwa prof. Z. Przybylskiego i Sekretarza Towarzystwa dr. M. Stochaja wniosek o zmianę siedziby. Z uwagi jednak na brak terminowego wykonania postanowień tego Sądu, zmiana w statucie nie została dokonana a postępowanie umorzono. Natomiast powiadomiono wnioskodawców, że w tej sytuacji wniosek o wpis do rejestru z uwzględnieniem miejsca i siedziby należy złożyć do Sądu Rejonowego Wydziału Gospodarczego Krajowego Rejestru Sądowego w Poznaniu. Z informacji pisemnej tego Sądu w Poznaniu wy-

nika, że nie skorzystano jednak z tej możliwości – ponieważ „nie wpłynął wniosek o rozpatrzenie zmian w statucie Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii” [25]. Pozostaje to w sprzeczności z przytoczonym fragmentem sprawozdania Z. G. z 2004 roku².

9. Kolejne zmiany w obowiązującym Statucie Towarzystwa uchwalono na Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa w Krakowie 15 IX 2004 roku. Wprowadzono nowe przepisy dotyczące celów działalności Towarzystwa, zasad prowadzenia badań naukowych, powoływania Komisji Problemowych. Podtrzymano wniosek o zmianę siedziby Towarzystwa z Bydgoszczy na Warszawę. Powyższe zmiany zostały zgłoszone do stosownego organu sądowego. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy XIII Wydziału Gospodarczego Krajowego Rejestru Sądowego (KRS), Towarzystwo zostało wpisane do KRS pod nr. 243239. Sąd ustalił również, iż organem sprawującym nadzór nad Towarzystwem jest Prezydent m.st. Warszawy. Akta sprawy przekazano do Sądu Rejonowego w Warszawie XIX Wydziału Gospodarczego Krajowego Rejestru Sądowego [13].

10. Po wyborach nowych władz Towarzystwa 27 II 2007 roku w Szczecinie informacja o zmianach personalnych w Zarządzie Głównym została przekazana do Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy Sąd Gospodarczy KRS, który dokonał zmian w rejestrze. Na Walnym Zebraniu nie wprowadzono żadnych zmian do Statutu [20].

11. Na Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa w Gdańsku 16 IX 2010 roku uchwalono wprowadzenie zmian w obowiązującym Statucie. Przyjęto 24 poprawki i uzupełnienia. Dopełniono obowiązku zgłoszenia zmian personalnych w Zarządzie Głównym oraz w Statucie w Sądzie Rejonowym j.w.³.

III. WŁADZE TOWARZYSTWA

A. Walne Zebranie (do 1996 roku Walne Zgromadzenie).

Statutowo Walne Zebrania Towarzystwa – dla wyboru władz – winny odbywać się co trzy lata. I kadencja została przerwana w 1939 roku. Po reaktywacji Towarzystwa nie zawsze przestrzegano 3-letniego okresu kadencyjnego. Dopiero od roku

² W Słowniku Polskich Towarzystw Naukowych (wyd. PAN, 2004) w opracowaniu dotyczącym naszego Towarzystwa autorstwa R. Wachowiaka została zamieszczona informacja, niezgodna z istniejącym stanem faktycznym, że siedzibą Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii jest Poznań.

³ Tekst jednolity Statutu opublikowano na stronie internetowej Towarzystwa www.ptmsik.pl

1992 wybory Władz Towarzystwa odbywały się regularnie co trzy lata, w trakcie kolejnych Zjazdów Naukowych Towarzystwa.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie w 75-letniej historii Towarzystwa zwoływane było dwukrotnie. 5 V 1977 roku w Katowicach celem uchwalenia zmian w statucie (zmiana siedziby Towarzystwa z Krakowa na Gdańsk). 28 I 1996 roku w Bydgoszczy dokonano reaktywacji Towarzystwa i uchwalono nowy statut.

B. Zarząd Główny, Główna Komisja Rewizyjna (do 1996 roku bez przymiotnika „Główna”), Sąd Koleżeński (do 1996 roku nie uwzględniany w strukturze Władz Towarzystwa).

1. Kadencja 1938-1939

Wybory 3 III 1938 roku Warszawa

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Wiktor Grzywo-Dąbrowski (ZMS Warszawa); Wiceprezes – prof. dr Jan Olbrycht (ZMS Kraków); Sekretarz – Mikołaj Halfter (Sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie); Skarbnik – Stanisław Lubodziecki (Prokurator Sądu Najwyższego w Warszawie). Członkowie Z. G.: prof. dr Stefan Horoszkiewicz (ZMS Poznań); doc. dr Witold Łuniewski (Dyrektor Szpitala Psychiatrycznego w Tworkach); prof. dr Sergiusz Schilling-Siengalewicz (ZMS Wilno); prof. dr Włodzimierz Sieradzki (ZMS Lwów); Włodzimierz Sokalski (Sędzia Sądu Najwyższego w Warszawie).

Komisja Rewizyjna: Kazimierz Fleszyński (Sędzia Sądu Najwyższego w Warszawie); prof. dr Stefan Glaser (prawnik, karnista Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie); Józef Jakubiec (Podinspektor Policji Państwowej w Warszawie).

Zastępcy członków Komisji Rewizyjnej: dr Władysław Felc (ZMS Warszawa); dr Bolesław Popielski (IES Warszawa) [16].

2. Kadencja 1949-1953

Wybory 27 X 1949 roku Warszawa

W zależności od źródeł podawane są różne składy.

Zarząd Główny bez podziału na funkcje: prof. dr Wiktor Grzywo-Dąbrowski; dr Arnold Gubiński; prof. dr Józef Handelsman; prok. Mikołaj Halfter; prof. dr Stanisław Manczarski; prof. dr Jan Olbrycht; prof. dr Bolesław Popielski; prof. dr Sergiusz Schilling-Siengalewicz; prof. dr Jerzy Sawicki.

Komisja Rewizyjna: dyr. Janusz Gumkowski; dyr. dr Feliks Kaczanowski. Zastępcy członków: prok. Antoni Kozłowski; prok. Kazimierz Różycki [3].

Pismo Towarzystwa z 19 XII 1949 roku do Wydziału Społeczno-Politycznego Zarządu Miejskiego m.st. Warszawy, podające skład osobowy Zarządu Głównego Towarzystwa.

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Wiktor Grzywo-Dąbrowski; Wiceprezes – Stanisław Zienkiewicz (Wiceprezes Sądu Okręgowego w Warszawie); Sekretarz – Mikołaj Halfter (Wiceprokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie); Zastępca Sekretarza – dr Stanisław Jełowicki (ordynator Oddziału Psychiatrycznego Szpitala w Tworkach); Skarbnik – Krzysztof Koziół-Poklewski (Sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie); Zastępca Skarbnika – dr Arnold Gubiński (Wiceprokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie).

W piśmie podano imienny skład „członków Zarządu Głównego bez funkcji”. Obejmował on pięciu kierowników Zakładu Medycyny Sądowej (profesorowie W. Dżułyński, S. Manczarski, B. Popielski, B. Puchowski, S. Schilling-Siengalewicz), dwóch profesorów Uniwersytetu w Łodzi (prof. dr Stanisław Batawia – lekarz, psychiatra, prawnik i prof. dr Jerzy Sawicki – prawnik, Prokurator Trybunału Narodowego i Sądu Najwyższego), prof. dr Józef Handelsman (Kierownik Kliniki Psychiatrycznej U.W. w Tworkach) oraz dr Jan Sehn (sędzia, Dyrektor IES w Krakowie) [12].

W kolejnym piśmie Towarzystwa z dnia 1 I 1951 roku adresowanym do Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy Wydział Społeczno-Administracyjny podano, że liczba członków Zarządu Głównego bez funkcji wzrosła do dziesięciu. Tym nowym członkiem Z. G. został doc. dr Stanisław Łaguna (ZMS Warszawa). Podano również bliższe dane o członkach Komisji Rewizyjnej: dyr. Janusz Gumkowski (prawnik w Główniej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce); dr Feliks Kaczanowski (Dyrektor Szpitala Psychiatrycznego w Tworkach) [12].

W sprawozdaniu z działalności Towarzystwa za rok 1952 (pismo z dnia 4 II 1953) podano, że z Zarządu Głównego ustąpił Wiceprzewodniczący adwokat Stanisław Zienkiewicz oraz że jeden z członków Zarządu zmarł – prof. dr S. Schilling-Siengalewicz [12].

3. Kadencja 1953-1956

Wybory 15 I 1953 roku Warszawa

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Wiktor Grzywo-Dąbrowski; Wiceprezes – prof. dr Jan Olbrycht;

Sekretarz – Mikołaj Halfter (Generalny Prokurator R.P. w Warszawie); Zastępca Sekretarza dr Włodzimierz Jełowicki; Skarbnik – Krzysztof Koziół-Poklewski (adwokat); Zastępca Skarbnika – dr Arnold Gubiński (Generalna Prokuratura R.P. w Warszawie). Członkowie Z. G.: dr Edmund Chróścielewski (ZMS Poznań); prof. dr Wiktor Dżużyński (ZMS Lublin); prof. dr Józef Handelsman; prof. dr Stanisław Łaguna; prof. dr Stanisław Manczarski (ZMS Gdańsk); prof. dr Bolesław Popielski (ZMS Wrocław); doc. dr Tadeusz Pragłowski (ZMS Katowice); prof. dr Bronisław Puchowski (ZMS Łódź); prof. dr Jerzy Sawicki; dr Jan Sehn; doc. dr Jan Walczyński (ZMS Szczecin).

Komisja Rewizyjna: dyr. Janusz Gumkowski; dyr. dr Feliks Kaczanowski. Brak danych o zastępcach członków Komisji Rewizyjnej [12].

4. Kadencja 1956-1960

Wybory 20 XII 1956 roku Warszawa

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Bolesław Popielski; Wiceprezes – dr Feliks Kaczanowski; Sekretarz – prof. dr Stanisław Łaguna; Skarbnik – prof. dr Witold Dżużyński. Członkowie Z. G.: Edward Nymark adwokat z Warszawy (ustąpił z Zarządu 13 IV 1959 roku); prof. dr Stanisław Manczarski; dr Jan Robel (Kierownik Naukowy Oddziału Chemii Sądowej IES w Krakowie); doc. dr Jan Sehn; prof. dr Jan Walczyński.

Do Zarządu Głównego został dokooptowany dr Janusz Składziński (ZMS Warszawa) w charakterze skarbnika technicznego.

Komisja Rewizyjna – brak danych [11, 12]

5. Kadencja 1960 – 1964

Wybory 21 V 1960 roku Białystok

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Witold Dżużyński; Wiceprezes – Mikołaj Halfter; Sekretarz – płk mgr Ryszard Zelwiański (Zakład Kryminalistyki KGMO). Członkowie Z. G.: doc. dr Edmund Chróścielewski; prof. dr Wiktor Grzywo-Dąbrowski; dr Feliks Kaczanowski; prof. dr Stanisław Manczarski.

Komisja Rewizyjna – doc. dr Maria Byrdy (ZMS Białystok); prof. dr Bolesław Popielski; doc. dr Tadeusz Pragłowski.

W trakcie kontroli działalności statutowej Towarzystwa przeprowadzonych w 1962 i 1963 roku przez inspektorów Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Warszawa-Ochota, wyknięto szereg nieprawidłowości w działalności Towarzystwa i przy

wyborze Władz Towarzystwa (brak wyboru drugiego wiceprezesa, skarbnika, zastępcy sekretarza i skarbnika oraz zastępców członków komisji rewizyjnej) [12].

6. Kadencja 1964-1967

Wybory 18 I 1964 roku Warszawa

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Bronisław Puchowski; Wiceprezes – mgr Edgar Hansen (Generalna Prokuratura); Wiceprezes – doc. dr Jan Kobiela (ZMS Kraków); Sekretarz – doc. dr Władysław Widy (ZMS Warszawa); Zastępca Sekretarza – płk mgr Ryszard Zelwiański; Skarbnik – doc. dr Halina Seyfriedowa (Instytut Hematologii w Warszawie); Zastępca Skarbnika – doc. dr Stefan Raszeja (ZMS Poznań). Członkowie Z. G.: dr Feliks Kaczanowski; prof. dr Bolesław Popielski.

Komisja Rewizyjna: doc. dr Maria Byrdy; doc. dr Tadeusz Pragłowski; prokurator H. Seyfert (Warszawa).

Zastępcy członków Komisji Rewizyjnej: dr farm. Roman Dynakowski (ZMS Warszawa); lek. med. Antoni Michałowski (Zakład Kryminalistyki KGMO) [12, 21].

7. Kadencja 1967-1970

Wybory 14 I 1967 roku Lublin

Zarząd Główny: Prezes – doc. dr Jan Kobiela; Wiceprezes – prof. dr Bolesław Popielski; Wiceprezes – prof. dr Edmund Chróścielewski; Sekretarz – dr Jan Markiewicz (Dyrektor IES Kraków); Skarbnik – doc. dr Halina Seyfriedowa. Członkowie Z. G.: prof. dr Maria Byrdy; doc. dr Andrzej Jakliński (ZMS Lublin); doc. dr Władysław Nasiłowski (ZMS Katowice); płk dr Ryszard Zelwiański.

Komisja Rewizyjna: doc. dr Tadeusz Marcinkowski (ZMS Poznań); prof. dr Stefan Raszeja (ZMS Gdańsk); dr Zofia Tomaszewska (ZMS Lublin).

W czasie trwania kadencji Zarządu nastąpiły zmiany w jego składzie. Na posiedzeniu w dniu 9 II 1967 roku Zarząd dokooptował dodatkowo trzech członków Towarzystwa: doc. dr Władysław Widy; mjr lek. med. Antoni Michałowski; mgr Edgar Hansen.

Na posiedzeniu w dniu 29 III 1967 roku Zarząd przyjął rezygnację doc. dr Haliny Seyfriedowej z funkcji Skarbnika i powierzył tę funkcję płk. mgr. inż. Stanisławowi Adamczakowi (Zakład Kryminalistyki KGMO) a równocześnie do Zarządu Głównego dokooptował płk. Zenona Biernaczyka (Zakład Kryminalistyki KGMO) [12].

8. Kadencja 1970-1973

Wybory 26 IX 1970 roku Kraków

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Jan Kobiela; Wiceprezes – prof. dr Bolesław Popielski; Wiceprezes – prof. dr Edmund Chróścielewski; Sekretarz – dr Jan Markiewicz; Skarbnik – płk mgr inż. Stanisław Adamczak. Członkowie Z. G.: płk mgr Zenon Biernaczyk; mgr Edgard Hansen; płk dr med. Antoni Michałowski; doc. dr Władysław Nasiłowski; doc. dr Władysław Widy.

Komisja Rewizyjna: doc. dr Tadeusz Marcinkowski; prof. dr Stefan Raszeja; dr Zofia Tomaszewska.

Powwyższy skład Władz Towarzystwa nie był głosowany. Na wniosek Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej doc. dr T. Marcinkowskiego, Zgromadzenie przyjęło jednomyślnie uchwałę o „powierzeniu dotychczasowemu Zarządowi Głównemu pełnienia obowiązków na następną kadencję statutową dla kontynuowania tak owocnej pracy”.

W dniu 20 VIII 1972 roku zmarł Prezes Towarzystwa prof. dr Jan Stanisław Kobiela. Na posiedzeniu Zarządu Głównego w dniu 11 XI 1972 roku w Krakowie obowiązki te zostały powierzone czasowo Wiceprezesowi prof. dr. B. Popielskiemu [12].

9. Kadencja 1973-1975

Wybory 20 I 1973 roku Kraków

Zarząd Główny: Prezes – dr Jan Markiewicz; Wiceprezes – prof. dr Stefan Raszeja; Wiceprezes – dr Bolesław Popielski; Sekretarz – doc. dr Zdzisław Marek (ZMS Kraków); Skarbnik – doc. dr Tadeusz Hanausek (Zakład Kryminalistyki UJ). Członkowie Z. G.: prof. dr Edmund Chróścielewski; doc. dr Walenty Lewkowski (WAM Łódź); doc. dr Władysław Nasiłowski; prof. dr Jan Walczyński.

Zastępcy członków Z. G.: dr Barbara Andreas-Ludwicka (ZMS Warszawa); płk dr Antoni Michałowski.

Komisja Rewizyjna: doc. dr Tadeusz Marcinkowski; prof. dr Maria Byrdy; dr Rozalia Bryc (ZMS Lublin).

Redaktor Naczelny Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii – prof. dr Andrzej Jakliński [12].

10. Kadencja 1975-1979

Wybory 15 IX 1975 roku Gdańsk

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Stefan Raszeja; Wiceprezes – doc. dr Jan Markiewicz; Wiceprezes – prof. dr Bolesław Popielski; Sekretarz – dr Aleksander Dubrzyński (ZMS Gdańsk); Skarbnik – doc. dr Henryk Popławski (Katedra Prawa Karnego Uniwersytetu w Gdańsku). Członkowie Z. G.: prof. dr

Maria Byrdy; doc. dr Zdzisław Marek; doc. dr Władysław Nasiłowski; płk mgr Bolesław Pater (Dyrektor Zakładu Kryminalistyki KGMO).

Zastępcy członków Z. G.: dr Andrzej Krueger (ZMS Gdańsk); dr hab. Zofia Tomaszewska.

Komisja Rewizyjna: prof. dr Edmund Chróścielewski; doc. dr Zygmunt Fiedorczuk (ZMS Łódź); doc. dr hab. Bożena Turowska (ZMS Kraków).

Redaktor Naczelny Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii – prof. dr Andrzej Jakliński.

Od 1 III 1976 roku sprawy administracyjno-finansowo-księgowo były prowadzone przez p. Leonilię Konkol, zatrudnioną na umowę zlecenia [22].

11. Kadencja 1979-1984

Wybory 21 IX 1979 roku Lublin

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Stefan Raszeja; Wiceprezes – prof. dr Brunon Hołyst (prawnik, dyr. Instytutu Problematyki Przestępczości w Warszawie); Wiceprezes – doc. dr Jan Markiewicz; Sekretarz – doc. dr hab. Aleksander Dubrzyński; Skarbnik – prof. dr Walenty Lewkowski. Członkowie Z. G.: prof. dr Zdzisław Marek; prof. dr Władysław Nasiłowski; płk mgr Bolesław Pater.

Zastępcy członków Z. G.: doc. dr hab. Kazimierz Jaegermann (ZMS Kraków); doc. dr hab. Zofia Tomaszewska; dr Karol Śliwka (ZMS Gdańsk).

Komisja Rewizyjna: prof. dr Edmund Chróścielewski (przewodniczący); doc. dr hab. Zygmunt Fiedorczuk (ZMS Łódź); prof. dr Bożena Turowska.

Redaktor Naczelny Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii – prof. dr Andrzej Jakliński [22].

12. Kadencja 1984-1987

Wybory 22 IX 1984 roku Katowice

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Stefan Raszeja; Wiceprezes – prof. dr Brunon Hołyst; Wiceprezes – doc. dr Jan Markiewicz; Sekretarz – doc. dr hab. Aleksander Dubrzyński; Skarbnik – doc. dr hab. Karol Śliwka (ZMS Bydgoszcz). Członkowie Z. G.: prof. dr Andrzej Jakliński; prof. dr Władysław Nasiłowski; prof. dr Zygmunt Przybylski (ZMS Poznań); prof. dr Bożena Turowska. Zastępcy Członków Z. G.: lek. med. Jan Dzida (WAM Łódź); płk dr Tadeusz Rydzek (Zakład Kryminalistyki KGMO); doc. dr Jan Widacki (KUL).

Komisja Rewizyjna: doc. dr hab. Zofia Tomaszewska (przewodnicząca); dr Józef Gurgul (prokurator z Warszawy); prof. dr Julian Kornobis (ZMS Wrocław).

Redaktor Naczelny Archiwum Medycyny Sądowej

wej i Kryminologii – prof. dr Zdzisław Marek [23].

13. Kadencja 1987-1991

Wybory 4 IX 1987 roku Poznań

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Zygmunt Przybylski; Wiceprezes – prof. dr Stefan Raszeja; Wiceprezes – prof. dr Jan Markiewicz; Sekretarz – dr med. Marian Stochaj (ZMS Poznań); Skarbnik – dr med. Maria Krzymańska (ZMS Poznań). Członkowie Z. G.: dr med. Erazm Baran (ZMS Kraków); prof. dr Brunon Hołyst; prof. dr Andrzej Jakliński; dr hab. Roman Mądro (ZMS Lublin); prof. dr Władysław Nasitowski.

Zastępcy członków Z. G.: ptk dr Tadeusz Rydzek; dr hab. Franciszek Trela (ZMS Kraków).

Komisja Rewizyjna: prof. dr Tadeusz Borkowski (IES Kraków); dr med. Wiesław Gawrzewski (ZMS Rzeszów); dr Józef Gurgul; prof. dr Halina Sybirska (ZMS Katowice); prof. dr Zofia Tomaszewska.

Redaktor Naczelny Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii – prof. dr Zdzisław Marek.

Sekretarz Generalny – prof. dr Aleksander Dubrzyński (ZMS Warszawa) [24].

14. Kadencja 1991-1992

Wybory 24 I 1991 roku Warszawa

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Zygmunt Przybylski; Wiceprezes – prof. dr Halina Sybirska; Wiceprezes – dr Józef Gurgul; Sekretarz – dr med. Marian Stochaj; Skarbnik – dr med. Maria Krzymańska. Członkowie Z. G.: dr med. Erazm Baran; prof. dr Andrzej Jakliński, prof. dr Stefan Raszeja; dr hab. Franciszek Trela.

Zastępcy członków Z. G.: dr hab. Roman Mądro; prof. dr Bronisław Młodziejowski (antropolog, dyrektor Instytutu Nauk Policyjnych); dr hab. Zygmunt Sagan (ZMS Szczecin).

Komisja Rewizyjna: dr med. Wojciech Chagowski (ZMS Lublin); dr Marek Legień (ZMS Katowice); dr med. Andrzej Morawski (ZMS Wrocław); dr hab. Zofia Szczerkowska (ZMS Gdańsk).

Redaktor Naczelny Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii – prof. dr Zdzisław Marek.

Sekretarz Generalny – prof. dr hab. Aleksander Dubrzyński [25].

15. Kadencja 1992-1995

Wybory 10 IX 1992 roku Bydgoszcz

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Zygmunt Przybylski; Sekretarz – doc. dr hab. Roman Mądro; Skarbnik – dr hab. Zofia Szczerkowska (własnoręczne podpisy tych osób z wymienieniem pełnio-

nej funkcji w Z. G. Towarzystwa znajdują się na piśmie adresowanym do Drukarni Narodowej w Krakowie, w styczniu 1993 roku [25].

Sekretarz Generalny – prof. dr Aleksander Dubrzyński.

Redaktor Naczelny Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii – prof. dr Zdzisław Marek.

Pomimo poszukiwań nie udało się odtworzyć pełnego składu Władz Towarzystwa.

16. Kadencja 1995-1998

Wybory 7 IX 1995 roku Białystok

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Karol Śliwka; Wiceprezes – mgr Aleksander Głazek (IES Kraków); Wiceprezes – prof. dr Halina Sybirska; Sekretarz – prof. dr Barbara Świątek (ZMS Wrocław); Skarbnik – dr med. Jerzy Szczepański (ZMS Katowice).

Członkowie Z. G.: prof. dr Roman Mądro; prof. dr Ryszard Pawłowski (ZMS Gdańsk); prof. dr Zygmunt Przybylski; dr hab. Franciszek Trela.

Nie udało się ustalić składu Komisji Rewizyjnej.

Redaktor Naczelny Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii – dr med. Erazm Baran [13].

17. Kadencja 1998-2001

Wybory 11 IX 1998 roku Łódź

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Barbara Świątek; I Wiceprezes – mgr Aleksander Głazek; II Wiceprezes – prof. dr Halina Sybirska; Sekretarz – dr med. Grażyna Dmochowska (ZMS Wrocław); Skarbnik – dr med. Jerzy Szczepański. Członkowie Z. G.: dr med. Jan Dzida; prof. dr Danuta Miścicka-Śliwka (ZMS Bydgoszcz); prof. dr Stefan Szram (ZMS Łódź); prof. dr Karol Śliwka.

Główna Komisja Rewizyjna: dr hab. Małgorzata Kłys (przewodnicząca, ZMS Kraków); dr Wojciech Gubała (IES Kraków); dr med. Mirosław Kosicki (ZMS Łódź).

Sąd Koleżeński: prof. dr Władysław Nasitowski (przewodniczący); dr n. biol. Zofia Olszowy (ZMS Katowice); prof. dr Stefan Raszeja; prof. dr Franciszek Trela.

Redaktor Naczelny Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii – dr med. Erazm Baran [13, 26].

18. Kadencja 2001-2004

Wybory 12 IX 2001 roku Warszawa

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Zygmunt Przybylski; I Wiceprezes – prof. dr Barbara Świątek; II Wiceprezes – mgr Aleksander Głazek; Sekretarz – dr Marian Stochaj; Skarbnik – prof. dr Roman Wachowiak (ZMS Poznań). Członkowie Z. G.: dr n.

biol. Piotr Kozioł (ZMS Lublin); prof. dr Halina Sybirska; prof. dr Stefan Szram; prof. dr Franciszek Trela.

Główna Komisja Rewizyjna: prof. dr Wojciech Piekoszewski (przewodniczący, IES Kraków); dr med. Jan Dzida; dr hab. Małgorzata Kłys.

Zastępcy członków G. K. R.: dr med. Czesław Chowaniec (ZMS Katowice); dr med. Mirosław Kosicki.

Sąd Koleżeński: prof. dr Władysław Nasiłowski (przewodniczący); dr n. chem. Zofia Chłobowska (IES Kraków); prof. dr Aleksander Dubrzyński; dr hab. Zofia Olszowy (ZMS Katowice).

Redaktor Naczelny Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii – dr med. Erazm Baran [27, 28].

19. Kadencja 2004-2007

Wybory 15 IX 2004 roku Kraków

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Zygmunt Przybylski; I Wiceprezes – mgr Aleksander Głazek; II Wiceprezes – dr hab. Jarosław Berent (ZMS Łódź); Sekretarz – dr Marian Stochaj; Skarbnik – prof. dr Roman Wachowiak. Członkowie Z. G.: dr hab. Zbigniew Jankowski (ZMS Gdańsk); dr hab. Małgorzata Kłys; dr n. biol. Piotr Kozioł; dr med. Paweł Krajewski (ZMS Warszawa).

Główna Komisja Rewizyjna: dr med. Jan Dzida (przewodniczący); dr med. Czesław Chowaniec; dr med. Grzegorz Teresiński (ZMS Lublin).

Zastępcy członków G. K. R.: dr med. Maciej Krzyżanowski (ZMS Gdańsk); dr hab. Mirosław Parafiniuk (ZMS Szczecin).

Sąd Koleżeński: prof. dr Władysław Nasiłowski (przewodniczący); dr med. Krzysztof Kordel (ZMS Poznań); dr hab. Zofia Olszowy; prof. dr Stefan Raszeja; prof. dr Franciszek Trela.

Redaktor Naczelny Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii – dr hab. Jerzy Kunz (ZMS Kraków) [13, 29].

20. Kadencja 2007-2010

Wybory 27 IX 2007 roku Szczecin

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Jarosław Berent; I Wiceprezes – mgr Aleksander Głazek (zmarł 6 III 2009); II Wiceprezes – dr hab. Paweł Krajewski; Sekretarz – dr med. Agnieszka Paula Jurczyk (ZMS Łódź); Skarbnik – dr med. Piotr Brzeziński (ZMS Łódź). Członkowie Z. G.: dr hab. Zbigniew Jankowski; prof. dr Małgorzata Kłys; prof. dr Zofia Szczerkowska; dr med. Grzegorz Teresiński.

Główna Komisja Rewizyjna; dr med. Czesław

Chowaniec; dr med. Jan Dzida; dr hab. Mirosław Parafiniuk.

Zastępcy członków G. K. R.: dr Joanna Nowicka (ZMS Katowice); prof. dr Roman Wachowiak.

Sąd Koleżeński; prof. dr Władysław Nasiłowski (przewodniczący); dr med. Erazm Baran; prof. dr Jerzy Janica (ZMS Białystok); prof. dr Zofia Olszowy; prof. dr Stefan Raszeja.

Redaktor Naczelny Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii – dr hab. Jerzy Kunz (zmarł 28 X 2009) [30].

21. Kadencja 2010-2013

Wybory 16 IX 2010 roku Gdańsk

Zarząd Główny: Prezes – prof. dr Jarosław Berent; Wiceprezes – dr hab. Maria Kała (IES Kraków); Wiceprezes – dr hab. Paweł Krajewski; Sekretarz – dr med. Agnieszka Paula Jurczyk; Skarbnik – dr med. Piotr Brzeziński. Członkowie Z. G.: dr med. Elżbieta Bloch-Bogustawska (ZMS Bydgoszcz); dr hab. Zbigniew Jankowski; dr hab. Anna Niemcunowicz-Janica (ZMS Białystok); dr hab. Grzegorz Teresiński.

Główna Komisja Rewizyjna: dr med. Czesław Chowaniec; dr med. Jan Dzida; dr med. Jerzy Kawecki (ZMS Wrocław).

Zastępcy członków G. K. R.: dr med. Piotr Kowalski (ZMS Kraków); dr Dariusz Dziuba (IES Kraków).

Sąd Koleżeński: prof. dr Władysław Nasiłowski (Przewodniczący); dr med. Erazm Baran; prof. dr Zofia Olszowy; prof. dr Stefan Raszeja; prof. dr Barbara Świątek.

Redaktor Naczelny Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii – dr med. Krzysztof Woźniak (ZMS Kraków) [31].

IV. ODDZIAŁY TOWARZYSTWA

Począwszy od Statutu Towarzystwa z 1938 roku niezmiennie do Statutu z 2010 roku „Zarząd Główny na wniosek członków Towarzystwa może tworzyć oddziały terenowe Towarzystwa o zadaniach odpowiadających celom Towarzystwa” (§ 33 z 2010 roku).

Oddziały Towarzystwa powstawały w różnym czasie w oparciu o istniejące Katedry i Zakłady Medycyny Sądowej, w następującej kolejności:

1. Oddział Warszawski – 3 III 1938 roku.
2. Oddział Lwowski – 1938 lub 1939 rok.

3. Oddział Warszawski – reaktywacja – 27 X 1949 roku. Oddział obejmował swym zasięgiem teren Województwa Lubelskiego.

4. Oddział Krakowski – 26 X 1950 roku.

5. Oddział Wrocławski – 28 II 1951 roku.

6. Oddział Gdański – 7 VII 1951 roku. Działał do roku 1955. Reaktywowano działalność 26 VI 1965 roku.

7. Oddział Szczeciński – 29 IV 1955 roku.

8. Oddział Poznański – 22 II 1957 roku.

9. Oddział Łódzki – 13 II 1959 roku. Działał do roku 1962. Reaktywowano działalność 18 II 1970 roku.

10. Oddział Białostocki – 11 X 1966 roku.

11. Oddział Katowicki – 21 VI 1967 roku.

12. Oddział Lubelski – 11 I 1980 roku.

13. Oddział Bydgoski – 1985 rok.

Pierwszymi Prezesami Zarządów Oddziałów byli Kierownicy Katedr i Zakładów Medycyny Sądowej z wyjątkiem Oddziału Wrocławskiego, którego Prezesem był mgr prawa Mieczysław Bogustawski Prezes Sądu Wojewódzkiego we Wrocławiu. Nie udało się ustalić pierwszych Prezesów Oddziału Warszawskiego z 1938 i 1949 roku [3, 32].

V. WYDAWNICTWA TOWARZYSTWA

Prócz wydawnictw ściśle firmowanych przez Z. G. Towarzystwa (1-5) w rozdziale zamieszczono wydawnictwa powstałe z inicjatywy członków zrzeszonych w Oddziałach Terenowych – organizatorów zjazdów lub konferencji (6-11).

1. Z chwilą rejestracji Towarzystwa przyjęto, że oficjalnym organem naukowym będzie „Czasopismo Sądowo-Lekarskie”, poświęcone medycynie, psychiatrii sądowej i kryminologii [3]. Powstało ono z inicjatywy prof. W. Grzywo-Dąbrowskiego jeszcze przed założeniem Towarzystwa. W okresie 1928-1939 ukazało się dwanaście roczników. Każdy rocznik składał się z czterech zeszytów. W roku 1939 udało się wydać tylko dwa zeszyty.

Na Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa 27 IV 1939 roku postanowiono „zmniejszyć składkę członkowską do 50 groszy, z tym że opłacający 1 zł miesięcznie będą otrzymywać bezpłatnie Cza-

so-pismo Sądowo-Lekarskie”. Towarzystwo liczyło wówczas 64 członków [17].

Redaktorem Naczelnym „Czasopisma” był prof. Wiktor Grzywo-Dąbrowski a Sekretarzem Redakcji dr med. S. Manczarski. Komitet Redakcyjny liczył 12 osób (medycy sądowi, psychiatry, prawnicy).

2. Na Konferencji Profesorów Medycyny Sądowej we Wrocławiu w 1949 roku [3] podjęto uchwałę następującej treści: „z chwilą powstania możliwości należy wznowić wydawanie Czasopisma Sądowo-Lekarskiego”. Czasopismo pod nowym tytułem „Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki” ukazało się w 1951 roku – wydano wówczas trzy tomy przyjmując rzymską numerację⁴. W następnych latach wydano siedemnaście tomów. Kolejne tomy ukazywały się nieregularnie, z różną częstością z przerwą w 1954 i 1960 roku (trudności z uzyskaniem papieru). Od 1962 roku tom XIV „Archiwum” wydawano jako półrocznik składający się z zeszytu nr 1 i 2. Ostatni tom XVII ukazał się w 1965 roku.

W trakcie kontroli administracyjnej Towarzystwa doc. dr W. Widy wyjaśnił, że koszty wydawania „Archiwum” są pokrywane „z subwencji” przekazywanych przez Zakłady Medycyny Sądowej. Natomiast przerwanie działalności wydawania „Archiwum” było wynikiem braku zgłoszeń prenumeratorów jak i również nie nadsyłaniem artykułów do druku [12].

Od 1951 do 1961 (od I do XIII tomu) Redaktorem Naczelnym był prof. Wiktor Grzywo-Dąbrowski a Sekretarzem Redakcji: prof. S. Łaguna 1957-1959, mgr E. Bartel-Hummel 1955-1956, lek. med. Jan Krajewski 1961. Pierwszy Komitet Redakcyjny liczył 14 osób (ośmiu medyków sądowych, dwóch psychiatrów, czterech prawników). Prof. W. Grzywo-Dąbrowski przeszedł na emeryturę 1 X 1962 roku.

W latach 1962-1965 w wydawanych zeszytach „Archiwum” nie zamieszczano nazwisk Redaktora Naczelnego, Sekretarza Redakcji i Komitetu Redakcyjnego.

W 1964 roku na posiedzeniu Zarządu Głównego na Redaktora Naczelnego powołano doc. dr. Władysława Widy a na Sekretarza Redakcji lek. med. J. Krajewskiego. Komitet Redakcyjny tworzyli: pro-

⁴ Jest bardzo prawdopodobne, że wprowadzenie do tytułu dwóch innych dyscyplin naukowych: psychiatrii sądowej i kryminalistyki było następstwem dyskusji jaka odbyła się na Konferencji zorganizowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości w 1951 roku [33].

fesorowie B. Popielski i J. Walczyński, docenci H. Seyfriedowa, J. Kobiela, E. Chróścielewski, dr med. F. Kaczanowski i płk R. Zelwiański. Na tym samym posiedzeniu Zarząd Główny uchwalił powołanie prof. W. Grzywo-Dąbrowskiego na Redaktora Honorowego „Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki” [21].

3. W ciągłości wydawania czasopisma nastąpiła ponad dwuletnia przerwa. Wznowienie wydawania czasopisma było wynikiem intensywnych starań podjętych przez Prezesa Zarządu Głównego profesora Jana Stanisława Kobięłę. Uzyskano wsparcie finansowe ze strony Ministerstwa Zdrowia, poparcie Ministra Kultury i Sztuki na kolportaż czasopisma przez P. P. „Dom Książki”, zgodę Państwowego Zakładu Wydawnictw Lekarskich na druk [25].

Tak więc pod zmienionym tytułem w 1968 roku ukazało się Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii z zachowaną ciągłością numeracji tomów z poprzednio wydawanym czasopismem do 1965 roku. Tytuł wznowionego czasopisma dostosowano do nazwy Towarzystwa.

a) W latach 1968-1974 „Archiwum” (w zielonych okładkach) ukazywało się jako półrocznik. Redaktorem Naczelnym był doc. dr Andrzej Jakliński, Sekretarzem Redakcji doc. dr W. Nasifowski. Trójosobowy Komitet Redakcyjny: dr T. Borkowski, doc. dr Z. Marek, dr med. Z. Tomaszewska. Od nr 2/68 Komitet Redakcyjny poszerzono o wszystkich Kierowników Katedr Medycyny Sądowej oraz płk. Z. Biernaczyka i dr. J. Markiewicza.

b) W latach 1975-1984 „Archiwum” (w czerwonych okładkach z symboliką graficzną „waga Temidy i wąż Eskulapa”) ukazywało się jako kwartalnik. Redaktor Naczelny – prof. A. Jakliński, Z-ca Redaktora Naczelnego – doc. dr Z. Marek, Sekretarz Redakcji – doc. dr Z. Tomaszewska. Ogólnopolski Komitet Redakcyjny tworzyli Kierownicy Katedr Medycyny Sądowej oraz doc. dr T. Hanausek, prof. B. Hołyst, doc. dr K. Jaegermann, doc. dr J. Markiewicz.

Czasopismo ukazywało się regularnie z tym że pojawiły się trudności natury finansowej – zadłużenie w stosunku do wydawcy PZWL pomyślnie rozwiązane [20, 34]. Zaistniały również problemy natury merytorycznej wyrażone przez Prezesa Z. G. prof. S. Raszę w następujących słowach: „Szczególną troską napawa nas przyszłość naszego organu

jakim jest kwartalnik Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii. Wszyscy członkowie Towarzystwa powinni zastanowić się nad sposobami utrzymania właściwego poziomu tego czasopisma [34].

c) W latach 1985-1995 „Archiwum” (w niebieskich okładkach; w miejsce uprzedniej symboliki wprowadzono godło PTMSiK) ukazywało się dalej jako kwartalnik. Redaktor Naczelny – prof. Zdzisław Marek, Z-ca Redaktora Naczelnego – doc. dr M. Bogusz, Sekretarz Redakcji – dr med. E. Baran. Od nr 1/1987 Z-ca Redaktora Naczelnego – dr med. E. Baran. Sekretarz Redakcji – lek med. J. Kunz. W strukturę Redakcji wprowadzono Redaktorów Działów: prof. B. Turowska – serologia, doc. dr Z. Tomaszewska – orzecznictwo, doc. dr J. Widacki – kryminologia.

Komitet Redakcyjny tworzyło sześć osób: prof. B. Hołyst, doc. dr K. Jaegermann, prof. A. Jakliński, prof. J. Markiewicz, prof. W. Nasifowski, prof. S. Raszeja.

Od nr 3/1993 odstąpiono od struktury Redaktorów Działów a Komitet Redakcyjny tworzyli wszyscy Kierownicy Katedr Medycyny Sądowej oraz Dyrektor IES A. Głazek.

W 1987 roku po raz pierwszy w historii wydawania „Archiwum” doszło do ingerencji „urzędu cenzorskiego”. Już po wydrukowaniu „Archiwum” został wstrzymany kolportaż. Powodem było zdanie jakie znalazło się w artykule prof. M. Byrdy pt. „Zakład Medycyny Sądowej i Jego Kierownik prof. Jan Olbrycht – osobiste wspomnienia z odległych lat 1936-1954” (Arch. Med. Sąd. Kryminol. 1987, 37, 4, 233-239). Cenzor zakwestionował następujące zdanie: „... dawni Koledzy nie wrócili do Zakładu. Kolega Wodziński w związku z udziałem w ekshumacji zwłok w Katyniu miał stanąć przed sądem doraźnym, był poszukiwany listem gończym, ale szczęśliwie znalazł się w Anglii...”. Cały nakład został zwrócony do drukarni, w której wycięto stronę z zakwestionowanym zdaniem a w jej miejsce wklejono nową stronę ze zdaniem: „dawni Koledzy nie wrócili do Zakładu. Kolega Wodziński znalazł się w Anglii...” (w wydrukowanych numerach „Archiwum” jest wyraźny ślad tej „operacji”).

Rok 1989 wiąże się z niekorzystną sytuacją związaną z finansowaniem „Archiwum”. Wydawca PZWL zawiadamia Towarzystwo że z dniem 31 XII 1989 przestaje wydawać „Archiwum” z uwagi na coraz większe straty finansowe skutkiem nierentow-

ności wydawanego czasopisma, niewielki nakład, stały wzrost cen papieru i usług poligraficznych. Sytuację ratuje – przejściowo – dofinansowanie ze strony Polskiej Akademii Nauk do 31 XII 1992 roku. W tym samym roku PZWL – pismo z 10 VIII 1992 roku – informuje o rozwiązaniu umowy wydawniczej na druk „Archiwum” z końcem października 1992 [25, 34, 35].

Tak więc od 1 I 1993 roku „Archiwum” wydawane jest wyłącznie staraniem PTMSiK. Jak wynika z niepublikowanego sprawozdania Redaktora Naczelnego prof. Z. Marka „Archiwum” wydawane jest w oparciu o własne fundusze, na które składają się m.in. „dofinansowania” ze strony poszczególnych Katedr i Zakładów Medycyny Sądowej [25].

d) W latach 1995-2004 „Archiwum” (w popielatych okładkach z utrzymanym godłem Towarzystwa) wydawane jest jako kwartalnik. Redaktor Naczelny – dr med. Erazm Baran, Z-ca Redaktora Naczelnego – dr med. J. Kunz, Sekretarz Redakcji – lek. med. K. Woźniak. Kolegium Redakcyjne: prof. W. Nasiłowski, prof. S. Raszeja, prof. B. Turowska, prof. K. Śliwka, prof. B. Świątek, prof. J. Wójcickiewicz (kryminalistyk), w Jego miejsce od nr 1/1999 dr hab. K. Krajewski (kryminolog).

Od nr 4/2000 Kolegium Redakcyjne zostało powiększone o przedstawicieli zagranicznych medyków sądowych. Profesorowie: B. Brinkmann (Münster), G. Geserick (Berlin), D. J. Pounder (Dundee), P. Saukko (Turku), A. Takatsu (Tokio).

W tej kadencji zespołu redakcyjnego doprowadzono do realizacji postulatu zgłaszanego przez członków Towarzystwa, aby „Archiwum” uzyskało międzynarodową indeksację. Dochodzono do tego stopniowo poprzez poprawę edytorską czasopisma (papier kredowy, wprowadzenie dodatkowej karty tytułowej), utrzymanie dwujęzycznych tytułów, streszczeń, opisów tabel, wprowadzanie słów kluczowych i powołanie do Komitetu Redakcyjnego naukowców zagranicznych. Położono nacisk na szersze streszczenia w języku angielskim (korekta była przeprowadzana przez osobę z biegłą znajomością tego języka). Utrzymano obowiązkową zasadę recenzowania wszystkich nadesłanych artykułów.

12 czerwca 2002 roku Redakcja otrzymała pismo z National Institutes of Health National Library of Medicine informujące, że Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii zostało przyjęte do indeksacji w Index Medicus / Medline.

Zasygnalizować należy wprowadzenie polskiej listy rankingowej (Index Copernicus, KBN); zaakceptowanie przez Z. G. Towarzystwa, zaproponowany przez Redakcję model prenumeraty i kolportażu „Archiwum”; nieudaną próbę nawiązania kontaktów ze środowiskiem kryminologów [36, 37, 38, 39].

e) W latach 2004-2010 „Archiwum” ukazywało się tradycyjnie jako kwartalnik. Zmieniono kolor okładki na biało-niebieski, zwiększono format 4° w formacie bibliotecznym. Wzbogacono szatę graficzną o informację z nazwą czasopisma i numerem na „grzbiecie” okładki (od 2009 roku). Na okładce dodano dane o indeksacji (od 2010 roku). Redaktor Naczelny – dr hab. Jerzy Kunz (zmarł 28 X 2009 roku; ostatni numer „Archiwum” przygotowany do składu pod Jego kierownictwem to numer 2-3/2008). Z-ca Redaktora naczelnego – dr med. K. Woźniak, Sekretarz Redakcji – lek. med. F. Bolechała. Utrzymano wieloosobowe Kolegium Redakcyjne – wszyscy aktualni i emerytowani Kierownicy Katedr i Zakładów Medycyny Sądowej. Przybyli nowi członkowie zagraniczni: profesorowie R. Dirnhofer (Berno), V. Schmidt (Halle-Wittenberg), dr K. Trübner (Essen).

W sprawozdaniu p.o. Redaktora Naczelnego dr. K. Woźniaka zwrócono uwagę na bardzo niekorzystne zjawisko. Cytuję: „niektóre z placówek akademickich bardzo rzadko czy wręcz w ogóle nie nadsyłają prac do publikacji. Redakcja dla celów wewnętrznych dokonała analizy piśmiennictwa Autorów z tych jednostek, które zdają się przeczyć mitowi o licznych publikacjach w kraju i za granicą. W tym miejscu należy złożyć szczególne podziękowania Autorom z Bydgoszczy, Katowic, Białegostoku i Krakowa, bez których mogłoby dojść wręcz do upadku naszego pisma” [40]. To niekorzystne zjawisko było również doświadczeniem Redaktorów Naczelnych poprzednich kadencji.

W tej kadencji należy podkreślić edycję „Archiwum” nr 1/2009 poświęconego ekshumacji zwłok gen. Władysława Sikorskiego z kolorowymi (!!) ilustracjami oraz dołączenie do nr 2/2009 płyty CD z archiwalnymi numerami naszego czasopisma od połowy 1995 roku.

f) W latach 2010-2013 „Archiwum” w formacie i szacie graficznej jak poprzednio. Jako nowość na stronie okładkowej zamiast warunków prenumeraty pojawił się spis treści pracy oryginalnych (od

nr. 4/2010). Redaktor Naczelny – dr med. Krzysztof Woźniak, Z-ca Redaktora Naczelnego – dr med. F. Bolechała, Sekretarz Redakcji – lek. med. A. Moskała. Z udziału w Komitecie Redakcyjnym zrezygnował prof. W. Nasiłowski i prof. R. Mądro. W Komitecie Redakcyjnym nowi członkowie zagraniczni: profesorowie N. Ikeda (Fukuoka), E. P. Leinzinger (Graz), M. Thali (Zurich).

Zwraca uwagę edycja numeru 3/2011. Zamieszczono w nim pełny tekst rozprawy habilitacyjnej autorstwa dr. med. Tomasza Konopki pt.: „Rozwój tanatologii sądowej w świetle analizy protokołów sekcyjnych Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego”.

W tych trzech czasopismach przy zmieniających się tytułach publikowane były prace oryginalne, kazuistyczne, pogładowe, o charakterze szkoleniowym obejmujące tematykę klasyczną medycyny sądowej, toksykologię i genetykę sądową. Publikacje dotyczyły również zagadnień związanych z etyką/deontologią lekarską oraz problematyki historycznej. Okolicznościowe publikacje o charakterze jubileuszowym, wspomnienia pośmiertne. Do 2004 roku prowadzona była bibliografia polskich prac naukowych z zakresu medycyny sądowej, kryminologii i działów pokrewnych. Kolejny dział to Kronika PTMSiK (komunikaty Z. G., sprawozdania ze zjazdów i konferencji). Dwukrotnie wydano suplement do Archiwum (w 1970 roku materiały IV Zjazdu Towarzystwa w Krakowie; w 2000 roku materiały z V Konferencji n/t Sądowo-Lekarskie problemy narkomanii).

Autorzy publikacji wywodzili się głównie z naszego środowiska, wyjątkowe były publikacje przedstawicieli nauk prawnych.

4. „Biuletyn Streszczeń Prac Naukowych z Medycyny Sądowej i Działów Pokrewnych za lata 1960-1966”. Komitet Wydawniczy: T. Borkowski, A. Jakliński (wydawca), Z. Marek, W. Nasiłowski. Kraków 1967 str. 121.

Biuletyn jest zbiorem streszczeń publikacji polskich medyków sądowych, które w tym okresie ukazały się w czasopismach polskich (np. Przegl. Lek., Pol. Tyg. Lek., Probl. Krym. Acta Medica Polona) i zagranicznych (np. Acta Med. Leg. et Socialis, Beitr. gerichtl-Med., Dtsch Zschr. gerichtl. Med.) w tym również w Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki.

5. Biuletyny Informacyjne Polskiego Towarzy-

stwa Medycyny Sądowej i Kryminologii (do użytku wewnętrznego) zawierające m.in takie informacje jak statuty, regulaminy obrad, spisy pracowników akademickich zakładów medycyny sądowej, spisy oddziałów Towarzystwa itp.:

- a) Poznań 1988, zeszyt 1
- b) Poznań 1993, zeszyt 2
- c) Kraków 2004
- d) Łódź 2010.

6. Materiały Naukowe Ogólnopolskiego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii Katowice, 20-22.09.1984 roku T. I i II zawierające część referatów wygłoszonych na VII Zjeździe Towarzystwa.

7. Postępy Medycyny Sądowej i Kryminologii.

a) Tom I. Rocznik pod red. Z. Przybylskiego. Poznań 1988 – zawiera część referatów wygłoszonych na VIII Zjeździe PTMSiK.

b) Tom II. Rocznik pod red. D. Miścickiej-Śliwki i K. Śliwki. Bydgoszcz 1995 – zawiera część referatów wygłoszonych na IX Zjeździe PTMSiK.

c) Tom III. Rocznik pod red. B. Świątek i Z. Par-
kitnej-Cegły. Wrocław 1997 – zawiera część referatów wygłoszonych na VI Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej n/t „Błąd medyczny” oraz „Symposium Hemogenetyczne”.

d) Tom IV pod red. Z. Sagana i Z. Piątka. Szczecin 1998 – zawiera część referatów wygłoszonych na XIV Szczecińskim Sympozjum Naukowym.

e) Tom V. Rocznik pod red. S. Szrama. Łódź 1999 – zawiera część referatów wygłoszonych na XI Zjeździe PTMSiK.

f) Tom VI. Rocznik pod red. B. Świątek, Z. Par-
kitnej-Cegły, T. Dobosza. Wrocław 2001 – zawiera część referatów wygłoszonych na VII Konferencji Naukowej n/t „Błąd medyczny” oraz „Błąd w genetyce sądowej”.

8. Postępy Serologii Sądowo-Lekarskiej. T. I. pod red. D. Miścickiej-Śliwki. Bydgoszcz 1989 – przewodnik metodyczny stanowiący zbiór metod badawczych stosowanych w serologii sądowo-lekarskiej.

9. Imponderabilia et memorabilia z prac prof. Leona Blumenstoka-Halbana i prof. Leona Wachholza. W dwustulecie powstania Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego ku uwadze i pamięci współczesnych wybrał Adam Gross. Kraków 2004.

10. Roczniki Pomorskiej Akademii Medycznej

w Szczecinie. Suplement 2 pod red. K. Borowiaka. Szczecin 2007 – zawiera część referatów wygłoszonych na XIV Zjeździe PTMSiK.

11. Wydawnictwa związane ze Szczecińskimi Sympozjami Naukowymi:

a) Pamiętnik z I (1963) i II (1966) Sympozjum. Redaktor: prof. J. Z. Walczyński. PZWL Warszawa 1963 i 1966

b) Materiały, zbiory prac, zbiory streszczeń, zbiory referatów z Sympozjum VI (1974), VII (1977), VIII (1978), IX (1980), X (1982), XI (1984), XII (1986), XIII (1988), XIV (1998 patrz pkt. 7d). Z III, IV, V (1966, 1968, 1969) Sympozjum materiały nie były publikowane.

Redaktorem wydawnictw od VIII Sympozjum był prof. T. Marcinkowski.

VI. ZJAZDY TOWARZYSTWA

Spotkania naukowe medyków sądowych mają tradycje sięgające XIX wieku [41]. W 1869 roku w Krakowie zorganizowano I Zjazd Lekarzy i Przyrodników Polskich, w którego programie znajdowała się medycyna sądowa. Do VI Zjazdu nasza dyscyplina wchodziła w dział medycyny publicznej, następnie była łączona z higieną. Na IX Zjeździe, Poznań 1898 rok, po raz pierwszy medycyna sądowa figurowała samodzielnie jako „sekcja medycyny sądowej i toksykologii”, a w czasie dwóch ostatnich Zjazdów XIV i XV (Poznań 1933, Lwów 1937) jako „sekcja medycyny sądowej i kryminologii”.

Po reaktywacji Towarzystwa organizowane są Krajowe Zjazdy Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii o następującej tematyce:

I Zjazd – 15-16 XII 1955 roku WARSZAWA (toksykologia alkoholu, serohematologia sądowa, błędy w sztuce lekarskiej).

II Zjazd – 19-21 V 1960 roku BIAŁYSTOK (nowoczesne metody laboratoryjne w medycynie sądowej, zagadnienia prawne, kryminalistyka, orzecznictwo).

III Zjazd – 16-19 IX 1965 roku WROCŁAW (serohematologia sądowa i inne metody badania dowodów rzeczowych, badania laboratoryjne materiału sekcyjnego, toksykologia i chemia sądowa).

IV Zjazd – 24-26 IX 1970 roku KRAKÓW (Sesje główne: a) śmierć jako problem sądowo-lekarski, b) wypadkowość w komunikacji drogowej, c) zatrucia lekami). Ta ostatnia sesja była Sesją Jubileuszową

wą z okazji 40-lecia Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie im. prof. dr. Jana Sehna.

Sympozja specjalistyczne: a) toksykologia środków ochrony roślin, b) zagadnienia kryminalistyczne wypadku drogowego, c) badania dowodów rzeczowych.

V Zjazd – 15-16 IX 1975 roku GDAŃSK (Sesje problemowe: a) wypadkowość przy pracy w aspekcie sądowo-lekarskim i społecznym, b) urazowość i nagłe zgony dzieci. Sympozja tematyczne: a) narkomania, b) dochodzenie ojcostwa, c) zastosowanie współczesnej techniki obliczeniowej w medycynie sądowej).

VI Zjazd – 20-22 IX 1979 roku LUBLIN (aktualne problemy diagnostyczne w medycynie sądowej w zakresie: a) tanatologii sądowo-lekarskiej, b) toksykologii sądowo-lekarskiej, c) serohematologii sądowo-lekarskiej).

VII Zjazd – 20-22 IX 1984 roku KATOWICE (a) rozwój i rola współczesnej medycyny sądowej, b) postępy wiedzy sądowo-lekarskiej w badaniach zabójstw, c) toksykologia sądowo-lekarska – zatrucie lekami, narkomania, d) wybrane działy alkoholologii w zakresie analityki i biochemii alkoholu, e) serologia sądowo-lekarska).

VIII Zjazd – 4-5 IX 1987 roku POZNAŃ (a) etyka i deontologia w aspekcie nauk medycznych i prawnych, b) postępy w tanatologii sądowo-lekarskiej, c) serohematologia sądowo-lekarska, d) lek jako czynnik zagrożenia życia człowieka, e) społeczne i sądowo-lekarskie aspekty alkoholizmu i narkomanii).

IX Zjazd – 9-12 IX 1992 roku BYDGOSZCZ (a) prawo a problemy współczesnej medycyny, b) rola opinii sądowo-lekarskiej w procesie sądowym, c) dyskusja „okrągłego stołu”: Granice kompetencji biegłego i jego niezależność w opiniowaniu sądowo-lekarskim, d) rola opinii biologicznej w procesie sądowym, e) rola opinii chemiczno-toksykologicznej w procesie sądowym).

Pierwotnie IX Zjazd Towarzystwa miał odbyć się w terminie 5-8 IX 1990 roku w Bydgoszczy. Termin przesunięto z uwagi na trudności natury finansowej.

X Zjazd – 6-9 IX 1995 roku BIAŁYSTOK (a) tanatologia sądowo-lekarska, b) toksykologia sądowo-lekarska, c) serohematologia sądowo-lekarska).

XI Zjazd – 2-5 IX 1998 roku ŁÓDŹ (a) lekarz a prawo, błąd lekarski, b) grupa sądowo-lekarska – orzecznictwo, diagnostyka sekcyjna i mikroskopowa, kazuistyka, problematyka zwłok w rozkładzie

i niezidentyfikowanych, postrzał, c) grupa toksykologiczna – analiza toksykologiczna, alkoholologia, toksykologia ogólna, toksykomechanizmy i toksykologia narządowa, d) grupa hemogenetyczna – genetyka populacyjna, hemogenetyka ogólna, identyfikacja, zagadnienia metodyczne).

XII Zjazd – 12-15 IX 2001 roku WARSZAWA (a) medycyna sądowa u progu XXI wieku, b) hemogenetyka – kierunki rozwoju i granice możliwości praktycznych, c) toksykologia).

XIII Zjazd – 15-17 IX 2004 roku KRAKÓW. Konferencja Naukowa w 200-lecie Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Program Zjazdu: a) patologia sądowo-lekarska, b) problemy polskiej medycyny sądowej u progu wejścia do Unii Europejskiej, c) współczesna hemogenetyka sądowo-lekarska, d) toksykologia sądowo-lekarska XXI wieku.

XIV Zjazd – 27-29 IX 2007 roku SZCZECIN (a) sesja medyczno-sądowa, b) sesja toksykologiczna, c) sesja hemogenetyczna).

XV Zjazd – 16-18 IX 2010 roku GDAŃSK (a) patologia sądowo-lekarska, b) toksykologia sądowa, c) genetyka sądowa, d) tanatologia i orzecznictwo lekarskie).

XVI Zjazd – 11-13 IX 2013 roku KARPACZ (a) współpraca medyka sądowego z instytucjami wymiaru sprawiedliwości i organami ścigania, b) błąd medyczny a kultura bezpieczeństwa, c) diagnostyka pośmiertna, d) nowoczesne technologie w medycynie sądowej i kryminalistyce, e) przestępstwa przeciwko zdrowiu, opiniowanie w sprawach cywilnych i ubezpieczeniowych, f) genetyka sądowa, g) opiniowanie sądowo-toksykologiczne, h) sądowo-lekarska identyfikacja osób).

VII. KONFERENCJE TOWARZYSTWA

Począwszy od 1956 roku organizowane są liczne spotkania naukowe o charakterze konferencji, sympozjów, porad. Spotkania organizowały terenowe Oddziały Towarzystwa przy wsparciu Zarządu Głównego. Część spotkań o tematyce jednorodnej nabrała charakteru cyklicznego (A) część o charakterze niecyklicznym (B) o zróżnicowanej tematyce wynikającej z aktualnych problemów nurtujących nasze środowisko.

A. Spotkania cykliczne

Szczebińskie Sympozja Naukowe, których inicjatorem był prof. J. Z. Walczyński, kontynuował prof.

T. Marcinkowski. Ostatnie po 9-letniej przerwie zorganizował prof. Z. Sagan.

1. 1963 – Zagadnienia stanu nietrzeźwości.
2. 1966 – Alkohol a wypadki przy pracy.
3. 1966 – Nauki przyrodnicze w służbie wymiaru sprawiedliwości.
4. 1968 – Wpływ alkoholizmu na przestępstwo.
5. 1969 – Społeczne aspekty alkoholizmu.
6. 1974 – Aspekty kryminalistyczne i sądowno-lekarskie przestępstw przeciwko życiu, zdrowiu i mieniu.
7. 1976 – Toksykomanie i nawyk alkoholizowania się wśród młodzieży.
8. 1978 – Praca a alkohol. Działanie alkoholu etylowego w skojarzeniu z innymi substancjami.
9. 1980 – Dziecko-alkohol-rodzina. Trudności w ocenie stanu nietrzeźwości i możliwości ich przewycięzania.
10. 1982 – Nawyk alkoholizowania się i uleganie narkomanii w okresie obecnych przemian społecznych.
11. 1984 – Szkodliwości wynikające z nadużywania alkoholu i uleganiu narkomanii.
12. 1986 – Zapobieganie nawykowi alkoholizowania się i uleganiu narkomanii.
13. 1988 – Możliwości skutecznego zapobiegania pijaństwu i narkomanii.
14. 1997 – Współczesne problemy narkomanii. Uszkodzenia ciała w postępowaniu karnym. Ekspertyza starych śladów biologicznych. Varia.

Ogólnopolskie Konferencje związane z problematyką nietrzeźwości i wypadkowości drogowej, których inicjatorem był prof. W. Nasiłowski – z poszerzoną tematyką – kontynuowane przez prof. H. Sybirką, prof. Z. Olszowy i dr. med. Cz. Chowańca, organizowane przez Oddział Towarzystwa w Katowicach.

1. 24 III 1972 roku Katowice-Chorzów. Opiniowanie nietrzeźwości po wypadkach drogowych.
2. 5-6 V 1977 roku Katowice-Chorzów. Wypadkowość drogowa, alkoholizm oraz inne przyczyny biologiczne.
3. 28-29 IV 1979 roku Wista-Jawornik. Diagnostyka sądowo-lekarska. Interakcja alkoholu i leków. Konferencja „okrągłego stołu”: Aktualne możliwości diagnostyki sądowo-lekarskiej i toksykologicznej w interakcji alkoholu i leków.

4. 27-28 IV 1995 roku Bielsko-Biała. Zatrucia, urazy, alkoholizm i narkomania w praktyce sądowo-lekarskiej.

5. 17-19 V 2000 roku Bielsko-Biała. Sądowo-lekarskie problemy narkomanii.

6. 19-20 X 2006 roku Wisła-Jawornik. Opiniowanie sądowo-lekarskie w wybranych działach medycyny sądowej i toksykologii.

7. 11-12 III 2010 roku Wisła-Jawornik. Katastrofy jako problem medyczno-sądowy i interdyscyplinarny.

Ogólnopolskie Konferencje Naukowe organizowane przez Oddział Towarzystwa we Wrocławiu z inicjatywy prof. J. Kornobisa kontynuowane przez prof. B. Świątek

1. 19-20 V 1978 roku Wrocław. Błąd lekarski.

2. 19-20 X 1981 roku Wrocław. Błąd lekarski.

3. 18-19 X 1985 roku Wrocław. Błąd lekarski.

4. 19-20 X 1989 roku Książ k/Wałbrzycha. Błąd lekarski, etyka lekarska i działania jatrogenne.

5. 14-16 X 1993 roku Szklarska Poręba. Błąd medyczny oraz Robocze Zebranie Serologów: Sytuacja w przededniu powszechnego wprowadzenia technologii DNA w medycynie sądowej.

6. 22-25 V 1996 roku Książ k/Wałbrzycha. Błąd medyczny oraz Sympozjum: Hemogenetyka.

7. 16-19 X 2000 roku Krzyżowa k/Świdnicy. Błąd medyczny oraz błąd w genetyce sądowej.

W listopadzie 1983 roku w Krakowie zostało zorganizowane przez Instytut Ekspertyz Sądowych seminarium zatytułowane „Aktualne zagadnienia toksykologii sądowej”. Na tym seminarium zrodziła się idea cyklicznych spotkań biegłych toksykologów sądowych [42]. Co roku zaczęły odbywać się Konferencje Toksykologów Sądowych a ich organizatorami są Instytut Ekspertyz Sądowych i terenowe Oddziały Towarzystwa.

1. 12-13 IV 1985 roku Kraków. Problematyka opiniowania w sprawach alkoholu.

2. 19-20 XI 1986 roku Katowice. Nietypowe przypadki w toksykologii sądowej

3. 5-6 XI 1987 roku Lublin. Problemy kontroli trzeźwości za pomocą analizy powietrza wydychanego.

4. 4 XI 1988 roku Warszawa. Zatrucia pestycydami.

5. 9-10 XI 1989 roku Białyсток. Problemy narkomanii w toksykologii sądowej.

6. 27-28 IX 1990 roku Gdańsk. Aktualne problemy w ekspertyzie toksykologicznej.

7. 27-28 V 1991 roku Dziwnów. Opiaty – analiza i interpretacja wyników.

8. 29-30 V 1992 roku Poznań-Kiekrz. Zatrucia tlenkiem węgla – analiza i interpretacja wyników. Zatrucie glikolem etylenowym – analiza i interpretacja wyników.

9. 15-16 XII 1992 roku Kraków. W ramach tej konferencji odbyła się Krajowa Konferencja Alkoholologów. Opracowano: „Kryteria i zasady opiniowania w sprawach alkoholowych”.

10. 2-4 VI 1993 roku Zawoja. Broń obeszczadniająca – hukowa i gazowa. Problemy alkoholowe.

11. 26-27 V 1994 roku Polanica Zdrój. Wydolność metod analitycznych w toksykologii.

12. 28 IV 1995 roku Bielsko-Biała. Kontrola jakości wyników badań laboratoryjnych.

13. 3-5 VI 1996 roku Kraków-Przegorzały. Możliwości i ograniczenia w opiniowaniu toksykologiczno-sądowym na przestrzeni lat.

W ramach konferencji. Sympozjum: Nowoczesne metody analityczne w toksykologii sądowej.

14. 9-10 V 1997 roku Stare Jabłonki k/Ostródy. Przydatność badań skryningowych w identyfikacji środków odurzających w toksykologii sądowej.

15. 18-20 VI 1998 roku Zakopane-Kościelisko. Opiniowanie na podstawie obliczeń retrospektywnych i prospektywnych w sprawach alkoholowych. Wykorzystanie wyników analizy powietrza wydychanego na zawartość alkoholu w orzecznictwie toksykologiczno-sądowym. Opiniowanie o stanie nietrzeźwości na podstawie wyników analizy materiału sekcyjnego.

16. 6-7 V 1999 roku Kazimierz Dolny. Dowód z opinii biegłego w postępowaniu sądowym. Elektroforeza kapilarna.

17. 8-9 VI 2000 roku Pieczęyska k/Bydgoszczy. Alkohol oraz lek a wypadkowość drogowa.

18. 31 V-1 VI 2001 roku Jastrzębia Góra. Wyosabnianie ksenobiotyków z materiału biologicznego.

19. 23-24 V 2002 roku Augustów. Identyfikacja środków narkotycznych.

20. 12-13 VI 2003 roku Niedzica. Trudności analityczne i interpretacyjne w sądowych badaniach toksykologicznych.

21. 13-14 V 2004 roku Karłów. Problemy analityczne i opiniodawcze w sprawach alkoholowych.

22. 5-6 V 2005 roku Popowo. Środki uzależniające a bezpieczeństwo ruchu drogowego. Po raz pierwszy zorganizowane zostały warsztaty metodyczno-analityczne: „Analiza toksykologiczna środków ułatwiających wykorzystanie seksualne”.

23. 18-19 V 2006 roku Świnoujście. Materiały i metody alternatywne w sądowej analizie toksykologicznej. Warsztaty: „Zastosowanie spektrometrii w podczzerwieni w toksykologii”.

24. 16-18 V 2007 roku Wiśła. Interakcje i zatrucia mieszane. Warsztaty: „Zastosowanie spektrometrii mas w toksykologii sądowej”.

25. 7-9 V 2008 roku Kraków-Przegorzały. Toksykologia sądowa pierwszej dekady XXI wieku – stare problemy czy nowe wyzwania? Warsztaty: „Badanie trzeźwości za pomocą analizatorów wydechu”.

26. 13-15 V 2009 roku Poznań-Malta. Wyzwania związane z używaniem środków psychoaktywnych w aspekcie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Warsztaty: „Analiza materiału biologicznego na zawartość alkoholu etylowego”.

27. 12-14 V 2010 roku Smardzewice. Trucizny pochodzenia naturalnego – toksyny, jady, metale. Warsztaty: „Spektrometria mas stosunków izotopowych”.

28. 18-20 V 2011 roku Szklarska Poręba. Współczesne wyzwania dla toksykologów sądowych. Warsztaty: „Interpretacja wyników oznaczeń środków działających podobnie do alkoholu w materiale biologicznym pobranym od uczestników ruchu drogowego”.

29. 16-18 V 2012 roku Gdańsk. Zatrucia – wczoraj i dziś. Warsztaty: „Zastosowanie ekstrakcji do fazy stałej – zajęcia praktyczne oraz wykład i dyskusja”.

30. 15-17 V 2013 roku Augustów.

Łódzkie Sympozja Naukowe z tematyką „przestępstwa przeciwko życiu”, których inicjatorem był prof. Z. Fiedorczuk, kontynuowane przez dr med. A. Garbowską-Górską, dr med. M. Kosickiego i prof. S. Szrama. Po 11-letniej przerwie do organizacji spotkań powrócił prof. J. Berent w nowej formule: „coroczne sympozja z tematami klasycznej medycyny sądowej a w szczególności opiniowania sądowo-lekarskiego”.

1. 12-13 V 1986 roku Cesarka k/Łodzi

2. 18-20 IX 1989 roku Cesarka k/Łodzi.

3. 16-18 IX 1993 roku Cesarka k/Łodzi.

4. 7-8 IX 2000 roku Arturówek k/Łodzi. Posze-

rzono tematykę sympozjum o „przestępstwa przeciwko zdrowiu”.

5. 7-9 IX 2011 roku „Cesarka 2011”. Smardzewice nad Zalewem Sulejowskim.

6. 12-14 IX 2012 roku „Cesarka 2012”. Smardzewice nad Zalewem Sulejowskim. Opiniowanie sądowo-lekarskie, w tym także z wykorzystaniem nowoczesnych technik badawczych.

B. Spotkania niecykliczne

1. 28 IX 1956 roku Wrocław. Narada Robocza z następującym porządkiem dziennym: a) organizacja służby sądowo-lekarskiej w terenie podległym poszczególnym Zakładom Medycyny Sądowej, b) wymiana informacji o będących w toku pracach naukowych, c) wydanie zbiorowego podręcznika medycyny sądowej. Dyskusja z przewidywanymi autorami rozdziałów.

2. 29 IX 1956 roku Wrocław. Konferencja Naukowa w sprawie ojcostwa: a) produkcja, standaryzacja i kontrola surowic diagnostycznych, b) rozszerzenie oznaczeń grup krwi na nieobowiązujące dotychczas układy grup krwi, c) badania antropologiczne w procesach o dochodzenie ojcostwa i możliwości ich zastosowania w kraju.

3. 3-5 X 1957 roku Poznań. Krajowa Narada Naukowo-Robocza n/t: Wybrane zagadnienia prawno-lekarskie: a) psychiatria sądowa – znaczenie kryminalne i społeczne zazdrości małżeńskiej, b) medycyna sądowa – urazowość wśród dzieci ze stanowiska społecznego i sądowo-lekarskiego, c) lekarz w obliczu prawa – zasady odpowiedzialności karnej lekarza.

4. 22-24 VI 1961 roku Szczecin. II Krajowa Robocza Konferencja Naukowa z zakresu medycyny sądowej, kryminologii i kryminalistyki n/t: Zagadnienia prawne i organizacyjne w medycynie sądowej. Uszkodzenia ciała. Tanatologia sądowa. Toksykologia sądowa. Serologia sądowa – dochodzenie ojcostwa. Kryminalistyka.

5. 21-23 III 1963 roku Warszawa. III Krajowa Naukowa Narada PTMSiK n/t : Wypadki drogowe. Rola medycyny sądowej, kryminalistyki i nauk pokrewnych w zapobieganiu i dochodzeniu przyczyn wypadków drogowych.

6. 20 IX 1965 roku Jelenia Góra. Konferencja Naukowa n/t: Prawne i lekarskie zagadnienia alkoholizmu.

7. 3 VI 1967 roku Poznań. I Krajowa Konferen-

cja Naukowa poświęcona problematyce farmakologicznego dopingu w sporcie.

8. 24 V 1968 roku Kraków. Konferencja Naukowa n/t: Chorobowe przyczyny nagłej śmierci. Oznaczanie czasu śmierci. Śmierć kliniczna i biologiczna w aspekcie przeszczepiania narządów.

9. 29 IX 1968 roku Poznań. Konferencja Robocza n/t: Kliniczna i sądowo-lekarska ocena płodności mężczyzn.

10. 22 III 1969 roku Poznań. Konferencja Naukowa n/t: Orzecznictwo w obrażeniach głowy i w urazach wielonarządowych powstałych w wypadkach drogowych.

11. 18 V 1970 roku Poznań. Narada Naukowa Robocza n/t: Uszkodzenia ciała w świetle nowego kodeksu karnego.

12. 12 XI 1970 roku Poznań. Sympozjum Naukowo-Robocze n/t: Wypadki drogowe.

13. 23 I 1971 roku Kraków. Krajowa Narada Wojewódzkich Specjalistów d/s Medycyny Sądowej n/t: Opiniowanie sądowo-lekarskie w sprawach przestępstw przeciwko życiu.

14. 26 X 1971 roku Kraków. Konferencja Naukowa n/t: Znaczenie badań i ekspertyzy psychologicznej w praktyce wymiaru sprawiedliwości

15. 10-11 X 1972 roku Szczecin. Sympozjum n/t: Ślad jako dowód w postępowaniu przygotowawczym i karno-sądowym.

16. 8-9 XII 1972 roku Poznań. Konferencja Naukowa n/t: Urazy ośrodkowego układu nerwowego.

17. 20 I 1973 roku Kraków. Konferencja Naukowa n/t: Problematyka badań serologicznych i grupowych w dochodzeniu spornego ojcostwa.

18. 29-30 XI 1973 roku Kraków. Konferencja Szkoleniowa n/t: Zabójstwa w wyniku urazów mechanicznych. Współczesne metody zabezpieczania i badania biologicznych dowodów rzeczowych.

19. 9-10 XII 1976 roku Kraków/Osieczany. Ogólnopolska Konferencja Naukowa n/t: Postępy w medycynie sądowej a) dzieciobójstwo, b) krwotoki podpajęczynówkowe na podstawie mózgu, c) interpretacje niektórych pojęć zawartych w art. 155 §2 pkt. 2 k.k., d) aktualne problemy sero-enzymologii sądowo-lekarskiej, e) podstawy dokonywania tzw. rachunku retrospektywnego .

20. 16-17 IX 1977 roku Kraków/Mogilany. I Polsko-Niemiecka Konferencja Naukowa n/t: Wydolność metod a opiniowanie. Sesja 1 – Pojęcia, definicje, sposoby ujęć. Sesja 2 – Strategie opiniodaw-

cze. Sesja 3 – Wydolność metod w toksykologii sądowej. Sesja 4 – Inne badania nad wydolnością metod. W kontynuacji nawiązanej współpracy z medykami sądowymi z NRD w dniach 23-24 IX 1989 roku w Lipsku odbyło się II Dwustronne Sympozjum medyków sądowych PRL i NRD n/t: Współpraca między medykami sądowymi i pracownikami organów sądownictwa i bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem nauki o śladach.

21. 22 XI 1980 roku Kraków. Konferencja Naukowa n/t: Zespołowe interdyscyplinarne opiniowanie w wypadkach drogowych.

22. 11-12 V 1981 roku Gdańsk/Jastrzębia Góra. Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe n/t: Wypadki zbiorowe katastrofy w praktyce sądowo-lekarskiej i kryminalistycznej oraz Ogólnopolska Narada Robocza serologów sądowych.

23. 7-8 XI 1981 roku Kraków. Sympozjum: Problemy suicydologii. (W 100-lecie badań nad samobójstwami w Krakowie).

24. 22-23 III 1964 roku Kraków. Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa n/t: Typowanie antygenów HLA – A, B, C. Serologia grupowa krwi ludzkiej.

25. 10-12 X 1985 roku Rzeszów. Konferencja Naukowa n/t: Orzecznictwo sądowo-lekarskie w sprawach postępowania karnego, cywilno-odszkodowawczego i inwalidzkiego.

26. 16-20 V 1988 roku Warszawa/Popowo. Sympozjum Nauk Sądowych: Ślady kryminalistyczne.

27. 18-20 V 1989 roku Bydgoszcz. Postępy serologii sądowo-lekarskiej.

28. 15 XI 1991 roku Katowice. Ogólnopolska Sesja Naukowa poświęcona pamięci prof. Tadeusza Pragłowskiego.

29. 4-5 VI 1992 roku Katowice. Konferencja Serologów n/t: a) problemy związane z opiniowaniem spornego ojcostwa, b) badania nad polimorfizmem DNA, c) najnowsze osiągnięcia w badaniach śladów biologicznych.

30. 2-3 XII 1994 roku Gdańsk. Konferencja Hemogenetyków Sądowych. Udział biegłych w dochodzeniu spornego ojcostwa i w badaniu śladów biologicznych.

31. 8 III 1996 roku Kraków. Konferencja Hemogenetyków Sądowych: a) ekspertyza hemogenetyczna w dochodzeniu ojcostwa (klasyczna ekspertyza serologiczna); badanie polimorfizmu DNA, b) badanie śladów biologicznych.

32. 7 V 1997 roku Wrocław. Sympozjum Jubileuszowe z okazji 90-tej rocznicy urodzin prof. dr. hab. n. med. dr. h.c. Bolesława Popielskiego.

33. 24 VI 1997 roku Bydgoszcz. Konferencja Hemogenetyków Sądowych: a) ekspertyza hemogenetyczna w dochodzeniu ojcostwa i omówienie kolejnego etapu atestacji dotyczącej badań DNA, b) badanie śladów biologicznych.

34. 10 X 1997 roku Gdańsk. Robocze spotkanie Hemogenetyków Sądowych: Zagadnienie analizy DNA. Wprowadzenie jednolitej procedury w postępowaniu z badanymi śladami biologicznymi (w ramach Międzynarodowego Kolokwium „Medycyna sądowa nauką nowoczesną”. 9-10 X 1997 roku Gdańsk).

35. 9-10 VI 1999 roku Zagórze Śląskie. Seminarium Szkoleniowe n/t: Opiniowanie sądowo-lekarskie w przypadkach odszkodowań i ustalania uszczerbku na zdrowiu związanego z zawałami mięśnia sercowego i wirusowego zapalenia wątroby.

36. 12-14 IV 2000 roku Zagórze Śląskie. Konferencja Szkoleniowo-Naukowa n/t: Problematyka obrażeń ciała powstałych w wyniku działania broni palnej i materiałów wybuchowych.

37. 11-12 V 2000 roku Pieczęta k/Bydgoszczy. I Sympozjum Hemogenetyki Sądowej n/t: Analiza DNA w nowoczesnej ekspertyzie sądowej.

38. 23-25 V 2001 roku Jugowice. II Konferencja Naukowo-Szkoleniowa n/t : Problematyka obrażeń ciała powstałych w wyniku działania broni palnej i materiałów wybuchowych, broni gazowej i elektrycznej.

39. 21-22 VI 2001 roku Osieczany k/Krakowa. I Sympozjum Naukowe n/t: Różnice w opiniowaniu Zakładów Medycyny Sądowej w ocenie stopnia uszczerbku na zdrowiu.

40. 16-18 VI 2005 roku Poznań. IV Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe, Dni Orzecznictwa Lekarskiego n/t: Dylematy i problemy orzecznictwa lekarskiego.

41. 10-12 V 2006 roku Jugowice. Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Szkoleniowa: Urazy kręgosłupa – problemy opiniodawcze.

42. 8-10 VI 2006 roku Poznań. V Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe, Dni Orzecznictwa Le-

karskiego n/t: Dylematy i problemy orzecznictwa lekarskiego.

43. 28-30 VI 2007 roku Poznań. VI Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe. Dni orzecznictwa lekarskiego n/t: Dylematy i problemy orzecznictwa lekarskiego.

44. 11 IX 2008 roku Kraków. Konferencja Naukowa n/t: Opiniowanie lekarskie w sprawach o narażenie na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

45. 18 IX 2009 roku Bydgoszcz. Seminarium Genetyków Sądowych: a) analiza różnorodności genetycznej chromosomu X w badaniach populacyjnych i ewolucyjnych, b) oznaczanie polimorfizmu genów pigmentacyjnych w badaniach o charakterze sądowym, c) rola migracji w kształtowaniu zmienności chromosomu Y w populacjach europejskich i azjatyckich, d) postępy w entomologii sądowej – zastosowanie metody HRM PCR w oznaczaniu much z rodziny plujkowatych, e) analiza sekwencji pełnych genomów mitochondrialnych wybranych gatunków ssaków dla celów filogeograficznych.

46. 26 III 2010 roku Kraków. Konferencja Naukowa n/t: Pośmiertna diagnostyka obrazowa – badania TK⁵.

VIII. DZIAŁALNOŚĆ TOWARZYSTWA

Na wstępie wyjaśnić należy, że obok Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii istniały inne struktury organizacyjne ukierunkowane w swej działalności – podobnie jak Towarzystwo – na problemy związane z naszą dyscypliną.

Strukturami tymi były:

- Konferencje Profesorów Medycyny Sądowej,
- Komisje Medycyny Sądowej przy Radzie Naukowej przy Ministrze Zdrowia,
- Specjaliści Krajowi względnie w innych okresach Konsultanci Krajowi w Dziedzinie Medycyny Sądowej,
- Przewodniczący Krajowego Zespołu Specjalistycznego w Dziedzinie Medycyny Sądowej – Specjalista Krajowy.
- Przewodniczący Krajowego Zespołu Konsultanta Medycznego w Dziedzinie Medycyny Sądowej – Konsultant Krajowy.

⁵ W dniu 15 września 2010 roku w Gdańsku Przewodniczący Komisji Historycznej przekazał Zarządowi Głównemu Towarzystwa stworzony i uporządkowany zbiór dokumentów obejmujący programy zjazdów, konferencji i innych druków dotyczących działalności członków i Oddziałów Terenowych PTMSiK.

Relacje między Towarzystwem a tymi strukturami kształtowały się różnie. Od bardzo bliskiej współpracy (współdziałanie), samodzielnej realizacji swoich zadań aż do rodzenia się niekiedy sytuacji konfliktowych. Należy również mieć na uwadze, że z uwagi na małą liczebność naszego środowiska, te same osoby działały równocześnie w tych różnych strukturach⁶.

Konferencje Profesorów Medycyny Sądowej miały tradycje sięgające dwudziestolecia międzywojennego. Pierwsza Konferencja odbyła się jeszcze przed powstaniem Towarzystwa 17 V 1936 roku w Warszawie. Na Konferencji uchwalono szereg postulatów (m.in. stworzenie organizacji rzeczoznawstwa sądowo-lekarskiego, centralizacji badań sądowo-lekarskich, nauczania medycyny sądowej na Wydziałach Prawa), „z którymi postanowiono się zwrócić do odpowiednich władz” [43].

Po roku 1945 odbyły się cztery tego typu Konferencje: we Wrocławiu w 1948 roku, w Warszawie w 1950 roku, w Krakowie w 1951 roku [3, 44]. Ostatnia Konferencja 28 IV 1952 roku w Poznaniu, z której nie zachowały się żadne materiały [11].

Wg Popielskiego [45] Konferencje Profesorów Medycyny Sądowej zostały przekształcone w Komisję Medycyny Sądowej przy Radzie Naukowej przy Ministrze Zdrowia. Zasadnicza różnica była jednak istotna – czego nie podkreśla Popielski – ponieważ ta Komisja miała umocowanie prawne.

Podstawą prawną działania Komisji był § 6 Uchwały Prezydium Rządu z dnia 23 XII 1950 roku w sprawie powołania Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia (Monitor Polski A-3, poz. 40 z 1950 roku) i wydana na tej podstawie decyzja Prezydium Rady Naukowej z dnia 21 XII 1952 roku w sprawie utworzenia Komisji Medycyny Sądowej [46]. Na Przewodniczącego Komisji został powołany prof. J. Olbrycht, Wiceprzewodniczącym został prof. B. Popielski. Członkowie Komisji: profesorowie W. Grzywo-Dąbrowski, W. Dżułyński, S. Manczarski, docent S. Łaguna, dr J. Robel. Funkcje Sekretarza Technicznego pełnił dr J. Kobiela.

Zgodnie z regulaminem Komisja została powołana w celu stałego opracowywania zagadnień dotyczących medycyny sądowej (opiniowanie planów

naukowych prac badawczych i ich koordynację, opracowywanie zasad praktycznego stosowania wyników badań naukowych, opiniowanie i stawianie wniosków w zakresie działań organizacyjnych i wyposażenia oraz opracowywanie wytycznych planów kształcenia pracowników nauki). W porównaniu do Konferencji Profesorów Medycyny Sądowej, Komisja miała o wiele większe uprawnienia. Jej działania miały nie tylko charakter postulatywny ale wnioskujący i opiniotwórczy [46].

Komisja Medycyny Sądowej przy Radzie Naukowej przy Ministrze Zdrowia działała w latach 1952-1958 [45] – względnie w latach 1952-1960 [46].

W następnych latach Zarząd Główny Towarzystwa podjął agendy Komisji i w ten sposób stał się „reprezentantem medycyny sądowej w Kraju spełniając rolę kierowniczą i koordynacyjną, załatwiając ważniejsze sprawy naukowo-organizacyjne dotyczące medycyny sądowej” [45]. W tej sytuacji straciłmy jednak możliwość przedstawiania problemów naszej dyscypliny, bezpośrednio we władzach administracyjnych szczebla centralnego.

Po raz drugi została powołana Komisja Medycyny Sądowej przy Radzie Naukowej przy Ministrze Zdrowia i Opieki Społecznej (podstawa prawna ta sama co w przypadku pierwszej Komisji) z dniem 1 IV 1967 roku. Inicjatorem powołania Komisji był Prezes Zarządu Głównego Towarzystwa a równocześnie Specjalista Krajowy d/s medycyny sądowej doc. J. Kobiela, który jako długoletni Sekretarz Techniczny pierwszej Komisji, doceniał wartość tej struktury dla naszej dyscypliny.

Komisja działała w składzie: Przewodniczący – prof. B. Popielski. Wiceprzewodniczący – docent J. Kobiela. Członkowie: profesorowie: E. Chróścielewski, B. Puchowski, J. Walczyński, docenci: A. Jakliński, S. Raszeja i dr J. Markiewicz. Skład Komisji został uzupełniony w listopadzie 1967 roku przez prof. M. Byrdy i docent H. Seyfriedową [11, 47].

Strukturom Specjalisty/Konsultanta Krajowego przypisywane są zadania opiniodawcze, doradcze i kontrolne szczegółowo sprecyzowane w przepisach prawnych (ustawach oraz rozporządzeniach i instrukcjach Ministra Zdrowia).

⁶ Należy zastrzec, że nie jest możliwe wyczerpujące omówienie tego tematu, ponieważ nie zachowała się kompletna dokumentacja archiwalna Towarzystwa. Brak również publikacji z działalności „Specjalistów/ Konsultantów” – poza jednorazowym Raportem Konsultanta Krajowego z 2006 roku (Arch. Med. Sąd. Kryminol. 2006, 56, 4: 280-281).

Obsada personalna tej struktury przedstawiała się następująco:

- Specjaliści Krajowi d/s Medycyny Sądowej:
 - 1932/1933 – prof. W. Grzywo-Dąbrowski [48]
 - 1952 – prof. W. Grzywo-Dąbrowski (brak danych jak długo trwała ta kadencja) [49]
 - 1967-1972 – prof. J. Kobiela [50]
 - 1973-1982 – prof. A. Jakliński [51]
- Przewodniczący Krajowego Zespołu Specjalistycznego w Dziedzinie Medycyny Sądowej – Specjalista Krajowy:

- 1983-1991 – prof. A. Jakliński [51]

Skład Zespołu: prof. A. Jakliński – przewodniczący, prof. S. Raszeja wiceprzewodniczący. Członkowie – profesorowie: E. Chróścielewski, Z. Fiedorczyk, Z. Marek, J. Markiewicz, W. Nasiłowski [55]

- 1991-1994 – prof. W. Nasiłowski [52]

Nie udało się ustalić składu personalnego Zespołu.

- Przewodniczący Krajowego Zespołu Konsultanta Medycznego w Dziedzinie Medycyny Sądowej – Konsultant Krajowy:

- 1995-2001 – prof. A. Dubrzyński [25]

Nie udało się ustalić składu Zespołu.

- Konsultanci Krajowi w Dziedzinie Medycyny Sądowej:

- 2001-2008 – prof. R. Mądro [53]

- 2008 i nadal – prof. B. Świątek [54]

Przystępując do omówienia działalności Towarzystwa przyjąć można, że aktywność jego w różnych okresach – liczącej lat 75 historii – kształtowała się odmiennie.

W kadencji 1938-1939 działalność polegała wyłącznie na organizowaniu zebrań naukowych przez Oddział Warszawski i kontynuowanie wydawania Czasopisma Sądowo-Lekarskiego [2, 16, 17].

W okresie po reaktywacji uwzględniając sprawozdania Prezesów Zarządu Głównego Towarzystwa kadencji 1949-1956 i 1956-1960 oraz protokołów z kontroli Towarzystwa przez organy administracyjne, które wysuwały szereg zarzutów natury organizacyjnej i jego małej aktywności, działalność Towarzystwa do 1967 roku sprowadzała się do zebrań naukowych w terenowych Oddziałach, przygotowania zjazdów (1955, 1960, 1965), organizacji spotkań o charakterze narad, konferencji roboczych (w okresie 18 lat zorganizowano ich siedem). Niepowetowaną stratą było zaprzestanie ukazywania się Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki. Straciliśmy możliwość

prezentowania dorobku naukowego naszego środowiska na rynku wydawniczym [12].

Nowy rozdział w historii Towarzystwa rozpoczął się w 1967 roku, kiedy Prezesem Towarzystwa został wybrany doc. dr Jan Kobiela (od 1969 roku profesor). Nastąpiło wówczas dynamiczne uaktywnienie działalności Towarzystwa. W jednej z publikacji przywołując prof. W. Grzywo-Dąbrowskiego jako „inicjatora” naszego Towarzystwa określiłem doc. J. Kobielę jako „animatora” [56].

Podjęto rozmowy w Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej przedstawiając plany i zamierzenia Towarzystwa. Poruszono sprawę wydawania czasopisma oraz udziału przedstawicieli medycyny sądowej w pracach Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia. Nawiązano kontakt z Komitetem Patomorfologii Wydział VI Polskiej Akademii Nauk. Celem tych działań było zainteresowanie „odpowiednich czynników dziedziną medycyny sądowej, której rola profilaktyczna nie jest w pełni doceniana, jak również podniesienie naukowej rangi tej specjalistycznej dyscypliny jaką jest medycyna sądowa” [57].

Jak już wspomniano doszło do powołania Komisji Medycyny Sądowej przy Radzie Naukowej przy Ministrze Zdrowia [47].

Uzyskano wznowienie wydawania Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii.

Komisja Medycyny Sądowej, wspólnie z Sekcją Medycyny Wypadkowej PTMSiK (kierował jej pracami prof. E. Chróścielewski) opracowała szczegółowy plan tematów naukowych wiodących – ogólnopolski w ramach problemu „Medycyna wypadkowa w komunikacji drogowej” [44, 57].

Zarząd Główny powołał zespoły robocze (w nawiązaniu nazwiska kierujących tymi zespołami): ds. wydawnictwa (doc. A. Jakliński), ds. reformy studiów (prof. M. Byrdy), ds. ogólnej koordynacji prac naukowych (prof. B. Popielski, prof. B. Puchowski).

Powołano koordynatorów pracy naukowych „właśnych” zaproponowanych przez Zarząd Główny. Tematy te to: „patomorfologia śmierci nagłej” (prof. Z. Walczyński), „toksykologia” (doc. A. Jakliński), „serohematologia” (doc. H. Seyfriedowa) [57].

Został wydany zbiorowy podręcznik „Medycyna sądowa” pod redakcją profesorów B. Popielskiego i J. Kobieli w 1972 roku, co postulowano już na pierwszej Konferencji Profesorów Medycyny Sądowej we Wrocławiu w 1948 roku.

W omawianym okresie nastąpiło bardzo ścisłe powiązanie prac Zarządu Głównego PTMSiK z Komisją Medycyny Sądowej przy Radzie Naukowej przy Ministrze Zdrowia i Specjalistą Krajowym ds. Medycyny Sądowej. Doszło również do współdziałania z Instytutem Ekspertyz Sądowych, którego Dyrektorem a równocześnie Sekretarzem Zarządu Głównego Towarzystwa był dr J. Markiewicz [58].

W następnych latach przy kontynuacji dawnych pojawiły się nowe pola działań, z których łącznie można wymienić:

- organizację terenowej służby sądowo-lekarskiej. Sprawę tę postulowało nasze środowisko od wielu lat mając na uwadze dobro publiczne i prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości⁷

- zagadnienia związane z programami nauczania medycyny sądowej w szkołach wyższych, w tym z bardzo niekorzystnym zjawiskiem zmniejszania liczby godzin dydaktycznych dla naszego przedmiotu

- prace związane z opracowywaniem nowych programów specjalizacyjnych dla naszej dyscypliny

- prace nad powołaniem Kolegium Nauk Sądowych (inicjatywa prof. Romana Hausera – Kierownika Katedry Medycyny Sądowej AM w Gdańsku)

- problemy związane z ekspertyzami toksykologicznymi (w tym alkoholu) i hemogenetycznymi. Problemy te pojawiły się w związku z istotnymi a dyskusyjnymi relacjami pomiędzy zakładami medycyny sądowej a laboratoriami kryminalistycznymi policji

- zagadnienia podejmowane przez komisje problemowe Zarządu Głównego (toksykologiczną, hemogenetyczną, katastrof, opiniowania sądowo-lekarskiego)

- opiniowanie projektów legislacyjnych, m.in dotyczących ustawodawstwa karnego, ustawy o biegłych, taryfy wynagrodzeń dla biegłych

- ożywienie współpracy i wymiany naukowej z zagranicznymi placówkami naukowymi i międzynarodowymi organizacjami

- prace nad stworzeniem nowej specjalizacji – Laboratoryjnej Diagnostyki Sądowej⁸.

IX. CZŁONKOWIE HONOROWI, KORESPONDENCI KRAJOWI I ZAGRANICZNI ORAZ INNE GODNOŚCI CZŁONKÓW TOWARZYSTWA

Członkowie honorowi PTMSiK krajowi:

1. Prof. Leon Wachholz – 1938 rok, Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego. W uznaniu wybitnych zasług dla rozwoju medycyny sądowej [2].

2. Prof. Wiktor Grzywo-Dąbrowski – 1960 rok, Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej AM w Warszawie. W uznaniu zasług dla polskiego piśmiennictwa sądowo-lekarskiego, jako założycielowi i redaktorowi Czasopisma Sądowo-Lekarskiego w okresie międzywojennym i Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej [12].

3. Prof. Jan Olbrycht – 1960 rok, Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej AM w Krakowie. W uznaniu całokształtu działalności w dziedzinie medycyny sądowej [12].

4. Prof. Tadeusz Cyprian – 1967 rok, Profesor prawa karnego Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu [12].

5. Prof. Witold Dzużyński – 1967 rok, Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej AM w Lublinie [12].

6. Prof. Władysław Wolter – 1967 rok, Profesor prawa karnego Uniwersytetu Jagiellońskiego [12].

7. prof. Bolesław Popielski – 1970 rok, Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej AM we Wrocławiu [12].

8. Prof. Bronisław Puchowski – 1970 rok, Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej AM w Łodzi [12].

9. Prof. Maria Byrdy – 1979 rok, Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej AM w Białymstoku [59].

10. Doc. Tadeusz Pragłowski – 1979 rok, Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Śląskiej AM w Katowicach

11. Prof. E. Chróścielewski – 1984 rok, Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej AM w Poznaniu [60].

12. Prof. Tadeusz Marcinkowski – 1995 rok, Kie-

⁷ Temat to jednak tak ważny a rozległy, że wymaga odrębnego opracowania.

⁸ Każdy z zasygnalizowanych hasłowo problemów zasługuje na szczegółowe przedstawienie w odrębnych opracowaniach.

ownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej AM w Szczecinie [61].

13. Prof. Zdzisław Marek – 1995 rok, Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej AM w Krakowie [61].

14. Prof. Jan Markiewicz – 1995 rok, Dyrektor Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie [61].

15. Prof. Władysław Nasiłowski – 1995 rok, Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Śląskiej AM w Katowicach [61].

16. Dr Maria Bielanina – 1998 rok, Adiunkt Zakładu Medycyny Sądowej Wojskowej AM w Łodzi [25].

17. Dr Henryk Kopczyk – 2001 rok, Adiunkt Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej AM w Poznaniu, em. Kierownik Zakładu Anatomii Patologicznej w Szpitalu w Zakopanem [62, 63].

18. Dr Jerzy Szczepański – 2001 rok, Adiunkt Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Śląskiej AM w Katowicach [62].

19. Prof. Bożena Turowska – 2001 rok, em. Kierownik Katedry Medycyny Sądowej Collegium Medicum UJ w Krakowie [62].

20. Dr Erazm Baran – 2004 rok, em. Adiunkt Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Collegium Medicum UJ w Krakowie [64].

21. Dr Stanisław Bardzik – 2004 rok, em. Adiunkt Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej AM w Gdańsku [64].

22. Dr Zofia Chłobowska – 2004 rok, Adiunkt Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie [64].

23. Prof. Halina Sybirska – 2004 rok, em. Kierownik Katedry Medycyny Sądowej i Zakładu Toksykologii Sądowo-Lekarskiej Śląskiej AM w Katowicach [64].

24. Płk dr Jan Dzida – 2010 rok, em. Kierownik Zakładu Medycyny Sądowej Wojskowej AM w Łodzi [65].

25. Prof. Jerzy Janica – 2010 rok, em. Kierownik Zakładu Medycyny Sądowej AM w Białymstoku [65].

26. Inż. Jerzy Łabędź – 2010 rok, em. Kierownik Pracowni Badań Alkoholu i Narkotyków. Instytut Ekspertyz Sądowych w Krakowie [65].

27. Dr Mirosław Kosicki – 2010 rok, em. Adiunkt Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej w Łodzi [65].

28. Prof. Zofia Olszowy – 2010 rok, em. Kierownik Katedry Medycyny Sądowej i Zakładu Toksykologii Sądowo-Lekarskiej Śląskiej AM w Katowicach [65].

29. Prof. Zygmunt Przybylski – 2010 rok, em. Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej w Poznaniu [65].

30. Prof. Stefan Szram – 2010 rok, em. Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej AM w Łodzi [65].

Członkowie korespondenci PTMSiK krajowi:

1. Prof. Halina Seyfriedowa – 1975 rok Instytut Hematologii w Warszawie [25, 65].

2. Dr Józef Gurgul – 1975 rok Prokurator Prokuratury Generalnej [25, 65].

3. Prof. Walenty Lewkowski – 1984 rok em. Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Wojskowej AM w Łodzi [60].

4. Prof. Regina Stańczyk – 1984 rok em. Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej AM w Warszawie [60].

Członkowie honorowi PTMSiK zagraniczni:

1. Prof. Michał Awdiejew – 1967 rok Kierownik Centralnego Laboratorium Medycyny Sądowej Armii Czerwonej w Moskwie [12].

2. Prof. Wasyl Czerwakow – 1967 rok Kierownik Katedry Medycyny Sądowej I Moskiewskiego Instytutu Medycznego [12].

3. Prof. Léon Dèrobert – 1975 rok Dyrektor Instytutu Medycyny Sądowej Uniwersytetu w Paryżu [12].

4. Prof. Cesare Gerin – 1975 rok Dyrektor Instytutu Medycyny Sądowej i Ubezpieczeniowej Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Rzymie [12].

5. Prof. Herald Gormsen – 1975 rok Dyrektor Instytutu Medycyny Sądowej Uniwersytetu w Kopenhadze [12].

6. Prof. Janez Milčičski – 1975 rok Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Ljublanie [12].

7. Prof. Otto Prokop – 1975 rok Dyrektor Instytutu Medycyny Sądowej Uniwersytetu im. Humboldta w Berlinie [12].

8. Prof. Wiktor Prozorowski – 1975 rok Dyrektor Centralnego Instytutu Naukowo-Badawczego Medycyny Sądowej w Moskwie [12].

9. Prof. Jaromir Tesar – 1975 rok Kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Pradze [12].

10. Prof. Volfgang Dürwald – 1979 rok

Dyrektor Instytutu Medycyny Sądowej i Kryminologii Uniwersytetu w Lipsku [66].

11. Prof. Hanspeter Hartmann – 1979 rok
Dyrektor Instytutu Medycyny Sądowej w Zurichu [66].

12. Prof. Hans Joachin Mallach – 1984 rok
Dyrektor Instytutu Medycyny Sądowej Uniwersytetu w Tybindze [66].

13. Prof. Wilhelm Haferland – 1987 rok
Dyrektor Instytutu Medycyny Sądowej w Rostocku [66].

14. Prof. Axel Simon – 1987 rok
Dyrektor Instytutu Medycyny Sądowej Uniwersytetu w Halle-Wittenberdze [66].

15. Prof. Wolfgang Bonte – 1992 rok
Dyrektor Instytutu Medycyny Prawnej w Düsseldorfie [66].

16. Prof. Bernd Brinkmann – 1992 rok
Dyrektor Instytutu Medycyny Prawnej w Münster [66].

17. Prof. Volkmar Schneider – 1992 rok
Dyrektor Instytutu Medycyny Prawnej Wolnego Uniwersytetu w Berlinie [66].

18. Prof. Leopold Breitenecker
Kierownik Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu w Wiedniu [68]⁹.

19. Prof. Maurice Muller
Dyrektor Instytutu Medycyny Sądowej Uniwersytetu w Lille [68]⁹.

20. Prof. Louis Roche – Francja
Dyrektor Instytutu Medycyny Sądowej Uniwersytetu w Lyonie [68]⁹.

Członkowie Korespondenci Zagraniczni:

1. Renè le Breton – 1975 rok
Kierownik Laboratorium Toksykologicznego Prefektury Policji w Paryżu [12].

2. Dr Wiliam G. Eckert – 1975 rok
Wykładowca medycyny sądowej w Stanowym Uniwersytecie w Wichita [12].

3. Prof. dr Etien Fournier – 1975 rok
Instytut Medycyny Sądowej Uniwersytetu w Paryżu [12].

4. Prof. Aleksander Gromow – 1975 rok
Kierownik Katedry Medycyny Sądowej Moskiewskiego I Instytutu Medycznego [12].

5. Doc. László Harsányi – 1975 rok

Instytut Medycyny Sądowej Uniwersytetu w Budapeszcie [12].

6. Prof. Werner Janssen – 1975 rok
Instytut Medycyny Sądowej w Hamburgu [12].

7. Prof. Branko Volarić – 1975 rok
Kierownik Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu w Rijeci [12].

8. Prof. Stoycho Radanov – 1987 rok
Zakład Medycyny Sądowej w Sofii [67].

9. Prof. Erich Müller – 1987 rok
Dyrektor Instytutu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie [67].

Członkowie honorowi towarzystw zagranicznych:

1. Prof. Leon Wachholz – Międzynarodowe Towarzystwo Medycyny Sądowej w Chicago.

2. Prof. Jan Olbrycht – Niemieckie Towarzystwo Medycyny Sądowej i Społecznej; Amerykańskie Stowarzyszenie Kryminologii.

3. Profesorowie: Maria Byrdy, Kazimierz Jaegermann – Towarzystwo Medycyny Sądowej Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

4. Profesorowie: Zdzisław Marek, Władysław Nasitowski – Towarzystwo Medycyny Sądowej Czechosłowackiego Stowarzyszenia Lekarskiego im. J. E. Purkyniego.

5. Prof. Bolesław Popielski – Towarzystwa Medycyny Sądowej: Czechosłowacji, Jugosławii, Francji, Włoch, Niemiec (NRD, RFN).

6. Prof. Stefan Raszeja – Towarzystwa Medycyny Sądowej: Bułgarii, Czechosłowacji, Francji, Jugosławii, Niemiec (NRD, RFN).

Udział we władzach towarzystw międzynarodowych:

1. Wiceprezydenci Międzynarodowej Akademii Medycyny Sądowej i Społecznej:

- prof. Leon Wachholz 1938-1941
- prof. Bolesław Popielski 1973-1976
- prof. Stefan Raszeja 1979-1982

2. Wiceprezydent Międzynarodowego Stowarzyszenia Nauk Sądowych:

- prof. Stefan Raszeja 1976-1978.

Udział w komitetach redakcyjnych czasopism zagranicznych:

- 1. Prof. Stefan Raszeja; The American Journal

⁹ Nie dotarto do źródłowej informacji, w którym roku przyznano członkostwo honorowe.

of Forensic Medicine and Pathology; Zeitschrift für Rechtsmedizin; Rechtsmedizin; International Journal of Legal Medicine.

2. Prof. Zdzisław Marek; Forensic Science International

3. Dr hab. Jerzy Kunz; Legal Medicine

4. Dr med. Krzysztof Woźniak; Journal of Forensic Radiology and Imaging; Legal Medicine.

Doktoraty honoris causa

1. Prof. J. Olbrycht – Uniwersytetu Jagiellońskiego (dr h.c. iuris) – 1962 rok

2. Prof. M. Byrdy – Akademii Medycznej w Białymstoku – 1990 rok

3. Prof. B. Popielski – Akademii Medycznej we Wrocławiu – 1990 rok

4. Prof. S. Raszeja – Akademii Medycznej w Bydgoszczy – 1998 rok

5. Prof. W. Nasitowski – Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach – 2011 rok.

X. ANEKS

Statut Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii.

I. Nazwa, siedziba i cele towarzystwa.

§ 1. Stowarzyszenie nosi nazwę Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej i Kryminologii – w skrócie PTMSiK.

§ 2. Siedzibą Towarzystwa jest miasto stoł. Warszawa, terenem działalności – Rzeczpospolita Polska. Towarzystwo jest osobą prawną.

§ 3. PTMSiK ma na celu ogniskowanie, organizowanie i popieranie pracy naukowej i praktycznej w zakresie medycyny sądowej i kryminologii.

§ 4. Dla zrealizowania powyższych celów Towarzystwo ma prawo z zachowaniem obowiązujących przepisów:

- a) urządzać zebrania, zjazdy i wycieczki naukowe,
 - b) urządzać odczyty publiczne, wykłady oraz kursy,
 - c) organizować oddziały i sekcje naukowe,
 - d) zakładać, utrzymywać lub popierać pracownię i poradnię dla celów naukowych,
 - e) wydawać czasopisma, prace naukowe i sprawozdania z prac Towarzystwa,
 - f) popierać prace naukowe członków T-wa,
 - g) współpracować z instytucjami i towarzystwami o pokrewnym zakresie działania w kraju i zagranicą.
- II. Ustrój Towarzystwa.

A. Członkowie Towarzystwa.

§ 5. Członkowie T-wa dzielą się na członków: honorowych, czynnych i wspierających.

§ 6. Członków honorowych mianuje Walne Zgromadzenie T-wa na wniosek Zarządu Głównego w uznaniu zasług w dziedzinie nauki lub dla T-wa. Walne Zgromadzenie wnioski te uchwała lub odrzuca bez dyskusji.

Członkowie honorowi mają te same obowiązki, co członkowie czynni. Składek członkowskich na rzecz T-wa nie opłacają.

§ 7. Członkiem czynnym T-wa może zostać każda osoba, posiadająca dyplom wyższego zakładu naukowego lub osoba, znana ze swej naukowej lub praktycznej działalności w dziedzinie medycyny sądowej lub kryminologii.

§ 8. Członkami wspierającymi mogą być osoby lub instytucje okazujące gotowość wspierania celów T-wa.

§ 9. Członków czynnych i wspierających przyjmuje Zarząd Główny lub Zarząd Oddziału na przedstawienie dwóch czynnych członków T-wa. Zarządy T-wa mogą odmówić przyjęcia bez podania powodu.

§ 10. Członkowie zwyczajni i wspierający mają obowiązek płacenia składek, których wysokość ustala Walne Zgromadzenie.

§ 11. Członkowie honorowi i czynni mają na zebraniach T-wa jeden głos decydujący, członkowie wspierający uczestniczą w Walnych Zgromadzeniach z głosem doradczym, lecz bez prawa głosowania.

§ 12. Członkostwo ustaje:

- a) w razie dobrowolnego ustąpienia, zgłoszonego na piśmie,
- b) w razie śmierci,
- c) w razie niepłacenia składek członkowskich dłużej, niż przez rok,
- d) na mocy uchwały Zarządu; w tym wypadku przysługuje członkowi prawo odwołania się do Walnego Zgromadzenia, którego uchwała jest ostateczna.

B. Władze Towarzystwa.

§ 13. Władzami Towarzystwa są:

- a) Walne Zgromadzenie,
- b) Zarząd Główny,
- c) dla Oddziałów Towarzystwa – Zarządy tych ostatnich,
- d) Komisja Rewizyjna.

§ 14. Walne Zgromadzenie jest najwyższą Władzą Towarzystwa.

Walne Zgromadzenia bywają: zwyczajne i nadzwyczajne.

§ 15. Zwyczajne Walne Zgromadzenie zbiera się raz do roku w terminie i miejscu, przez siebie lub Zarząd Główny ustanowionym. Zarząd Główny winien przynajmniej na dwa tygodnie przed Walnym Zgromadzeniem rozesłać do członków zawiadomienia pisemne z wyszczególnieniem miejsca, terminu i porządku obrad.

§ 16. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd Główny:

- a) z własnej inicjatywy,
- b) na żądanie poprzedniego Walnego Zgromadzenia,
- c) na żądanie 1/4 członków Towarzystwa.

§ 17. Walne Zgromadzenie, przepisowo zwołane, jest prawomocne w terminie oznaczonym bez względu na liczbę obecnych członków czynnych i honorowych. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków zwyczajnych i honorowych, z wyjątkiem spraw, co do których statut niniejszy stanowi inaczej.

§ 18. Do wyłącznej kompetencji Walnego Zgromadzenia należy:

- a) uchwalenie budżetu, rozpatrywanie i zatwierdzenie rocznych sprawozdań T-wa i wniosków Komisji Rewizyjnej,
- b) zmiana statutu T-wa,
- c) zatwierdzenie regulaminu T-wa,
- d) mianowanie członków honorowych T-wa,
- e) wykluczanie członków T-wa,
- f) wybór Zarządu Głównego i Komisji Rewizyjnej,
- g) likwidacja T-wa,
- h) rozstrzygnięcie spraw, przekraczających uprawnienia Zarządu Głównego,
- i) rozstrzygnięcie odwołań członków od decyzji Zarządu Głównego.

§ 19. Zarząd Główny składa się z 9 członków, wybieranych na Walnym Zgromadzeniu z liczby członków czynnych na lat trzy; nie mniej niż 5 członków Zarządu Głównego ma mieć swoje miejsce zamieszkania w Warszawie.

§ 20. Zarząd Główny wybiera spośród siebie prezesa, wiceprezesa, sekretarza i skarbnika.

§ 21. Zebrania Zarządu Głównego są prawomocne przy obecności nie mniej, niż 4 członków, w tej liczbie prezesa lub wiceprezesa. Uchwały

Zarządu Głównego zapadają zwykłą większością głosów, a w razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

§ 22. Do kompetencji Zarządu Głównego należy:

- a) reprezentowanie T-wa na zewnątrz,
- b) czuwanie nad realizacją zadań T-wa i nad właściwym kierunkiem jego działalności,
- c) przyjmowanie członków czynnych i przedstawianie Walnemu Zgromadzeniu kandydatów na członków honorowych,
- d) układanie regulaminu dla siebie i dla Oddziałów T-wa,
- e) układanie budżetu T-wa,
- f) reprezentowanie T-wa jako osoby prawnej bez szczególnego w tym celu pełnomocnictwa,
- g) bezpośrednie zarządzanie majątkiem i sprawami T-wa.

§ 23. Komisję Rewizyjną Towarzystwa wybiera zwyczajne Walne Zgromadzenie coroczne; składa się ona z trzech członków i dwóch zastępców, wybieranych spośród członków czynnych.

§ 24. Komisja Rewizyjna obowiązana jest skontrolować wszystkie księgi i rachunki T-wa przynajmniej raz do roku, ponadto w każdej chwili na wniosek Zarządu Głównego. Na zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Komisja Rewizyjna obowiązana jest przedstawić swoje wnioski i uwagi na piśmie.

§ 25. Wszelkie spory pomiędzy członkami T-wa, wynikłe z ich przynależności do T-wa, rozstrzyga w jedynej i ostatniej instancji Sąd Polubowny, do którego każda strona wybiera po dwóch sędziów, ci zaś dobierają przewodniczącego. Jeżeli sędziowie nie mogą się zgodzić na wybór przewodniczącego, rozstrzyga los pomiędzy podanymi przez nich kandydatami. Orzeczenia Sądu są nieodwołalne. Sprawy o prawomocność zarządzeń Organów Towarzystwa nie podlegają Sądowi polubownemu.

C. Oddziały Towarzystwa.

§ 26. Członkowie którego przebywający, poza Warszawą, mogą zawiązywać w porozumieniu z Zarząd Głównym Oddziały lokalne o zadaniach odpowiadających celom Towarzystwa.

§ 27. W życiu wewnętrznym oddziały postępują się regulaminem, zgodnym ze statutem T-wa.

§ 28. Zarząd Oddziałów składa się z prezesa, jego zastępcy, skarbnika i sekretarza, wybieranych corocznie przez członków danego Oddziału większością głosów. Wybrany Zarząd Oddziału:

- a) stara się o rozbudzenie między swymi człon-

kami ruchu naukowego w sposób, jaki uzna w warunkach miejscowych za najstosowniejszy,

b) prowadzi listę członków oraz przesyła ją do Zarządu Głównego,

c) pobiera przez swego skarbnika składki członkowskie i przesyła je skarbnikowi Zarządu Głównego

d) przynajmniej na miesiąc przed Walnym Zgromadzeniem przesyła sprawozdanie z działalności oddziałów do Zarządu Głównego.

III. Zmiana statutu i likwidacja Towarzystwa.

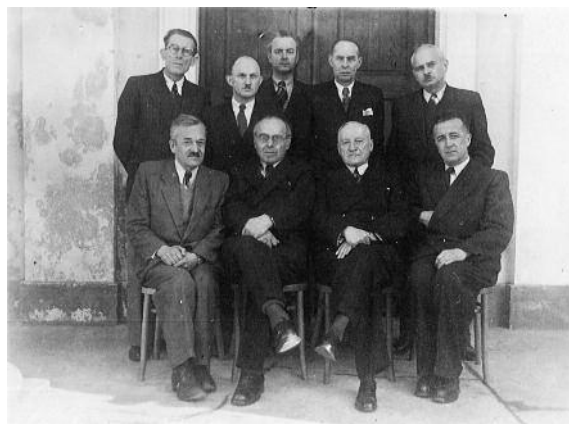
§ 29. Zmiana statutu lub likwidacja T-wa następuje na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia, powziętej większością obecnych na zebraniu członków.

§ 30. W razie rozwiązania T-wa Walne Zgromadzenie decyduje, komu ma być przekazany majątek T-wa, oraz wybiera Komisję Likwidacyjną.

XI. RYCINY

Ryc. 1. XV Zjazd Lekarzy i Przyrodników Polskich. Sekcja medycyny sądowej i kryminologii 4-7 VII 1937 roku, Lwów.
Od lewej: dr J. Makowiec, prof. L. Wachholz, dr S. Manczarski, prof. W. Sieradzki, dr S. Łaguna, prof. S. Schilling-Siengalewicz, prof. S. Horoszkiewicz, prof. W. Grzywo-Dąbrowski, doc. T. Tucholski, dr A. Kozłowski.

Ryc. 3. II Konferencja Profesorów Medycyny Sądowej 11-12 II 1950 roku, Warszawa.
Siedzą od lewej: prof. W. Dzużyński, prof. W. Grzywo-Dąbrowski, prof. J. Olbrycht, prof. B. Popielski.
Stoją od lewej: prof. B. Puchowski, dr E. Chróścielewski, dr A. Kozłowski, doc. S. Łaguna, prof. S. Manczarski.

Ryc. 2. I Konferencja Profesorów Medycyny Sądowej 19-20 III 1948 roku, Wrocław.
Siedzą od lewej:
prof. W. Grzywo-Dąbrowski,
prof. J. Olbrycht,
prof. S. Schilling-Siengalewicz.
Stoją od lewej: prof. S. Manczarski,
prof. B. Popielski, doc. W. Dzużyński,
prof. B. Puchowski.

Ryc. 4. Spotkanie autorów podręcznika „Medycyna Sądowa” 12-13 V 1969 roku, Wrocław.
Od lewej w pierwszym rzędzie:
doc. J. Kornobis, K. Kopeć asystentka techniczna ZMS Wrocław, dr J. Markiewicz,
prof. B. Popielski, prof. M. Byrdy,
dr H. Szczęsna.
Od lewej w drugim rzędzie: lek. B. Świątek,
I. Topolska sekretarka ZMS Wrocław,
doc. W. Nasiłowski, doc. K. Jaegermann,
doc. A. Jakliński, doc. T. Pragłowski,
doc. J. Kobiela, prof. Z. Walczyński,
dr B. Próchnicka, doc. W. Lewkowski,
doc. B. Turowska, doc. S. Raszeja.

Ryc. 5. V Zjazd Naukowy PTMSiK. 15-16 IX 1975 roku, Gdańsk.

Od lewej w pierwszym rzędzie:
doc. W. Nasiłowski, doc. J. Markiewicz,
prof. B. Popielski, prof. S. Raszeja.

Od lewej w drugim rzędzie:
doc. T. Pragłowski, doc. Z. Marek,
doc. T. Marcinkowski, prof. E. Chrościelewski,
doc. Z. Fiedorczyk.

Ryc. 7. Posiedzenia Z. G. PTMSiK w poszerzonym składzie 25 VI 1983 roku, Białystok.

Od lewej w pierwszym rzędzie:
prof. W. Nasiłowski, prof. E. Chrościelewski,
prof. R. Stańczyk, NN kobieta,
prof. B. Popielski, prof. M. Byrdy,
doc. A. Jaklińska, doc. A. Dubrzyński.

Od lewej w drugim rzędzie: NN kobieta,
prof. S. Raszeja, prof. A. Jakliński,
dr K. Śliwka, doc. T. Marcinkowski,
doc. Z. Fiedorczyk.

Ryc. 6. Jubileusz 40-lecia PTMSiK. 3 III 1978 roku, Bydgoszcz.

Od lewej w pierwszym rzędzie:
doc. W. Lewkowski, prof. S. Raszeja,
prof. B. Popielski, prof. M. Byrdy,
doc. J. Markiewicz, prof. E. Chrościelewski.

Od lewej w drugim rzędzie:
doc. T. Marcinkowski, prof. A. Jakliński,
lek. W. Ossowski ZMS Lublin,
dr K. Śliwka, doc. Z. Fiedorczyk.

Ryc. 8. XIV Szczecińskie Sympozjum Naukowe. 24-26 IX 1997 roku.

Siedzą od lewej: prof. Z. Przybylski,
prof. B. Świętek, prof. K. Śliwka,
prof. T. Marcinkowski, prof. H. Sybirska,
dr A. Garbowska-Górska.

Stoją od lewej: ptk dr J. Dzida,
prof. W. Piekoszewski, prof. Z. Sagan,
prof. D. Miścicka-Śliwka, prof. R. Mądro,
prof. R. Płoski, dr J. Szczepański,
dr hab. F. Trela.

Ryc. 9. XV Zjazd Naukowy PTMSiK 15 IX 2010 roku, Gdańsk-Sobieszewo.

Grupa uczestników Zjazdu przed zebraniem Zarządu Głównego.

W pierwszym rzędzie od lewej: dr hab. G. Teresiński, prof. B. Świątek, prof. M. Ktys, dr A. P. Jurczyk, prof. Z. Szczerkowska, dr hab. M. Kała.

W drugim rzędzie od lewej: dr J. Dzida, dr hab. A. Niemcunowicz-Janica, dr Cz. Żaba, prof. J. Berent, prof. Z. Przybylski, prof. R. Wachowiak, dr Cz. Chowaniec.

W trzecim rzędzie od lewej: dr P. Brzeziński, dr hab. P. Krajewski, prof. K. Śliwka, dr K. Woźniak, prof. T. Grzybowski, dr hab. Z. Jankowski.

Ryc. 10. XV Zjazd Naukowy PTMSiK. 16 II 2010 roku, Gdańsk-Sobieszewo.

Zarząd Główny wybrany przez Walne Zebranie na kadencję 2010-2013.

Od lewej: dr hab. Z. Jankowski, dr E. Bloch-Bogustawska, dr K. Woźniak (Redaktor), dr hab. A. Niemcunowicz-Janica, dr hab. T. Teresiński, dr hab. M. Kała (Wiceprezes), prof. J. Berent (Prezes), dr hab. P. Krajewski (Wiceprezes), dr P. Brzeziński (skarbnik), dr A. P. Jurczyk (Sekretarz).

Ryc. 11. XV Zjazd Naukowy PTMSiK. 16 II 2010 roku, Gdańsk-Sobieszewo.

Sąd Koleżeński wybrany przez Walne Zebranie na kadencję 2010-2013.

Od lewej: prof. S. Raszeja, prof. B. Świątek, prof. Z. Olszowy, prof. W. Nasitowski (piąty członek Sądu dr E. Baran był nieobecny na Zjeździe).

12.1

12.2

12.3

12.4

12.5

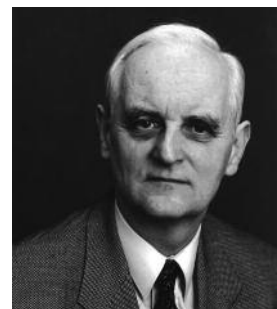
12.6

12.7

12.8

12.9

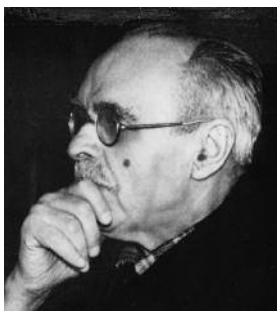
12.10

12.11

Ryc. 12. Prezysi Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii.

12.1 prof. W. Grzywo-Dąbrowski 1938-1939; 1949-1956, 12.2 prof. B. Popielski 1956-1960, 12.3 prof. W. Dżużyński 1960-1964, 12.4 prof. B. Puchowski 1964-1967, 12.5 prof. J. Kobiela 1967-1972, 12.6 dr J. Markiewicz 1973-1975, 12.7 prof. S. Raszeja 1975-1987, 12.8 prof. Z. Przybylski 1987-1995, 2001-2007, 12.9 prof. K. Śliwka 1995-1998, 12.10 prof. B. Świętek 1998-2001, 12.11 prof. J. Berent 2007-2013.

13.1

13.2

13.3

13.4

13.5

13.6

13.7

Ryc. 13. Redaktorzy Naczelnicy czasopism naukowych Towarzystwa

13.1 prof. W. Grzywo-Dąbrowski Czasopismo Sądowo-Lekarskie 1938-1939, Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki 1951-1961,

13.2 doc. dr W. Widy Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki 1964-1965,

13.3 prof. A. Jakliński Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii 1968-1984,

13.4 prof. Z. Marek Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii 1985-1995,

13.5 dr E. Baran Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii 1995-2004,

13.6 dr hab. J. Kunz Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii 2004-2009,

13.7 dr K. Woźniak Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii 2010-2013.

Erazm Baran*

FECI, QUOD POTUI, FACIANT MELIORA POTENTES

History of Polish Society of Forensic Medicine and Criminology, 1938-2013

I. THE ORIGINS OF THE SOCIETY

On July 7, 1937, at the 15th Congress of Polish Physicians and Naturalists held in Lvov, during the session of the Section of Forensic Medicine, Professor Wiktor Grzywo-Dąbrowski put forward a motion to "form the Polish Society of Forensic Medicine that would join the International Society of Forensic Medicine, newly-established in Paris. The Polish Society, as a member of the International Society, would have voting rights". The motion was seconded by Professors Wachholz, Sieradzki, Horoszkiewicz and Siengalewicz. Developing the outline of the by-laws of the Society was entrusted to the proponent [1].

Starting in May 1937, on the initiative of Professor W. Grzywo-Dąbrowski, Department of Forensic Medicine, J. Piłsudski University of Warsaw, commenced organizing scientific meetings focusing on criminology and forensic medicine and attended by physicians and lawyers. The initiator of establishing the Society, Professor W. Grzywo-Dąbrowski, believed that the meeting held on May 14, 1937 was the first meeting of the Society [2, 3]. Nevertheless, the official motion for the Society of Forensic Medicine and Criminology to be established was put forward during the second scientific conference, on September 30, 1937. During the meeting, an outline of the by-laws was proposed. The majority of the 26 attendees entered their names to the list of founder members [2].

On February 7, 1938, by the decision of the Government Commissioner of the Capital City of Warsaw, an entry numbered 1176 was made in the Register of Societies and Associations, Government Commissariat of the Capital City of Warsaw, to denote an association officially named the Polish So-

ciety of Forensic Medicine and Criminology (with an acronym of PTMSiK).

Thus, foundations were laid for convening the First Organizational General Meeting in the Department of Forensic Medicine, University of Warsaw, on March 3, 1938, where the Board of the Society was elected [2].

World War II interrupted the activities of the Society, writing a tragic page in its history. Among victims murdered in Katyn there were Associate Professor Tadeusz Tucholski – a toxicologist from the Chair of Forensic Medicine in Poznan, and Colonel Jan Władysław Nelken, MD, Ph.D. – a pioneer in forensic psychiatry and a member of the Editorial Board of the *Czasopismo Sądowo-Lekarskie* [Forensic-Medical Periodical] (a Soviet war crime). On July 4, 1941, in Wuleckie Hills in Lvov, professors of Jan Kazimierz University of Lvov were murdered, among them also 70-year-old Professor Włodzimierz Sieradzki – Head of Chair and Department of Forensic Medicine in Lvov (a German war crime). On November 6, 1939, during the infamous and criminal German action "Sonderaktion Krakau", together with other Jagiellonian University professors there was arrested 72-year-old Leon Wachholz – an Honorary Professor of the Faculty of Medicine, Jagiellonian University, Vice-President of the International Academy of Forensic and Social Medicine in the years 1938–1941. Imprisoned in inhuman conditions (in fall/wintertime) in the concentration camp in Sachsenhausen, he was released in February 1940. Seriously ill, with severe non-healing frostbite wounds of the legs he developed in the camp, Professor Wachholz died in Krakow in 1942. His disciple, Professor Jan Olbrycht was arrested in 1942 and imprisoned in the Auschwitz-Birkenau concentration camp and later in Mauthausen. A per-

* Chairman, History Commission, Board Member, Polish Society of Forensic Medicine and Criminology

sonal tragedy befell Professor Stefan Horoszkiewicz – Chair of Forensic Medicine, University of Poznan. His wife Olga Jadwiga – a pediatrician – was murdered by the Germans because of her Jewish origin on July 15, 1942. The death of his wife and anxiety about their children (a son and a daughter) resulted in deterioration of Professor's health. He died on March 12, 1945 [4, 5, 6].

The war led to a complete or partial destruction and/or looting of equipment and collections of books of the Departments of Forensic Medicine in Warsaw, Poznan and Krakow. The seat of the Department of Forensic Medicine in Wroclaw was completely demolished. The Universities in Lvov and Vilnius with their Chairs of Forensic Medicine became situated outside the territory of Poland [7, 8, 9, 10, 11].

The years 1945-1948 marked the period of restoration from ruin and forming teams to work in new chairs and departments in Gdansk, Lublin, Lodz and Wroclaw; at the same time, didactic activities were carried out and services were commissioned by jurisdiction organs. Only during the first post-war Conference of Forensic Medicine Professors held in Wroclaw on March 19-20, 1948, was a resolution passed to reactivate the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology. The attendees – professors of active Chairs of Forensic Medicine: W. Grzywo-Dąbrowski (Warsaw), S. Manczarski (Gdansk), J. Olbrycht (Krakow), B. Popielski (Wroclaw), B. Puchowski (Lodz), S. Schilling-Siengalewicz (Poznan) and Associate Professor W. Dżułyński (full professor since 1949, Chair of Forensic Medicine in Lublin) authorized Professor W. Grzywo-Dąbrowski to "take necessary steps to this purpose with appropriate authorities" [3].

On November 18, 1948, a preliminary meeting was held in the Department of Forensic Medicine, University of Warsaw, aiming at restitution of the activities of the Society. A project of the by-laws was presented and accepted following a discussion [3].

Based on the decision of the City Major of the Capital City of Warsaw of September 5, 1949, No. 015-8086/49 based on article 21 of the Association Law dated October 27, 1932 (Dz.U.R.P. No. 94, item 808), an entry numbered 283 was made in the Register of Societies and Associations, the City Board of the Capital City of Warsaw, to denote

an association named the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology (with an acronym of PTMSiK).

On October 27, 1949, during an organizational meeting, the Board of the Society was elected [3].

For the second time, a need to reactivate the Society arose in 1996.

In 1995, the new Board of the Society elected at the General Meeting in Bialystok (Chairman – Professor Karol Śliwka and Secretary – Professor Barbara Świątek) were forced to apply for the Society to be reactivated. A proof can be found in the contents of the letter signed by the Chairman and Secretary, dated June 10, 1996 and addressed to the Province Court, I Division of Civil Law in Bydgoszcz, where the list of new Board members was submitted along with an application "to register the new by-laws of PTMSiK adopted at the Extraordinary General Meeting in Bydgoszcz on the day of January 26, 1996. In view of the fact of reactivating the activities of the Society and lack of financial resources, we kindly ask for considering exempting the Society from court fees" [13].

The Board did not have any funds at their disposal since the bank account of the Society was frozen by the decision of the Secretary General, Professor Aleksander Dubrzyński, who later resigned from his post [14, 15].

The need to reactivate the Society resulted from the fact that during the terms 1987-1991, 1991-1992 and 1992-1995 (Chairman – Professor Zygmunt Przybylski), the organization failed to exercise the obligation to inform the appropriate administrative (court) agency about personal changes in the Board and changes in the by-laws, including changing the seat of the Society from Gdansk to Warsaw. In those years, the activity of the Society was carried out at variance with legal regulations in force (the Act "Association Law" of 1932 and 1989).

II. BY-LAWS OF THE SOCIETY

1. The structure of the first by-laws formulated by the founders of the Society on February 7, 1938, was as follows: in 30 clauses and divided into three sections, it included the name, seat and objectives of the Society; its organization – members, authorities, branches, changes of and amend-

ments to the by-laws and dissolution of the Society [16]².

During the General Meeting of the Society held on April 27, 1939, upon the motion of the Executive Board (EB), changes were introduced to the by-laws in association with the unification of the Board of the Warsaw Branch and Executive Board. The said change was introduced to § 19 – increasing the number of EB members to 13, of which nine had to be residents of Warsaw. In § 21, the number of members needed to establish legal validity of EB meetings was increased from four to five [17].

2. The by-laws reactivating the Society and dated September 5, 1949 are identical with the by-laws of 1938. Only one change was introduced in § 20: "The Executive Board elects from its members the chairman, two vice-chairmen, secretary, treasurer and their deputies" [12].

3. During the General Meeting of the Society held in Krakow on January 20, 1973, changes in the by-laws of 1949 were passed. The most important of the changes are quoted in full and the changes are underlined:

a) § 2 The seat of the Society is the city of Krakow and the area of its activity is Polish People's Republic.

b) § 5 Members of the Society are divided into honorary, ordinary, contributing and corresponding members.

c) § 15 the words "meets once a year" were deleted and substituted with "meets at least every 3 years".

d) § 19 the second part of the paragraph was deleted, leaving the following text "The Executive Board consists of 9 members elected for 3 years from the body of ordinary members during the General Meeting".

e) § 20 The Executive Board elects from its members the chairperson, two vice-chairmen, secretary, treasurer and their deputies. In addition, each consecutive editor-in-chief of the periodical published by the Society – the "Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii" [the "Archive of Forensic Medicine and Criminology"] routinely becomes a member of the Executive Board.

f) § 25 Any conflicts between members that re-

sult from their membership in the Society are considered by arbitration of a body of fellow members represented by chairman of the said body and four members of the Society.

Other changes involved § 6 – possibility of appointing corresponding members from among foreign research workers: § 22 g – the first sentence of the paragraph was deleted; § 26 – the name of Krakow was added; § 28 – a 3-year term of office was introduced for the Board of the Society Branch [12].

On August 3, 1973, an entry No. 318 was made in the Register of Associations and Societies, the Board of the City Council of the city of Krakow, denoting an association named the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology with the seat in Krakow [12].

4. On May 5, 1977, during the Extraordinary General Meeting of the Society held in Katowice, only one change in the by-laws was passed. The seat of the Society was changed from Krakow to Gdansk [§ 2].

In this respect, two decisions of administrative organs were reached: a decision to delete the Society from the Register of Associations and Societies of the City Council of Krakow – a letter of August 17, 1977 (12), and a decision to enter the Society to the Register of Associations and Societies of the Department of Internal Affairs, the Province Governor's Office in Gdansk, the said entry numbering 57 – a letter of August 18, 1977 [12].

5. On February 4, 1987, during the General Meeting of the Society held in Poznan, the following changes and addenda were passed:

a) § 2 The seat of the Society is the city of Warsaw.

b) § 18 the words "passes the budget" and "annual" were deleted.

c) § 19 election of three deputies of members of the Executive Board and appointment by the Executive Board of a secretary general, whose rights and obligations are defined by regulations of the Society determined by EB – § 22.

d) § 21 inviting to EB meetings all Heads of chairs and departments of forensic medicine [18].

6. On January 24, 1991, during the General Meeting of the Society held in Warsaw, subsequent changes were passed:

² X. Appendix

a) § 2 the words "Polish Republic" were added.

b) § 6 in the second sentence, the word "also" was added and the word "foreign" was deleted.

c) § 19 the words "and three deputies" were deleted [25].

Changes in the by-laws passed in 1987 and 1991 were not reported – as per the legal regulations in force – to any administrative or judicial organs.

All the changes introduced to the by-laws up to 1991 did not violate the structure of the initial by-laws of 1938, and invariably consisted of 30 paragraphs and three chapters.

7. On January 26, 1996, during the Extraordinary General Meeting of the Society held in Bydgoszcz, new by-laws were passed, with the structure including seven chapters with 37 paragraphs. Numerous new formulations were introduced and the existing entries were organized and rendered more precise. For the first time, the body of fellow-members involved in arbitration was included in the Authorities of the Society. The idea of EB appointing a secretary general was abandoned. The seat of the Society was changed from Gdansk to Bydgoszcz [19].

By the decision of the Province Court, I Division of Civil Law in Bydgoszcz, the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology was entered into the Register of Associations in chapter A, the entry receiving the number R.ST.917 [13].

Following the election to the Authorities of the Society for the term of office of 1998–2001, Professor Barbara Świątek, Chairman of Executive Board, put forward a petition to the District Court in Bydgoszcz for the personal data of new EB members to be updated in the register. Appropriate changes were made in the entry numbered R.St. 917 [13].

8. On September 12, 2001, during the General Meeting of the Society held in Warsaw, a resolution was passed on changing the seat of the Society from Bydgoszcz to Warsaw. The following passage was included in the EB report presented at the General Meeting held in Krakow on February 14, 2004: "Considerable efforts aiming at changing the seat of

the Society in the Commercial Department, District Register Court in Poznan, did not bring any result because of the current contents of paragraph 2 of the by-laws, which states that the area of operation of the Society is the territory of Polish Republic and the seat is the city of Bydgoszcz" (EB archives, PTMSiK).

The above-quoted fragment of the report raises doubts, nevertheless, since as it follows from the files of the Registered Court [13], originally, on the day of March 14, 2002, a petition to change the seat of the Society was submitted by Professor Z. Przybylski, Chairman, and M. Stochaj, MD, PhD, Secretary, to the XIII Commercial Department, National Court Register, District Court in Bydgoszcz. Yet, in view of a failure to timely execute the decision of the Court, no change was introduced to the by-laws and the legal proceedings were discontinued. Nevertheless, the petitioners were informed that in the current circumstances, a petition to make an entry in the register that would include the place and seat should be submitted to the Commercial Department, National Court Register, District Court in Poznan. As it follows from written information of the Poznan Court, the opportunity was not embraced, since "no petition was submitted to consider changes in the by-laws of the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology" [25], what contradicts the above-cited fragment of the EB report of 2004³.

9. Subsequent changes to the by-laws of the Society were passed during the General Meeting held in Krakow on September 15, 2004. New regulations were introduced on the objectives of the Society's activities, principles of implementing research studies and establishing Task Forces. The motion to change the seat of the Society from Bydgoszcz to Warsaw was upheld. The above changes were reported to the appropriate judicial organ. By the decision of the XIII Commercial Department, National Court Register (KRS), District Court in Bydgoszcz, the Society was entered to the KRS register under the number 243239. The Court also determined that the supervisory organ for the Society is the City Mayor of the Capital City of War-

² In "The Dictionary of Polish Scientific Societies" (ed. PAN, 2004), the entry on our Society authored by R. Wachowiak provides information that is contrary to the actual state and reads that the seat of the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology is Poznan.

saw. The court files were transferred to the XIX Commercial Department, National Court Register, District Court in Warsaw [13].

10. Following the election of new authorities of the Society in Szczecin on February 27, 2007, the information on personal changes within the Executive Board was conveyed to the Commercial Court of Law, National Court Register (KRS), District Court of the city of Warsaw, which introduced relevant changes to the register. No changes were made in the by-laws during the General Meeting (20).

11. On September 16, 2010, during the General Meeting of the Society held in Gdansk, a resolution was passed to introduce changes to the by-laws. Twenty-four corrections and amendments were accepted. The obligation of reporting personal changes in the Executive Board and changes in the by-laws to the afore-mentioned District Court was fulfilled⁴.

III. AUTHORITIES OF THE SOCIETY

A. General Meeting (General Assembly till 1996)

In keeping with the by-laws, General Meetings of the Society held aiming at electing authorities should be organized every three years. The first term was interrupted by World War II in 1939. Following the reactivation of the Society, the 3-year-long duration of each term of office was not always observed. Only since 1992, have elections of the Society's Authorities been held regularly every three years in the course of consecutive Symposia organized by the Society.

In the 75-year-long history of the Society, Extraordinary General Meetings were convened twice: on May 5, 1977 in Katowice, in order to pass changes in the by-laws (a change of the seat of the Society from Krakow to Gdansk), and on January 28, 1996 in Bydgoszcz, when the Society was reactivated and the new by-laws were passed.

B. Executive Board, Main Auditing Committee (until 1996 without the adjective "Main"), Fellow-Member Arbitration Body (not included in the structure of the Authorities of the Society until 1996).

1. Term of office of 1938-1939.

Elections held in Warsaw on March 3, 1938.

Executive Board: Chairman – Professor Wiktor Grzywo-Dąbrowski (Department of Forensic Medicine, Warsaw); Vice-Chairman – Professor Jan Olbrycht (Department of Forensic Medicine, Krakow); Secretary – Mikołaj Halfter (Judge, District Court of Warsaw); Treasurer – Stanisław Lubodziecki (Prosecutor, the Supreme Court, Warsaw). EB members: Professor Stefan Horoszkiewicz (Department of Forensic Medicine, Poznan); Associate Professor Witold Łuniewski (Director, Psychiatric Hospital, Tworki); Professor Sergiusz Schilling-Siengalewicz (Department of Forensic Medicine, Vilnius); Professor Włodzimierz Sieradzki (Department of Forensic Medicine, Lvov); Włodzimierz Sokalski (Judge, the Supreme Court, Warsaw).

Auditing Committee: Kazimierz Fleszyński (Judge, the Supreme Court, Warsaw); Professor Stefan Glaser (lawyer, specialist in penal law, Stefan Batory University, Vilnius); Józef Jakubiec (Deputy Inspector, State Police, Warsaw).

Deputy members of the Auditing Committee: Władysław Felc, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Warsaw); Bolesław Popielski, MD, PhD (Institute of Forensic Research, Warsaw) (16).

2. Term of office of 1949-1953

Elections held in Warsaw on October 27, 1949.

Depending on the source, various names are reported as members of the authorities.

Executive Board (without distinguishing particular functions): Professor Wiktor Grzywo-Dąbrowski; Arnold Gubiński, MD, PhD; Professor Józef Handelsman; Prosecutor Mikołaj Halfter; Professor Stanisław Manczarski; Professor Jan Olbrycht; Professor Bolesław Popielski; Professor Sergiusz Schilling-Siengalewicz; Professor Jerzy Sawicki.

Auditing Committee: Director Janusz Gumkowski; Director Feliks Kaczanowski, MD, PhD. Deputy members: Prosecutor Antoni Kozłowski; Prosecutor Kazimierz Różycki [3].

A letter dated December 19, 1949, addressed to the Department of Social and Political Affairs, the City Board of the Capital City of Warsaw, naming the members of the Executive Board of the Society.

Executive Board: Chairman – Professor Wiktor Grzywo-Dąbrowski; Vice-Chairman – Stanisław Zienkiewicz (Vice-Chairman, District Court, Warsaw);

⁴ The uniform text of the bylaws can be found on the Society's webpage www.ptmsik.pl

Secretary – Mikołaj Halfter (Deputy Prosecutor, Appellate Court, Warsaw); Deputy Secretary – Stanisław Jełowicki, MD, PhD (Physician-in-Chief, Psychiatry Ward, Hospital in Tworki); Treasurer – Krzysztof Kozięł-Pokleński (Judge, District Court, Warsaw); Deputy Treasurer – Arnold Gubiński, PhD in Law (Deputy Prosecutor, Appellate Court, Warsaw).

The letter named five "members of the Executive Board not holding any functions". The list included five Heads of Departments of Forensic Medicine (Professors W. Dżużyński, S. Manczarski, B. Popielski, B. Puchowski, S. Schilling-Siengalewicz), two professors of the University of Lodz (Professor Stanisław Batawia – a physician, psychiatrist and lawyer, and Professor Jerzy Sawicki – a lawyer, Prosecutor, the National Tribunal and Supreme Court), Professor Józef Handelsman (Head, Department of Psychiatry, University of Warsaw, Tworki), and Jan Sehn, PhD in Law (Judge, Director, Institute of Forensic Research, Krakow) [12].

In another letter of the Society dated January 1, 1951, addressed to the Board of the People's Council of the Capital City of Warsaw, Department of Social-Administrative Affairs, the number of Executive Board members not holding any functions is reported as increased to ten individuals. The new EB member was Associate Professor Stanisław Łaguna (Department of Forensic Medicine, Warsaw). Detailed information was also supplied on members of the Auditing Committee: Director Janusz Gumkowski (lawyer, Commission for the Prosecution of German Crimes in Poland); Feliks Kaczanowski, MD, PhD (Director, Psychiatric Hospital, Tworki) [12].

The report of the activities of the Society in 1952 (a letter dated February 4, 1953) informed that Vice-Chairman, Solicitor Stanisław Zienkiewicz, resigned from his function in the Executive Board, and an EB member – Professor S. Schilling-Siengalewicz – died [12].

3. Term of office of 1953-1956.

Elections held in Warsaw on January 15, 1953.

Executive Board: Chairman – Professor Wiktor Grzywo-Dąbrowski; Vice-Chairman – Professor Jan Olbrycht; Secretary – Mikołaj Halfter (Prosecutor General, Warsaw); Deputy Secretary – Włodzimierz Jełowicki, MD, PhD; Treasurer – Krzysztof Kozięł-Pokleński (solicitor); Deputy Treasurer – Arnold Gu-

biński, PhD in Law (General Prosecutor's Office, Warsaw). EB members: Edmund Chróścielewski, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Poznan); Professor Wiktor Dżużyński (Department of Forensic Medicine, Lublin); Professor Józef Handelsman; Professor Stanisław Łaguna; Professor Stanisław Manczarski (Department of Forensic Medicine, Gdansk); Professor Bolesław Popielski (Department of Forensic Medicine, Wroclaw); Associate Professor Tadeusz Pragłowski (Department of Forensic Medicine, Katowice); Professor Bronisław Puchowski (Department of Forensic Medicine, Lodz); Professor Jerzy Sawicki; Jan Sehn, PhD in Law; Associate Professor Jan Walczyński (Department of Forensic Medicine, Szczecin).

Auditing Committee: Director Janusz Gumkowski; Director Feliks Kaczanowski, MD, PhD. No data available on deputy members of the Auditing Committee [12].

4. Term of office of 1956-1960.

Elections held in Warsaw on December 20, 1956.

Executive Board: Chairman – Professor Bolesław Popielski; Vice-Chairman – Feliks Kaczanowski, MD, PhD; Secretary – Professor Stanisław Łaguna; Treasurer – Professor Witold Dżużyński. EB members: Edward Neymark, (solicitor), Warsaw (resigned from the Board on April 13, 1959); Professor Stanisław Manczarski; Jan Robel, D.Sc. (Research Director, Department of Forensic Chemistry, Institute of Forensic Research, Krakow); Associate Professor Jan Sehn; Professor Jan Walczyński.

Janusz Składziński, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Warsaw) joined the Executive Board as a technical treasurer.

Auditing Committee – no data available [11, 12].

5. Term of office of 1960-1964.

Elections held in Białystok on May 21, 1960.

Executive Board: Chairman – Professor Witold Dżużyński; Vice-Chairman – Mikołaj Halfter; Secretary – Colonel Ryszard Zelwiański, M.Sc. (Department of Criminalistics, Polish Police Headquarters). EB members: Associate Professor Edmund Chróścielewski; Professor Wiktor Grzywo-Dąbrowski; Feliks Kaczanowski, MD, PhD; Professor Stanisław Manczarski.

Auditing Committee – Associate Professor Maria Byrda (Department of Forensic Medicine, Biały-

stok); Professor Bolesław Popielski; Associate Professor Tadeusz Pragłowski.

In the course of the audit of the statutory activities of the Society carried out by inspectors of the Board of the People's Council Warsaw-Ochota in the years 1962 and 1963, numerous irregularities in the activities of the Society and while electing the Authorities were disclosed (failure to elect a second Vice-Chairman, Treasurer, Deputy Secretary and Deputy Treasurer and deputy members of the Auditing Committee) [12].

6. Term of office of 1964-1967.

Elections held in Warsaw on January 18, 1964.

Executive Board: Chairman – Professor Bronisław Puchowski; Vice-Chairman – Edgar Hansen, Master in Law (General Prosecutor Office); Vice-Chairman – Associate Professor Jan Kobiela (Department of Forensic Medicine, Krakow); Secretary – Associate Professor Władysław Widy (Department of Forensic Medicine, Warsaw); Deputy Secretary – Colonel Ryszard Zelwiański, M.Sc.; Treasurer – Associate Professor Halina Seyfriedowa (Institute of Hematology, Warsaw); Deputy Treasurer – Associate Professor Stefan Raszeja (Department of Forensic Medicine, Poznan). EB members: Feliks Kaczanowski, PhD; Professor Bolesław Popielski.

Auditing Committee: Associate Professor Maria Byrdy; Associate Professor Tadeusz Pragłowski; Prosecutor H. Seyfert (Warsaw).

Deputy members, Auditing Committee: Roman Dynakowski, D.Pharm. (Department of Forensic Medicine, Warsaw); Antoni Michałowski, MD (Department of Criminalistics, Polish Police Headquarters) [12, 21].

7. Term of office of 1967–1970.

Elections held in Lublin on January 14, 1967.

Executive Board: Chairman – Associate Professor Jan Kobiela; Vice-Chairman – Professor Bolesław Popielski; Vice-Chairman – Professor Edmund Chróścielewski; Secretary – Jan Markiewicz, PhD (Director, Institute of Forensic Research, Krakow); Treasurer – Associate Professor Halina Seyfriedowa. EB members: Professor Maria Byrdy; Associate Professor Andrzej Jakliński (Department of Forensic Medicine, Lublin); Associate Professor Władysław Nasiłowski (Department of Forensic Medicine, Katowice); Colonel Ryszard Zelwiański, PhD.

Auditing Committee: Associate Professor Ta-

deusz Marcinkowski (Department of Forensic Medicine, Poznan); Professor Stefan Raszeja (Department of Forensic Medicine, Gdansk); Zofia Tomaszewska, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Lublin).

During the term, there were changes in the composition of the Executive Board. In the course of the meeting held on February 9, 1967, the Board co-opted three additional members of the Society: Associate Professor Władysław Widy; Major Antoni Michałowski, MD; Edgar Hansen, M.Sc.

During the meeting held on March 29, 1967, the Board accepted the resignation of Associate Professor Halina Seyfriedowa as the Treasurer and entrusted this function to Colonel Stanisław Adamczak, M.Eng. (Department of Criminalistics, Polish Police Headquarters), at the same time co-opting Colonel Zenon Biernaczyk (Department of Criminalistics, Polish Police Headquarters) as a member of the Executive Board [12].

8. Term of office of 1970-1973.

Elections held in Krakow on September 26, 1970.

Executive Board: Chairman – Professor Jan Kobiela; Vice-Chairman – Professor Bolesław Popielski; Vice-Chairman – Professor Edmund Chróścielewski; Secretary – Jan Markiewicz, MD, PhD; Treasurer – Colonel Stanisław Adamczak, M.Eng. EB members: Colonel Zenon Biernaczyk, M.Sc.; Edgard Hansen, M.Sc.; Colonel Antoni Michałowski, MD, PhD; Associate Professor Władysław Nasiłowski; Associate Professor Władysław Widy.

Auditing Committee: Associate Professor Tadeusz Marcinkowski; Professor Stefan Raszeja; Zofia Tomaszewska, MD, PhD.

The above composition of the Executive Boards was not subject to voting. Upon the motion of the Chairman of the Auditing Committee, Associate Professor T. Marcinkowski, the participants unanimously accepted the proposal to "entrust the present Executive Board with the task of continuing their duties through the subsequent statutory term of office in order to keep up so fruitful work".

On August 20, 1972, Professor Jan Stanisław Kobiela, Chairman of the Society, passed away. During the meeting of the Executive Board held in Krakow on November 11, 1972, the function was temporarily entrusted to Professor B. Popielski, Vice-Chairman [12].

9. Term of office of 1973-1975.

Elections held in Krakow on January 20, 1973.

Executive Board: Chairman – Jan Markiewicz, MD, PhD; Vice-Chairman – Professor Stefan Raszeja; Vice-Chairman – Professor Bolesław Popielski; Secretary – Associate Professor Zdzisław Marek (Department of Forensic Medicine, Krakow); Treasurer – Associate Professor Tadeusz Hanausek (Department of Criminalistics, Jagiellonian University). EB members: Professor Edmund Chróścielewski; Associate Professor Walenty Lewkowski (Military Academy of Medicine, Lodz); Associate Professor Władysław Nasiłowski; Professor Jan Walczyński.

Deputy EB members: Barbara Andreas-Ludwicka, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Warsaw); Colonel Antoni Michałowski, PhD.

Auditory Committee: Associate Professor Tadeusz Marcinkowski; Professor Maria Byrdy; Rozalia Bryc, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Lublin).

Editor-in-Chief, the "Archive of Forensic Medicine and Criminology" – Professor Andrzej Jakliński [12].

10. Term of office of 1975–1979.

Elections held in Gdansk on September 15, 1975.

Executive Board: Chairman – Professor Stefan Raszeja; Vice-Chairman – Associate Professor Jan Markiewicz; Vice-Chairman – Professor Bolesław Popielski; Secretary – Aleksander Dubrzyński, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Gdansk); Treasurer – Associate Professor Henryk Popławski (Chair of Penal Law, University of Gdansk). EB members: Professor Maria Byrdy; Associate Professor Zdzisław Marek; Associate Professor Władysław Nasiłowski; Colonel Bolesław Pater, M.Sc. (Director, Department of Criminalistics, Polish Police Headquarters).

Deputy EB members: Andrzej Krueger, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Gdansk); Associate Professor Zofia Tomaszewska.

Auditing Committee: Professor Edmund Chróścielewski; Associate Professor Zygmunt Fiedorczuk (Department of Forensic Medicine, Lodz); Associate Professor Bożena Turowska (Department of Forensic Medicine, Krakow).

Editor-in-Chief, the "Archive of Forensic Medicine and Criminology" – Professor Andrzej Jakliński.

Starting on March 1, 1976, all matters related

to administration, finance and accounting were dealt with by Ms. Leonilia Konkol, who was contracted for this specific work [22].

11. Term of office of 1979–1984.

Elections held in Lublin on September 21, 1979.

Executive Board: Chairman – Professor Stefan Raszeja; Vice-Chairman - Professor Brunon Hołyst (lawyer, Director, Institute of Criminality Issues, Warsaw); Vice-Chairman – Associate Professor Jan Markiewicz; Secretary – Associate Professor Aleksander Dubrzyński; Treasurer – Professor Walenty Lewkowski. EB members: Professor Zdzisław Marek; Professor Władysław Nasiłowski; Colonel Bolesław Pater, M.Sc.

Deputy EB members: Associate Professor Kazimierz Jaegermann (Department of Forensic Medicine, Krakow); Associate Professor Zofia Tomaszewska; Karol Śliwka, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Gdansk).

Auditing Committee: Professor Edmund Chróścielewski (Chairman); Associate Professor Zygmunt Fiedorczuk (Department of Forensic Medicine, Lodz); Professor Bożena Turowska.

Editor-in-Chief, the "Archive of Forensic Medicine and Criminology" – Professor Andrzej Jakliński [22].

12. Term of office of 1984-1987.

Elections held in Katowice on September 22, 1984.

Executive Board: Chairman – Professor Stefan Raszeja; Vice-Chairman – Professor Brunon Hołyst; Vice-Chairman – Associate Professor Jan Markiewicz; Secretary – Associate Professor Aleksander Dubrzyński; Treasurer – Associate Professor Karol Śliwka (Department of Forensic Medicine, Bydgoszcz). EB members: Professor Andrzej Jakliński; Professor Władysław Nasiłowski; Professor Zygmunt Przybylski (Department of Forensic Medicine, Poznan); Professor Bożena Turowska. Deputy EB members: Jan Dzida, MD (Military Academy of Medicine, Lodz); Colonel Tadeusz Rydzek, PhD (Department of Criminalistics, Polish Police Headquarters); Associate Professor Jan Widacki (Catholic University of Lublin).

Auditing Committee: Associate Professor Zofia Tomaszewska (Chairman); Józef Gurgul, PhD in Law (Prosecutor from Warsaw); Professor Julian Kornobis (Department of Forensic Medicine, Wrocław).

Editor-in-Chief, the "Archive of Forensic Medicine and Criminology" – Professor Zdzisław Marek [23].

13. Term of office of 1987-1991.

Elections held in Poznan on September 4, 1987.

Executive Board: Chairman – Professor Zygmunt Przybylski; Vice-Chairman – Professor Stefan Raszeja; Vice-Chairman – Professor Jan Markiewicz; Secretary – Marian Stochaj, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Poznan); Treasurer – Maria Krzymańska, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Poznan). EB members: Erazm Baran, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Krakow); Professor Brunon Hołyst; Professor Andrzej Jakliński; Associate Professor Roman Mądro (Department of Forensic Medicine, Lublin); Professor Władysław Nasiłowski.

Deputy EB members: Colonel Tadeusz Rydzek, PhD; Associate Professor Franciszek Trela (Department of Forensic Medicine, Krakow).

Auditing Committee: Professor Tadeusz Borkowski (Institute of Forensic Research Krakow); Wiesław Gawrzewski, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Rzeszow); Józef Gurgul, PhD; Professor Halina Sybirska (Department of Forensic Medicine, Katowice); Professor Zofia Tomaszewska.

Editor-in-Chief, the "Archive of Forensic Medicine and Criminology" – Professor Zdzisław Marek.

Secretary General – Professor Aleksander Dubrzyński (Department of Forensic Medicine, Warsaw) [24].

14. Term of office of 1991-1992.

Elections held in Warsaw on January 24, 1991.

Executive Board: Chairman – Professor Zygmunt Przybylski; Vice-Chairman – Professor Halina Sybirska; Vice-Chairman – Józef Gurgul, PhD; Secretary – Marian Stochaj, MD, PhD; Treasurer – Maria Krzymańska, MD, PhD. EB members: Erazm Baran, MD, PhD; Professor Andrzej Jakliński, Professor Stefan Raszeja; Associate Professor Franciszek Trela.

Deputy EB members: Associate Professor Roman Mądro; Professor Bronisław Młodziejowski (anthropologist, Director, Institute of Police Sciences); Associate Professor Zygmunt Sagan (Department of Forensic Medicine, Szczecin).

Auditing Committee: Wojciech Chagowski, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Lublin); Marek Legień, PhD (Department of Forensic

Medicine, Katowice); Andrzej Morawski, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Wroclaw); Associate Professor Zofia Szczerkowska (Department of Forensic Medicine, Gdansk).

Editor-in-Chief, the "Archive of Forensic Medicine and Criminology" – Professor Zdzisław Marek.

Secretary General – Professor Aleksander Dubrzyński [25].

15. Term of office of 1992-1995.

Elections held in Bydgoszcz on September 10, 1992.

Executive Board: Chairman – Professor Zygmunt Przybylski. Secretary – Associate Professor Roman Mądro. Treasurer – Associate Professor Zofia Szczerkowska (personal signatures of the above individuals along with listing of their functions held in the Executive Board of the Society can be found affixed to a letter addressed to the National Printing House in Krakow in January 1993) [25].

Secretary General – Professor Aleksander Dubrzyński.

Editor-in-Chief, the "Archive of Forensic Medicine and Criminology" – Professor Zdzisław Marek.

In spite of a vigorous search, reconstructing the entire make-up of the Authorities of the Society was not possible.

16. Term of office of 1995–1998.

Elections held in Bialystok on September 7, 1995.

Executive Board: Chairman – Professor Karol Śliwka; Vice-Chairman – Aleksander Głazek, M.Sc. (Institute of Forensic research, Krakow); Vice-Chairman – Professor Halina Sybirska; Secretary – Professor Barbara Świątek (Department of Forensic Medicine, Wroclaw); Treasurer – Jerzy Szczepański, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Katowice). EB members: Professor Roman Mądro; Professor Ryszard Pawłowski (Department of Forensic Medicine, Gdansk); Professor Zygmunt Przybylski; Associate Professor Franciszek Trela.

An attempt at reconstructing the make-up of the Auditing Committee was a failure.

Editor-in-Chief, the "Archive of Forensic Medicine and Criminology" – Erazm Baran, MD, PhD [13].

17. Term of office of 1998–2001.

Elections held in Lodz on September 11, 1998.

Executive Board: Chairman – Professor Barbara Świątek; First Vice-Chairman – Aleksander Głazek, M.Sc.; Second Vice-Chairman – Professor Halina

Sybirska; Secretary – Grażyna Dmochowska, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Wrocław); Treasurer – Jerzy Szczepański, MD, PhD. EB members: Jan Dzida, MD, PhD; Professor Danuta Miścicka-Śliwka (Department of Forensic Medicine, Bydgoszcz); Professor Stefan Szram (Department of Forensic Medicine, Łódź); Professor Karol Śliwka.

Main Auditing Committee: Associate Professor Małgorzata Kłys (Chairman, Department of Forensic Medicine, Kraków); Wojciech Gubała, PhD (Institute of Forensic Research, Kraków); Mirosław Kosicki, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Łódź).

Fellow-Member Arbitration Body: Professor Władysław Nasiłowski (Chairman); Zofia Olszowy, D. Biol. (Department of Forensic Medicine, Katowice); Professor Stefan Raszeja; Professor Franciszek Trela.

Editor-in-Chief, the "Archive of Forensic Medicine and Criminology" – Erazm Baran, MD, PhD [13, 26].

18. Term of office of 2001-2004.

Elections held in Warsaw on September 12, 2001.

Executive Board: Chairman – Professor Zygmunt Przybylski; First Vice-Chairman – Professor Barbara Świątek; Second Vice-Chairman – Aleksander Głazek, M.Sc.; Secretary – Marian Stochaj, PhD; Treasurer – Professor Roman Wachowiak (Department of Forensic Medicine, Poznań). EB members: Piotr Koziół, PhD in Biology (Department of Forensic Medicine, Lublin); Professor Halina Sybirska; Professor Stefan Szram; Professor Franciszek Trela.

Main Auditing Committee: Professor Wojciech Piekoszewski (Chairman, Institute of Forensic Research, Kraków); Jan Dzida, MD, PhD; Associate Professor Małgorzata Kłys.

Main Auditing Committee deputy members: Czesław Chowaniec, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Katowice); Mirosław Kosicki, MD, PhD.

Fellow-Member Arbitration Body: Professor Władysław Nasiłowski (Chairman); Zofia Chłobowska, PhD in Chemistry (Institute of Forensic Research, Kraków); Professor Aleksander Dubrzyński; Associate Professor Zofia Olszowy (Department of Forensic Medicine, Katowice).

Editor-in-Chief, the "Archive of Forensic Medicine and Criminology" – Erazm Baran, MD, PhD [27, 28].

19. Term of office of 2004-2007.

Elections held in Kraków on September 15, 2004.

Executive Board: Chairman – Professor Zygmunt Przybylski; First Vice-Chairman – Aleksander Głazek, M.Sc.; Second Vice-Chairman – Associate Professor Jarosław Berent (Department of Forensic Medicine, Łódź); Secretary – Marian Stochaj, PhD; Treasurer – Professor Roman Wachowiak. EB members: Associate Professor Zbigniew Jankowski (Department of Forensic Medicine, Gdańsk); Associate Professor Małgorzata Kłys; Piotr Koziół, PhD in Biology; Paweł Krajewski, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Warsaw).

Main Auditing Committee: Jan Dzida, MD, PhD (Chairman); Czesław Chowaniec, MD, PhD; Grzegorz Teresiński, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Lublin).

Main Auditing Committee deputy members: Maciej Krzyżanowski, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Gdańsk); Associate Professor Mirosław Parafiniuk (Department of Forensic Medicine, Szczecin).

Fellow-Member Arbitration Body: Professor Władysław Nasiłowski (Chairman); Krzysztof Kordel, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Poznań); Associate Professor Zofia Olszowy; Professor Stefan Raszeja; Professor Franciszek Trela.

Editor-in-Chief, the "Archive of Forensic Medicine and Criminology" – Associate Professor Jerzy Kunz (Department of Forensic Medicine, Kraków) [13, 29].

20. Term of office of 2007-2010.

Elections held in Szczecin on September 27, 2007.

Executive Board: Chairman – Professor Jarosław Berent; First Vice-Chairman – Aleksander Głazek, M.Sc. (passed away on March 6, 2009); Second Vice-Chairman – Associate Professor Paweł Krajewski; Secretary – Agnieszka Paula Jurczyk, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Łódź); Treasurer – Piotr Brzeziński, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Łódź). EB members: Associate Professor Zbigniew Jankowski; Professor Małgorzata Kłys; Professor Zofia Szczerkowska, Grzegorz Teresiński, MD, PhD.

Main Auditing Committee: Czesław Chowaniec, MD, PhD; Jan Dzida, MD, PhD; Associate Professor Mirosław Parafiniuk.

Main Auditing Committee deputy members: Joanna Nowicka, PhD (Department of Forensic Medicine, Katowice); Professor Roman Wachowiak.

Fellow-Member Arbitration Body: Professor Władysław Nasiłowski (Chairman); Erazm Baran, MD, PhD; Professor Jerzy Janica (Department of Forensic Medicine, Białystok); Professor Zofia Olszowy; Professor Stefan Raszeja.

Editor-in-Chief, the "Archive of Forensic Medicine and Criminology" – Associate Professor Jerzy Kunz (passed away on October 28, 2009) [30].

21. Term of office of 2010–2013.

Elections held in Gdansk on September 16, 2010.

Executive Board: Chairman – Professor Jarosław Berent; Vice-Chairman – Associate Professor Maria Kała (Institute of Forensic Research, Krakow); Vice-Chairman – Associate Professor Paweł Krajewski; Secretary – Agnieszka Paula Jurczyk, MD, PhD; Treasurer – Piotr Brzeziński, MD, PhD. EB members: Elżbieta Bloch-Bogusławska, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Bydgoszcz); Associate Professor Zbigniew Jankowski; Associate Professor Anna Niemcunowicz-Janica (Department of Forensic Medicine, Białystok); Associate Professor Grzegorz Teresiński.

Main Auditing Committee: Czesław Chowaniec, MD, PhD; Jan Dzida, MD, PhD; Jerzy Kawecki, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Wrocław).

Main Auditing Committee deputy members: Piotr Kowalski, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Krakow); Dariusz Dziuba, PhD (Institute of Forensic Research, Krakow).

Fellow-Member Arbitration Body: Professor Władysław Nasiłowski (Chairman); Erazm Baran, MD, PhD; Professor Zofia Olszowy; Professor Stefan Raszeja; Professor Barbara Świątek.

Editor-in-Chief, the "Archive of Forensic Medicine and Criminology" – Krzysztof Woźniak, MD, PhD (Department of Forensic Medicine, Krakow) [31].

IV. BRANCHES OF THE SOCIETY

Starting from the by-laws of 1938 and ending with the by-laws of 2010, "upon the motion put forward by members of the Society, the Executive Board may establish branch offices, the objectives of which correspond to the objectives of the Society" (§ 33, 2010).

Branch offices of the Society were established at various times based on the existing Chairs and Departments of Forensic Medicine. The order of their founding was as follows:

1. Warsaw Branch – March 3, 1938.
2. Lvov Branch – 1938 or 1939.
3. Warsaw Branch – reactivation – October 27, 1949. The activities of the Branch extended to the Lublin Province.
4. Krakow Branch – October 26, 1950.
5. Wrocław Branch – February 28, 1951.
6. Gdansk Branch – July 7, 1951. It was active until 1955. The Branch was reactivated on June 26, 1965.
7. Szczecin Branch – April 29, 1955.
8. Poznan Branch – February 22, 1957.
9. Lodz Branch – February 13, 1959. It was active until 1962. The Branch was reactivated on February 18, 1970.
10. Białystok Branch – October 11, 1966.
11. Katowice Branch – June 21, 1967.
12. Lublin Branch – January 11, 1980.
13. Bydgoszcz Branch – 1985.

The first Chairmen of Board of the Branch offices were Heads of Chairs and Departments of Forensic Medicine, with the exception of the Wrocław Branch, where the Chairman was Mieczysław Bogusłowski, Master of Law, President of the Province Court in Wrocław. Determining the names of the first Chairmen of the Warsaw Branch in the years 1938 and 1949 was not possible [3, 32].

V. EDITORIAL ACTIVITIES OF THE SOCIETY

In addition to publications closely patronized by the Executive Board of the Society (1-5), the present chapter also discusses works published on the initiative of members of particular Branch Offices – organizers of symposia or conferences (6-11).

1. Upon registration of the Society, the members resolved that its official research publication would be the "Czasopismo Sądowo-Lekarskie" [Forensic-Medical Periodical] focusing on medicine, forensic psychiatry and criminology [3]. The periodical had been established on the initiative of Professor W. Grzywo-Dąbrowski even before the Society itself was founded. In the years 1928-1939, twelve volumes appeared, each consisting of four num-

bers. In 1939, the Society managed to publish only two numbers.

On April 24, 1939, during the General Meeting of the Society, the members decided "to reduce membership fee to 50 groszy, with those members paying a monthly fee of 1 zloty receiving the "Czasopismo Sądowo-Lekarskie" free of charge". At that time, the Society numbered 64 members [17].

The Editor-in-Chief of the "Czasopismo" was Professor Wiktor Grzywo-Dąbrowski, and the Editorial Assistant – S. Manczarski, MD. PhD. The Editorial Board consisted of 12 individuals (forensic medicine specialists, psychiatrists, lawyers).

2. In 1949, during the Conference of Professors of Medical Sciences held in Wrocław [3], a following resolution was passed: "the moment opportunities arise, publication of the "Czasopismo Sądowo-Lekarskie" should be resumed". The periodical under a new title – the "Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki" [the Archive of Forensic Medicine, Forensic Psychiatry and Criminalistics] appeared in 1951 – three volumes numbered with Roman numerals were published⁵. Seventeen volumes were issued in the following years. Subsequent volumes were published irregularly, at various intervals, with a stoppage in 1954 and in 1960 (problems with acquiring printing paper). Starting in 1962, Volume XIV of the "Archiwum" was published semiannually, number 1 and 2 at a time. The last Volume XVII appeared in 1965.

During an administrative audit of the Society, Associate Professor W. Widy explained that the costs of publishing the "Archiwum" were financed using "subsidies granted by Departments of Forensic Medicine. On the other hand, discontinuation of the editorial activities resulted from lack of subscribers as well as failure of authors to submit reports for publication" [12].

Between 1951 and 1961 (Volume I to XIII), the Editor-in-Chief was Professor Wiktor Grzywo-Dąbrowski and Editorial Assistants were Professor S. Łaguna (1957-1959), E. Bartel-Hummel, MA (1955-1956), Jan Krajewski, MD (1961). The first Editorial Board numbered 14 individuals (eight forensic medicine specialists, two psychiatrists, four

lawyers). Professor W. Grzywo-Dąbrowski retired on October 1, 1962.

In the years 1962-1965, no mention was made of the names of the Editor-in-Chief, Editorial Assistant and Editorial Board members in the "Archiwum" numbers.

In 1964, during the Meeting of the Executive Board, Associate Professor Władysław Widy was appointed Editor-in-Chief, and J. Krajewski, MD – Editorial Assistant. The Editorial Board included Professors B. Popielski and J. Walczyński, Associate Professors H. Seyfriedowa, J. Kobiela and E. Chróścielewski, F. Kaczanowski, MD, PhD and Colonel R. Zelwiański. At the same meeting, the Editorial Board appointed Professor W. Grzywo-Dąbrowski Honorary Editor of the "Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki" [21].

3. Publication of the periodical was discontinued for more than two years. It was reconstituted owing to arduous efforts of the then Chairman of the Executive Board, Professor Jan Stanisław Kobiela. Financial support was obtained from the Ministry of Health; the Minister of Culture and Fine Arts supported the distribution of the periodical by a state-owned agency "Dom Książki", and printing was approved by the State Publisher of Medical Publications [25].

And thus, under a changed title, in 1968, the "Archive of Forensic Medicine and Criminology" appeared again, preserving the continuity of volume numbering originating from the previously published periodical discontinued in 1965. The title of the revived periodical was adapted to match the name of the Society.

a) In the years 1968-1974, the "Archiwum" (with green cover pages) was published semiannually. The Editor-in-Chief was Associate Professor Andrzej Jakliński, Editorial Assistant – Associate Professor W. Nasiłowski. The Editorial Board consisted of three individuals: T. Borkowski, PhD, Associate Professor Z. Marek, Z. Tomaszewska, MD, PhD. Starting from number 2/68, the Editorial Board was extended to include all Heads of Departments of Forensic Medicine, and Colonel Z. Biernaczyk and J. Markiewicz, PhD.

⁵ It is very likely that the introduction to the periodical of two other disciplines, namely forensic psychiatry and criminalistics was a consequence of a discussion that took place at the Conference organized by the Ministry of Justice in 1951 [33].

b) In the years 1975-1984, the "Archiwum" (with red cover pages and graphic symbols of "Themida's scales of justice and Aesculapian Snake") was published as a quarterly. The Editor-in-Chief was Professor. A. Jakliński, Deputy Editor-in-Chief – Associate Professor Z. Marek, Editorial Assistant – Associate Professor Z. Tomaszewska. The National Editorial Board consisted of Heads of Chairs of Forensic Medicine, as well as Associate Professor T. Hanausek, Professor B. Hołyst, Associate Professor K. Jaegermann and Associate Professor J. Markiewicz.

The periodical was issued regularly, but financial problems emerged, namely debt owed to the Publisher PZWL, which was fortunately resolved [20, 34]. There were also problems associated with the scientific level that were expressed by Chairman of the Executive Board, Professor S. Raszeja, in the following statement: "We are particularly concerned about the future of our publication – the quarterly "Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii" [Archive of Forensic Medicine and Criminology]. All the members of the Society should ponder on means of maintaining an appropriate level of the periodical" [34].

c) In the years 1985-1995, the "Archiwum" (with blue covers; the former graphic symbols were replaced with the emblem of PTMSiK.) continued to be published as a quarterly. The Editor-in-Chief was Professor Zdzisław Marek, Deputy Editor-in-Chief – Associate Professor M. Bogusz, Editorial Assistant – E. Baran, MD, PhD. Starting from number 1/1987, Deputy Editor-in-Chief was E. Baran, MD, PhD, Editorial Assistant - J. Kunz, MD. Editors responsible for particular fields were introduced: Professor B. Turowska – serology, Associate Professor Z. Tomaszewska – expert opinions, Associate Professor J. Widacki – criminology.

The Editorial Board consisted of six individuals: Professor B. Hołyst, Associate Professor K. Jaegermann, Professor A. Jakliński, Professor J. Markiewicz, Professor W. Nasitowski and Professor S. Raszeja.

Starting from number 3/1993, the structure consisting of specialty editors was abandoned and the Editorial Board included all Heads of Chairs of Forensic Medicine and Director of Institute of Forensic Research, A. Głazek.

In 1987, for the first time in the history of the

"Archiwum", censorship office intervened. Already after printing of the "Archiwum", its distribution was stopped. The reason was the sentence in the article written by Professor M. Byrda entitled "Department of Forensic Medicine and its Head, Professor Jan Olbrycht – personal recollections of long-ago years 1936-1954" (Arch. Med. Sąd. Kryminol. 1987, 37 (4): 233-239). The censor questioned the following passage: "... the colleagues of old never returned to the Department. In association with his participation in exhumation of bodies in Katyn, our colleague Wodziński was supposed to be court-martialed, a warrant was sent out, but fortunately he landed in England...". The entire edition of the periodical was returned to the printing house, where the page including the questioned passages was cut off and replaced with a new page reading: "the colleagues of old never returned to the Department. Our colleague Wodziński landed in England ..." (the printed numbers of the "Archiwum" show a clear trace of the "operation").

The year 1989 marked the advent of problems related to financing the "Archiwum". The editor, PZWL, informed the Society that starting on December 31, 1989, publication of the "Archiwum" would be discontinued in view of increasing financial losses due to non-profitability of the periodical, low circulation and a steady increase of costs of paper and printing services. The situation was temporarily resolved thanks to the Polish Academy of Sciences co-financing the periodical up to December 31, 1992. In the same year, PZWL – in their letter dated August 10, 1992 – informed the Society the editorial contract for printing the "Archiwum" would come to an end by the end of October 1992 [25, 34, 35].

And thus, starting on January 1, 1993, the "Archiwum" has been published solely by the efforts of PTMSiK. As it follows from the unpublished report of Editor-in-Chief, Professor Z. Marek, the publication of the "Archiwum" is financed out of the periodical's funds, which include among others "grants" from particular Chairs and Departments of Forensic Medicine [25].

d) In the years 1995-2004, the "Archiwum" (with grey covers and the emblem of the Society) was published as a quarterly. The Editor-in-Chief was Erazm Baran, MD, PhD, Deputy Editor-in-Chief – J. Kunz, MD, PhD, and Editorial Assistant –

K. Woźniak, MD. The Editorial Board had the following members: Professor W. Nasiłowski, Professor S. Raszeja, Professor B. Turowska, Professor K. Śliwka, Professor B. Świątek, Professor J. Wójcikiewicz (a specialist in criminalistics), who was replaced by Associate Professor K. Krajewski (a specialist in criminology) starting from number 1/1999.

Starting from number 4/2000, the Editorial Board was extended to include representatives of foreign forensic medicine: Professors B. Brinkmann (Munster), G. Geserick (Berlin), D. J. Pounder (Dundee), P. Saukko (Turku) and A. Takatsu (Tokyo).

During the described term of the Editorial Board, a proposal postulated by members of the Society was implemented, namely to have the "Archiwum" internationally indexed. The purpose was achieved gradually through improving the editorial aspects of the periodical (chalk paper, introduction of an additional title page), maintaining bilingual titles, abstracts, legends to tables, introduction of key words and extending the Editorial Board to include foreign scientists. Emphasis was placed on more extensive abstracts in English (they were subject to correction by a person fluent in the language). The obligatory rule of all submitted papers to be reviewed was maintained.

On June 12, 2002, the Editors received a letter from the National Institutes of Health, National Library of Medicine, wherein they were informed that the "Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii" was accepted for indexation in the Index Medicus/Medline.

One should also mention the introduction of the "Archiwum" to the Polish indexation list (Index Copernicus, Committee for Research Projects – KBN) that was approved by the Executive Board of the Society, the model of subscription and distribution of the periodical proposed by the Editors and a failed attempt at developing ties with the circle of criminologists [36, 37, 38, 39].

e) In the years 2004-2010, the "Archiwum" was traditionally published as a quarterly. The color of the covers was changed to blue and white, the format was increased to A4 size. The graphic design was enriched with the name and number of the periodical on the spine (since 2009). Information on indexation was added to the cover page

(since 2010). The Editor-in-Chief, Associate Professor Jerzy Kunz, passed away on October 28, 2009; the last number of the "Archiwum" prepared under his guidance was the number 2-3/2008. The Deputy Editor-in-Chief was K. Woźniak, MD, PhD, Editorial Assistant – F. Bolechała, MD. The multiple-member Editorial Board was maintained, including all present and retired Heads of Chairs and Departments of Forensic Medicine. New foreign members were co-opted: Professors R. Dirnhofer (Bern), V. Schmidt (Halle-Wittenberg), K. Trübner, PhD (Essen).

In the report of the acting Editor-in-Chief, K. Woźniak, MD, PhD, he emphasized a markedly negative phenomenon. To quote, he wrote: "some academic institutions very rarely or even never submit papers for publication. To meet their own internal goals, the Editors have analyzed reports published by authors from these institutions; it seems the myth of numerous papers published nationally and internationally is contested. Here we should thank authors from Bydgoszcz, Katowice, Białystok and Krakow, without whom our periodical might even collapse" [40]. The same negative phenomenon was also experienced by Editors-in-Chief serving previous terms.

During the described term, the number 1/2009 deserves a special mention – it was devoted to exhumation of the body of General Władysław Sikorski and included illustrations in color /!/. The number 2/2009 included a compact disc with archival numbers of the "Archiwum" starting from mid-1995.

f) In the years 2010-2013, the "Archiwum" has had the same formal and graphic design as previously. As a novelty, information on subscription on the front cover page has been replaced with the table of contents listing original papers (starting from No. 4/2010). The Editor-in-Chief is Krzysztof Woźniak, MD, PhD, Deputy Editor-in-Chief – F. Bolechała, MD, PhD, Editorial Assistant – A. Moskała, MD. Professor W. Nasiłowski and Professor R. Mańdro have resigned from membership in the Editorial Board. New foreign members have joined the Editorial Board, namely Professors N. Ikeda (Fukuoka), E. P. Leinzinger (Graz) and M. Thali (Zurich).

Attention is drawn to No. 3/2011. The entire thesis prepared by Tomasz Konopka, MD, PhD, to fulfill requirements for Associate Professorship was

published. The dissertation was entitled "Development of forensic thanatology based on analysis of autopsy protocols prepared by Department of Forensic Medicine, Jagiellonian University".

The three periodicals with their changing titles have published original papers, case reports, review papers and educational papers that encompassed problems from the field of classic forensic medicine, toxicology and forensic genetics. Some reports have also addressed problems pertaining to medical ethics/deontology and historical issues, some concentrated on anniversaries. There have also been obituaries. Up until the end of 2004, the periodical included bibliography of Polish research papers on forensic medicine, criminology and related fields. Another section is the Chronicle of PTMSiK (announcements of the Executive Board, reports from congresses and conferences). A supplement to the "Archiwum" was published twice (1970 – materials of the 4th Congress of the Society held in Krakow; 2000 – materials from the 5th Conference entitled "Medico-legal problems of drug abuse").

The authors of publications have emerged mainly from forensic-medicine circles; reports by representatives of legal sciences have been rare exceptions.

4. "Biuletyn Streszczeń Prac Naukowych z Medycyny Sądowej i Działów Pokrewnych Za Lata 1960-1966" [Bulletin of Research Papers on Forensic Medicine and Related Fields for the Period 1960-1966]. The Editorial Committee: T. Borkowski, A. Jakliński (editor), Z. Marek, W. Nasifowski. Krakow 1967, 121 pages.

The "Bulletin" is a collection of abstracts of reports published by Polish forensic medicine specialist, the said papers being published in Polish (e.g. *Przegl.Lek.*, *Pol.Tyg.Lek.*, *Probl. Krym*, *Acta Medica Polona*) and international periodicals (e.g. *Acta Med.Leg.et Socialis*, *Beitr. gerichtl-Med.*, *Dtsch Zschr. gerichtl. Med.*), also including the "Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki".

5. Biuletyny Informacyjne Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii (do użytku wewnętrznego) [Information Bulletins of the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology (for internal use only)], which presented information on by-laws, regulations governing meetings, lists of

employees of university departments of forensic medicine, lists of Branch Offices of the Society, etc.

a) No. 1, Poznan 1988

b) No. 2, Poznan 1993

c) Krakow 2004

d) Lodz 2010.

6. Materiały Naukowe Ogólnopolskiego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii Katowice, 20-22. 09. 1984 rok [Proceedings of the National Congress of the Society of Forensic Medicine and Criminology, Katowice, September 20-22, 1984]. Volumes I and II include some communications presented at the 7th Congress of the Society.

7. Postępy Medycyny Sądowej i Kryminologii [Advances in Forensic Medicine and Criminology].

a) Volume I. An annual edited by Z. Przybylski, Poznan 1988 – it includes some communications presented during the 8th Congress of PTMSiK.

b) Volume II. An annual edited by D. Miścicka-Śliwka and K. Śliwka, Bydgoszcz 1995 – it includes some communications presented at the 9th Congress of PTMSiK.

c) Volume III. An annual, edited by B. Świątek and Z. Parkitna-Cegła, Wrocław 1997 – the publications includes some communications presented during the 6th National Conference entitled "Medical error" and "Hemogenetic Symposium".

d) Volume IV edited by Z. Sagan and Z. Piątek, Szczecin 1998 – it includes some communications presented at the 14th Congress in Szczecin.

e) Volume V. An annual edited by S. Szram, Lodz 1999 – it includes some communications presented at the 11th Congress of PTMSiK.

f) Volume VI. An annual edited by B. Świątek, Z. Parkitna-Cegła, T. Dobosz, Wrocław 2001 – it includes some communications presented at the 7th Conference entitled "Medical error" and "Error in forensic genetics".

8. Postępy Serologii Sądowo-Lekarskiej [Advances in Medico-legal Serology]. Volume I edited by D. Miścicka-Śliwka, Bydgoszcz 1989 – a methodological guide constituting a collection of investigative methods employed in medico-legal serology.

9. Imponderabilia et memorabilia z prac prof. Leona Blumenstoka-Halbana i prof. Leona Wachholza. W dwustulecie powstania Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego ku uwadze

i pamięci współczesnych wybrał Adam Gross. Kraków 2004 [Imponderabilia et memorabilia from the works of Professor Blumenstok-Halban and Professor Leon Wachholz. Selected by Adam Gross on the 200th anniversary of the establishment of the Chair of Forensic Medicine, Jagiellonian University for the contemporaries to ponder and remember].

10. Roczniki Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie. Supplement 2 pod red. K. Borowiaka [Annals of the Pomeranian Medical Academy. Supplement edited by K. Borowiak], Szczecin 2007 – the volume includes some communications presented at the 14th Congress of PTMSiK.

11. Publications associated with Symposia held in Szczecin:

a) Proceedings of the 1st (1963) and 2nd (1966) Symposium. Editor: Professor J. Z. Walczyński. PZWL Warsaw 1963 and 1966.

b) Materials, collection of papers, collection of abstracts, collection of communications presented at the 6th (1974), 7th (1977), 8th (1978), 9th (1980), 10th (1982), 11th (1984), 12th (1986), 13th (1988) and 14th (1998, see item 7d) Symposium. No materials were published after the 3rd, 4th and 5th Symposium (1966, 1968, 1969).

Starting from the 8th Symposium, the materials were edited by Professor T. Marcinkowski.

VI. CONGRESSES ORGANIZED BY THE SOCIETY

Tradition of scientific meetings of forensic medicine specialists date back to the 19th century [41]. In 1869, in Krakow there was held the 1st Congress of Polish Physicians and Naturalists, the program of which included forensic medicine. Up until the 6th Congress, our discipline was a branch of public medicine and subsequently was associated with hygiene. At the 9th Congress in Poznan in 1898, forensic medicine for the first time stood apart as the "section of forensic medicine and toxicology" and during the two last Congresses (the 14th and 15th, held in Poznan 1933, Lvov 1937) as the "section of forensic medicine and criminology".

Following the Society reactivation, the National Congresses of the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology were organized, covering the following subjects:

1st Congress – December 15-16, 1955, WAR-

SAW (alcohol toxicology, forensic serohematology, medical errors).

2nd Congress – May 19-21, 1960, BIALYSTOK (modern laboratory methods in forensic medicine, legal issues, criminalistics, judicature).

3rd Congress – September 16-19, 1965, WROCLAW (forensic serohematology and other methods of material evidence examination, laboratory examination of autopsy materials, forensic toxicology and chemistry).

4th Congress – September 24-26, 1970, KRAKOW (Main session: a) death as a medico-legal problem, b) traffic road accidents, c) poisoning with medications). The latter was an Anniversary Session held to commemorate the 40th anniversary of the establishment of the Professor Jan Sehn Institute of Forensic Research in Krakow.

Specialist symposia: a) toxicology of crop protection chemicals, b) criminalistic aspects of a traffic road accident, c) material evidence examinations.

5th Congress – September 15-16, 1975, GDANSK (Special problem sessions: a) occupational injuries – medico-legal and social aspects, b) injuries and sudden deaths in children. Special subject sessions: a) drug abuse, b) affiliation proceedings, c) employment of modern calculation methods in forensic medicine).

6th Congress – September 20-22, 1979, LUBLIN (current diagnostic problems in forensic medicine in the field of a) medico-legal thanatology, b) medico-legal toxicology, c) medico-legal serohematology).

7th Congress – September 20-22, 1984, KATOWICE (a) development and role of contemporary forensic medicine, b) advances of medico-legal knowledge in homicide investigations, c) medico-legal toxicology – poisoning with medications, drug abuse, d) selected aspects of alcoholology – analytical chemistry and biochemistry of alcohol, e) medico-legal serology).

8th Congress – September 4-5, 1987, POZNAN (a) ethics and deontology vs. medical and legal sciences, b) advances in medico-legal thanatology, c) medico-legal serohematology, d) pharmaceuticals as life-threatening factors in humans, e) social and medico-legal aspects of alcohol and drug abuse).

9th Congress – September 9-12, 1992, BYDGOSZCZ (a) legislation vs. problems of contemporary medicine, b) role of medico-legal opinion in

court proceedings, c) "round table" discussion: Competence limits of an expert and his independence in issuing medico-legal opinions, d) role of biological opinion in court proceedings, e) role of chemico-toxicological opinion in court proceedings).

Originally, the 9th Congress of the Society was to be held in Bydgoszcz on September 5-8, 1990. The date was postponed due to financial problems.

10th Congress – September 6-9, 1995, BIAŁYSTOK (a) medico-legal thanatology, b) medico-legal toxicology, c) medico-legal serohematology).

11th Congress – September 2-5, 1998, ŁÓDŹ (a) physician vs. law, medical error, b) medico-legal group – judicature, autopsy and microscope diagnostic management, case presentations, problem pertaining to putrefying and unidentified bodies, gunshot wounds, c) toxicology group – toxicological analysis, alcoholology, general toxicology, toxicomechanisms and organ toxicology, d) hemogenetic group – population genetics, general hemogenetics, identification, methodological issues).

12th Congress – September 12-15, 2001, WARSZAWA (a) forensic medicine at the threshold of the 21st century, b) hemogenetics – directions of development and limits of practical application, c) toxicology).

13th Congress – September 15-17, 2004, KRAKÓW. Conference commemorating the 200th anniversary of the Chair of Forensic Medicine, Jagiellonian University. Program: a) medico-legal pathology, b) problems of Polish forensic medicine on the eve of joining the European Union, c) contemporary medico-legal hemogenetics, d) medico-legal toxicology of the 21th century.

14th Congress – September 27-29, 2007, SZCZECIN (a) medico-legal session, b) toxicology session, c) hemogenetics session).

15th Congress – September 16-18, 2010, GDANSK (a) medico-legal pathology, b) forensic toxicology, c) forensic genetics, d) thanatology and medical judicature).

16th Congress – September 11-13, 2013, KARPACZ (a) collaboration of a forensic medicine specialist with jurisdiction institutions and prosecution agencies, b) medical error and culture of safety, c) postmortem diagnostic management, d) modern technologies in forensic medicine and criminalistics, e) criminal offences against health, expert opinions in civil and insurance proceedings, f)

forensic genetics, g) forensic-toxicological expert opinions, h) medico-legal identification of individuals).

VII. CONFERENCES ORGANIZED BY THE SOCIETY

Starting in 1956, numerous research-oriented meetings have been organized as conferences and symposia. Such meetings were organized by local Branches of the Society supported by the Executive Board. Some meetings discussing uniform subjects became cyclic events (A), some were of a non-cyclic character (B) and addressed diversified subjects derived from current problems troubling our colleagues.

A. Cyclic events

The Szczecin Symposia, initiated by Professor J. Z. Walczyński, were continued by Professor T. Marcinkowski. After an interval of 9 years, the last meeting was organized by Professor Z. Sagan.

1. 1963 – Problems pertaining to the state of insobriety.

2. 1966 – Alcohol and occupational accidents.

3. 1966 – Natural sciences in the service to jurisdiction.

4. 1968 – Effect of alcohol abuse on criminal offence.

5. 1969 – Social aspects of alcohol abuse.

6. 1974 – Criminalistic and medico-legal aspects of criminal offences against life, health and property.

7. 1976 – Toxicomania and habitual alcohol abuse among adolescents.

8. 1978 – Work and alcohol. The effect of ethyl alcohol combined with other substances.

9. 1980 – Child-alcohol-family. Difficulties in assessing the state of insobriety and possibilities of their solving.

10. 1982 – Habitual alcohol abuse and drug abuse at the time of social changes.

11. 1984 – Detrimental effects of alcohol and drug abuse.

12. 1986 – Prevention of habitual alcohol and drug abuse.

13. 1988 – Possibilities of effective prevention of alcohol and drug abuse.

14. 1997 – Contemporary problems associated with drug abuse. Bodily injuries in penal law pro-

ceedings. Expert opinions on old biological traces. Miscellaneous.

National Conferences addressing problems pertaining to insobriety and traffic road accidents were initiated by Professor W. Nasiłowski; the subjects were analyzed in depth and the conferences were continued under the supervision of Professor H. Sybirska, Professor Z. Olszowy and Cz. Chowaniec, Md. PhD and organized by the Katowice Branch.

1. March 24, 1972, Katowice-Chorzow. Expert opinions on insobriety following traffic road accidents.

2. May 5-6, 1977, Katowice-Chorzow. Traffic road accidents, alcohol abuse and other biological causes.

3. April 28-29, 1979, Wisla-Jawornik. Medico-legal diagnostic management. Interaction of alcohol and medications. "Round table" conference: Current possibilities of medico-legal diagnostic and toxicological management in alcohol-pharmaceuticals interactions.

4. August 27-28, 1995, Bielsko-Biala. Poisoning, injuries, alcohol abuse and drug abuse in medico-legal practice.

5. May 17-19, 2000, Bielsko-Biala. Medico-legal problems of drug abuse.

6. October 19-20, 2006, Wisla-Jawornik. Medico-legal expert opinions in selected fields of forensic medicine and toxicology.

7. March 11-12, 2010, Wisla-Jawornik. Mass catastrophes as a medico-legal and interdisciplinary problem.

National Conferences organized by the Wroclaw Branch on the initiative of Professor J. Kornobis and continued by Professor B. Świątek:

1. May 19-20, 1978, Wroclaw. Medical error.

2. October 19-20, 1981, Wroclaw. Medical error.

3. October 18-19, 1985, Wroclaw. Medical error.

4. October 19-20, 1989, Ksiaz near Walbrzych. Medical error, medical ethics and iatrogenic injuries.

5. October 14-16, 1993, Szklarska Poreba. Medical error and Working Meeting of Serologists: Situation on the eve of introduction of DNA technology to forensic medicine.

6. May 22-25, 1996, Ksiaz near Walbrzych. Medical error and Symposium: Hemogenetics.

7. October 16-19, 2000, Krzyzowa near Swid-

nica. Medical error and error in forensic genetics.

In November 1983, in Krakow, the Institute of Forensic Research organized a seminar entitled "Current problems of forensic toxicology". During the seminar, an idea was born to organize cyclic meetings of experts in forensic toxicology [42]. Conferences of Forensic Toxicologists started to be held every year; they are organized by the Institute of Forensic Research and local Branches of the Society.

1. April 12-13, 1985, Krakow. Expert opinions in alcohol-associated cases.

2. November 19-20, 1986, Katowice. Atypical cases in forensic toxicology.

3. November 5-6, 1987, Lublin. Problems associated with breath tests employing exhaled air analysis.

4. November 4, 1988, Warsaw. Pesticide poisoning.

5. November 9-10, 1989, Bialystok. Problems of drug abuse in forensic toxicology.

6. September 27-28, 1990, Gdansk. Current problems in toxicological expert opinions.

7. May 27-28, 1991, Dziwnow. Opiates – analysis and interpretation of results.

8. May 29-30, 1992, Poznan-Kiekrz. Carbon monoxide poisoning – analysis and interpretation of results. Ethylene glycol poisoning – analysis and interpretation of results.

9. December 15-16, 1992, Krakow. During the conference, the National Conference of Alcoholologists was held and "Criteria and principles of passing expert opinions in alcohol-associated cases" were developed.

10. June 2-4, 1993, Zawoja. Non-lethal weapons – flash and gas weapons. Alcohol problems.

11. May 26-27, 1994, Polanica Zdroj. Effectiveness of analytic methods in toxicology.

12. April 28, 1995, Bielsko-Biala. Quality control of laboratory results.

13. June 3-5, 1996, Krakow-Przegorzały. Possibilities and limitations in toxico-legal expert opinion passing over the years.

During the conference, there was held the Symposium on "Modern analytical methods in forensic toxicology".

14. May 9-10, 1997, Stare Jablonki near Ostroda. Usefulness of screening in identification of narcotic substances in forensic toxicology.

15. June 18-20, 1998, Zakopane-Koscielisko. Expert opinion passing based on retrospective and prospective calculation in alcohol-associated cases. Employing results of exhaled air analysis for alcohol presence in forensic-toxicological expert opinions. Expert opinions on the state of insobriety based on analysis of autopsy material.

16. May 6-7, 1999, Kazimierz Dolny. Expert evidence in court proceedings. Capillary electrophoresis.

17. June 8-9, 2000, Pieczyska near Bydgoszcz. Alcohol and pharmaceutical vs. traffic road accidents.

18. May 31-June 1, 2001, Jastrzebia Gora. Xenobiotic isolation from biological materials.

19. May 23-24, 2002, Augustow. Identification of narcotic substances.

20. June 12-13, 2003, Niedzica. Analytic and interpretative difficulties in forensic toxicological investigations.

21. May 13-14, 2004, Karlow. Analytical and expert opinion-associated problems in alcohol-related cases.

22. May 5-6 2005, Popowo. Substances of abuse and road safety. A workshop on methodology and analytical techniques was organized for the first time under the title "Toxicological analysis of sexual abuse-facilitating agents".

23. May 18-19, 2006, Swinoujscie. Alternative materials and methods in forensic toxicological analysis. Workshop: "Use of infrared spectrometry in toxicology".

24. May 16-18, 2007, Wisla. Interactions and mixed poisonings. Workshop: "Use of mass spectrometry in forensic toxicology".

25. May 7-9, 2008, Krakow-Przegorzaly. Forensic toxicology of the first decade of the 21st century – old problems or new challenges? Workshop: "Testing of sobriety by breath analyzers".

26. May 13-15, 2009, Poznan-Malta. Challenges associated with psychoactive substances abuse vs. road safety. Workshop: "Analysis of biological materials for ethyl alcohol contents".

27. May 12-14, 2010, Smardzewice. Natural poisons – toxins, venoms, metals. Workshop: "Isotope-ratio mass spectrometry".

28. May 18-20, 2011, Szklarska Poreba. Challenges facing contemporary forensic toxicologists. Workshop: "Interpretation of results of determina-

tions of alcohol-like acting substances in biological materials collected from road traffic participants".

29. May 16-18, 2012, Gdansk. Poisonings yesterday and today. Workshop: "Solid phase extractions – practical classes, lecture and discussion".

30. May 15-17, 2013, Augustow.

Symposia held in Lodz that focused on "criminal offences against life" were initiated by Professor Z. Fiedorczuk and continued by A. Garbowska-Górska, MD, PhD, M. Kosicki, MD, PhD and Professor S. Szrama. After an 11-year-long break, such Symposia were restored by Professor J. Berent, but the formula changed into "annual symposia concentrating on classic forensic medicine, in particular medico-legal expert opinions".

1. May 12-13, 1986, Cesarka near Lodz.

2. September 18-20, 1989, Cesarka near Lodz.

3. September 16-18, 1993, Cesarka near Lodz.

4. September 7-8, 2000, Arturowek near Lodz.

The subjects covered during the Symposium were extended to include "criminal offences against health".

5. September 7-9, 2011, "Cesarka 2011". Smardzewice on Sulejowski Reservoir.

6. September 12-14, 2012, "Cesarka 2012". Smardzewice on Sulejowski Reservoir. Medico-legal expert opinions, including opinions issued using modern investigative techniques.

B. Non-cyclic meetings

1. September 28, 1956, Wroclaw. Conference with the following agenda: a) organization of medico-legal services in areas supervised by particular Departments of Forensic Medicine, b) exchanging information on research in progress, c) publication of a collective textbook of forensic medicine. Discussion with proposed authors of particular chapters.

2. September 29, 1956, Wroclaw. Conference on paternity: a) production, standardization and control of diagnostic sera, b) extension of blood group determination to include hitherto non-obligatory blood group systems, c) anthropologic examinations in paternity court cases and possibilities of their employment in Poland.

3. October 3-5, 1957, Poznan. National Conference on "Selected medico-legal problems": a) forensic psychiatry – criminal and social significance of

marital jealousy, b) forensic medicine – injuries in children from social and medico-legal viewpoint, c) physician vs. law – principles of legal responsibility of a physician.

4. June 22-24, 1961, Szczecin. 2nd National Conference on forensic medicine, criminology and criminalistics: Legal and organizational issues in forensic medicine. Bodily injuries. Forensic thanatology. Forensic toxicology. Forensic serology – paternity testing. Criminalistics.

5. March 21-23, 1963, Warsaw. 3rd National Conference of PTMSiK: Traffic road accidents. Role of forensic medicine, criminalistics and related sciences in prevention and investigating causes of road accidents.

6. September 20, 1965, Jelenia Gora. Conference on "Legal and medical problems of alcoholism".

7. June 3, 1967, Poznan. 1st National Conference on problems of pharmacological doping in sports.

8. May 24, 1968, Krakow. Conference on "Pathological causes of sudden death. Determination of time of death. Clinical and biological death from the viewpoint of organ transplants".

9. September 29, 1968, Poznan. Conference on "Clinical and medico-legal assessment of male fertility".

10. March 22, 1969, Poznan. Conference on "Expert opinion passing in head injuries and multi-organ trauma inflicted in traffic road accidents".

11. May 18, 1970, Poznan. Conference on "Bodily injuries in the light of the new penal code".

12. November 12, 1970, Poznan. Symposium on "Traffic road accidents".

13. January 23, 1971, Krakow. National Council of Province Specialists in Forensic Medicine on Medico-legal expert opinions in criminal offences against life.

14. October 26, 1971, Krakow. Conference on "Significance of psychological examinations and expert opinions in practice of administration of justice".

15. October 10-11, 1972, Szczecin. Symposium on "Traces as evidence in preparatory and penal court proceedings".

16. December 8-9, 1972, Poznan. Conference on "Central nervous system injuries".

17. January 20, 1973, Krakow. Conference on

"Problems of serology and group examinations in paternity cases".

18. November 29-30, 1973, Krakow. Conference on "Homicides resulting from mechanical injuries. Modern methods of securing biological evidence".

19. December 9-10, 1976, Krakow/Osieczany. National Conference on "Advances in forensic medicine a) infanticide, b) subarachnoid hemorrhages involving the base of the brain, c) interpretation of some notions described in article 155 § 2 item 2 of the penal code, d) current problems of medico-legal sero-enzymology, e) foundations of the so-called retrospective calculations".

20. September 16-17, 1977, Krakow-Mogilany. 1st Polish-German Conference on "Method capabilities and expert opinions". Session 1 – Notions, definitions, concepts. Session 2 – Expert opinion passing strategies. Session 3 – Capability of methods in forensic toxicology. Session 4 – Other investigations on method capabilities. Continuing the collaboration with East German forensic medicine specialists, in Leipzig on September 23-24, 1989, there was held the 2nd Bilateral Symposium of Forensic Medicine Specialists from Poland and East Germany on "Collaboration between forensic medicine specialists and personnel of judicial and safety organs with particular emphasis on science of evidence".

21. November 22, 1980, Krakow. Conference on "Team interdisciplinary expert opinions in traffic road accidents".

22. May 11-12, 1981, Gdansk-Jastrzebia Gora. National Symposium on "Mass accidents and catastrophes in medico-legal and criminalistic practice" and National Conference of Forensic Serologists.

23. November 7-8, 1981, Krakow. Symposium on "Problems of suicidology (On the 100th anniversary of suicide investigations in Krakow)".

24. March 22-23, 1984, Krakow. National Conference on "HLA – A, B, C antigen typing. Group serology of human blood".

25. October 10-12, 1985, Rzeszow. Conference on "Medico-legal expert opinion passing in criminal proceedings, civil law procedures, actions for damages and disability proceedings".

26. May 16-20, 1988, Warsaw/Popowo. Symposium of Judicial Sciences: "Criminal traces".

27. May 18-20, 1989, Bydgoszcz. Advances in medico-legal serology.

28. November 15, 1991, Katowice. National Memorial Session for Professor Tadeusz Pragłowski.

29. June 4-5, 1992, Katowice. Serology Conference: a) problems related to expert opinions in putative paternity, b) studies on DNA polymorphism, c) current achievements in investigations of biological evidence.

30. December 2-3, 1994, Gdansk. Conference of Forensic Hemogeneticists "Role of experts in affiliation proceedings and investigation of biological evidence".

31. March 8, 1996, Krakow. Conference of Forensic Hemogeneticists: a) hemogenetic opinion in affiliation proceedings (classic serological expert opinion); DNA polymorphism investigation, b) investigation of biological evidence.

32. May 7, 1997, Wroclaw. Symposium to commemorate the 90th anniversary of birth of Professor Bolesław Popielski, Dr h. c.

33. June 24, 1997, Bydgoszcz. Conference of Forensic Hemogeneticists a) hemogenetic expert opinion in paternity proceedings and presentation of the subsequent stage of DNA studies attestation, b) investigation of biological evidence.

34. October 10, 1997, Gdansk. Working Meeting of Forensic Hemogeneticists DNA analysis problems. Introduction of uniform procedure in investigating biological evidence (within the International Colloquium "Forensic medicine – a modern science". October 9-10, 1997, Gdansk).

35. June 9-10, 1999, Zagorze Slaskie. Educational Seminar on "Medico-legal expert opinions in damages seeking and determination of detriment to health in association with myocardial infarction and viral hepatitis".

36. April 12-14, 2000, Zagorze Slaskie. Conference on "Bodily injuries resulting from firearms and explosives usage".

37. May 11-12, 2000, Pieczyska near Bydgoszcz. 1st Symposium of Forensic Hemogenetics on "DNA analysis in modern forensic expert opinions".

38. May 23-25, 2001, Jugowice. 2nd Confer-

ence on "Problems of bodily injuries resulting from usage of firearms, explosives, gas and electric weapons".

39. June 21-22, 2001, Osieczany near Krakow. 1st Symposium on "Differences in opinions issued by particular Departments of Forensic Medicine while determining degree of detriment to health".

40. June 16-18, 2005, Poznan. 4th National Symposium, Days of Forensic Expert Opinion Passing, on "Dilemmas and problems of medico-legal expert opinions".

41. May 10-12, 2006, Jugowice. International Conference: "Spinal injuries – problems associated with expert opinion passing".

42. June 8-10, 2006, Poznan. 5th National Symposium, Days of Forensic Expert Opinion Passing, on "Dilemmas and problems of medico-legal expert opinions".

43. June 28-30, 2007, Poznan. 6th National Symposium, Days of Forensic Expert Opinion Passing, on "Dilemmas and problems of medico-legal expert opinions".

44. September 11, 2008, Krakow. Conference on "Medico-legal opinions in cases of direct exposure to danger of loss of life or severe detriment to health".

45. September 18, 2009, Bydgoszcz. Seminar of Forensic Geneticists: a) analysis of chromosomal diversity of chromosome X in population and evolution studies, b) determination of pigmentation genes polymorphism in forensic examinations, c) role of migration in shaping chromosome Y diversity in European and Asian populations, d) advances in forensic entomology – HRM PCR in determinations of Calliphoridae flies, e) analysis of complete mitochondrial genome sequences of selected mammalian species for phylogeography purposes.

46. March 26, 2010. Krakow. Conference on "Postmortem diagnostic imaging – CT imaging"⁶.

VIII. ACTIVITIES OF THE SOCIETY

To begin with, it should be explained that in addition to the Polish Society of Forensic Medicine

⁶ On September 15, 2010, in Gdansk, the Chairman of the History Committee handed down to representatives of the Executive Board complete and ordered collection of documents including programs of symposia, conferences and other publications pertaining to activities of members and Branch Offices of PTMSiK.

and Criminology, there existed other organizational structures the activities of which – similarly as in the case of the Society – were focused on problems associated with our discipline.

The structures included:

- Conferences of Forensic Medicine Professors,
- Forensic Medicine Committees, Scientific Council, Ministry of Health,
- National Specialists, and otherwise National Consultants in Forensic Medicine,
- Chairman, National Specialist Team in Forensic Medicine – National Specialist,
- Chairman, National Medical Consultant Team in Forensic Medicine – National Consultant.

Relations between the Society and the above-mentioned structures were diversified, starting from very close collaboration through independent implementation of their objectives to – at times – conflicts. It should be also borne in mind that in view of the limited circle of professionals in Poland, the same individuals were at the same time active in these various structures⁷.

The traditions of the Conferences of Professors of Forensic Medicine dated back to the twenties of the interwar period. The first Conference was held even before the Society was established, in Warsaw on May 17, 1936. Numerous postulates were put forward during the conference, such as establishing an organization of medico-legal experts, centralization of medico-legal examinations, teaching of forensic medicine at Faculties of Law, which "should be submitted to appropriate authorities" [43].

Four such conferences were held after 1945: in Wroclaw in 1948, in Warsaw in 1950, in Krakow in 1951 [3, 44]. The last conference was organized in Poznan on April 28, 1952, but no materials have survived [11].

According to Popielski [45], the Conferences of Professors of Forensic Medicine were transformed into the Committee of Forensic Medicine, Scientific Council, Ministry of Health. Yet there was a basic difference – what was not mentioned by Popielski – since the Committee was authorized by law.

The legal foundation of the Committee activities

was § 6 of the resolution passed by the Presidium of the Government on December 23, 1950, on establishment of the Scientific Council at the Ministry of Health (the "Monitor Polski" A-3, item. 40, 1950) and the decision of the Presidium of the Scientific Council based on the above resolution and dated December 21, 1952, on establishment of the Committee of Forensic Medicine [46]. Professor J. Olbrycht was appointed Chairman of the Committee, its Vice-Chairman was Professor B. Popielski. Members of the Committee were Professors W. Grzywo-Dąbrowski, W. Dżużyński, S. Manczarski, Associate Professor S. Łaguna and J. Robel, PhD. The post of the Technical Secretary was held by J. Kobiela, PhD.

In keeping with its regulations, the Committee was established in order to continuously research problems of forensic medicine (giving opinions on plans of research activities and coordinating research activities, developing principles of practical application of research results, giving opinion and formulating conclusions as to organizational matters and equipment, developing guidelines for plans of educating research workers). In comparison to the Conference of Professors of Forensic Medicine, the Committee had much more extensive rights. Its activities were not only of a postulative character, but also proposal and opinion forming [46].

The Committee of Forensic Medicine, Scientific Council, Ministry of Health was active in the years 1952-1958 [45] or alternately in the years 1952-1960 [46].

In the subsequent years, the Executive Board of the Society took over the agencies of the Committee and thus became "a representative of forensic medicine in Poland, playing the managerial and coordinative role and dealing with important research and organization-related matters pertaining to forensic medicine" [45]. In the situation, however, we lost the opportunity of presenting problems related to our discipline directly to central administrative authorities.

The Committee of Forensic Medicine, Scientific Council, Ministry of Health was established for the second time based on the same legal foundations

⁷ It should be stated it is impossible to extensively discuss the matter, since no complete archival documentations of the Society has been preserved. Also, publications pertaining to the activities of "Specialists/Consultants" are lacking, with the exception of a single Report of the National Consultant of 2006. (Arch. Med. Sąd. Kryminol. 2006, 56 (4): 280-281).

as in the case of the first Committee on April 1, 1967. The initiator of establishing the Committee was Chairman of the Executive Board of the Society and at the same time National Specialist in Forensic Medicine, Associate Professor J. Kobiela, who – as a long-term Technical Secretary of the first Committee – highly valued the role of this structure for our scientific discipline.

The Committee had the following make-up: Chairman – Professor B. Popielski, Vice-Chairman – Associate Professor J. Kobiela, members – Professors E. Chróścielewski, B. Puchowski, J. Walczyński, Associate Professors A. Jakliński, S. Raszeja and J. Markiewicz, PhD. In November 1967, the Committee was joined by Professor M. Byrdy and Associate Professor H. Seyfriedowa [11, 47].

The structures subordinated to the National Specialist/Consultant perform opinion-formulating, advisory and control tasks that are described in detail in legal regulations (statutes, regulations and instructions of the Minister of Health).

The staffing of the structure was as follows:

- National Specialists in Forensic Medicine:

- 1932-1933 – Professor W. Grzywo-Dąbrowski [48],

- 1952 – Professor W. Grzywo-Dąbrowski (no data available on the duration of his term of office) [49],

- 1967-1972 – Professor J. Kobiela [50],

- 1973-1982 – Professor A. Jakliński [51],

- Chairman, National Specialist Team in Forensic Medicine – National Specialist:

- 1983-1991 – Professor A. Jakliński [51],

Team members: Professor A. Jakliński – Chairman, Professor S. Raszeja – Vice-Chairman. Members: Professors E. Chróścielewski, Z. Fiedorczuk, Z. Marek, J. Markiewicz, W. Nasiłowski [55].

- 1991-1994 – Professor W. Nasiłowski [52],

The make-up of the Team was impossible to be determined.

- Chairman, National Team of Medical Consultant in Forensic Medicine – National Consultant:

- 1995-2001 – Professor A. Dubrzyński [25],

No make-up of the Team was possible to be determined.

- National Consultants in Forensic Medicine:

- 2001-2008 – Professor R. Mądro [53],

- 2008 until now – Professor B. Świątek [54].

While discussing the activities of the Society, we may assume that in various periods of its 75-year-long history, the said activities ran along different lines.

During the term of 1938-1939, the Society concentrated solely on organizing scientific meetings by the Warsaw Branch and continued publication of the "Czasopismo Sądowo-Lekarskie" [2, 16, 17].

In the post-reactivation period – judging by reports of Chairmen of the Executive Board in the terms of 1949-1956 and 1956-1960 and by protocols of audits carried out by administrative organs, which pointed to numerous organizational shortcomings and blamed the Society for its low-level activity – up until 1967, the activity of the Society boiled down to organizing scientific meetings in various local Branches, preparing Congresses (1955, 1960, 1965), organizing conferences and working meetings (seven such meetings were held over a period of 18 years). An irrecoverable loss was discontinuation of publication of the "Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki" [Archive of Forensic Medicine, Forensic Psychiatry and Criminalistics]. We lost the ability to present our research output in the publishing market [12].

A new chapter in the history of the Society was opened in 1967, when Associate Professor Jan Kobiela (Professor since 1969) was elected Chairman of the Society. At that time, the activity of the Society started to develop dynamically. In one of my publications, speaking about Professor W. Grzywo-Dąbrowski as an "initiator" of the Society, I described Associate Professor J. Kobiela as its "animator" [56].

Discussions were begun with officials from the Ministry of Health and Social Welfare and plans and intentions of the Society were presented. The subject of publishing a periodical was mentioned, along with participation of representatives of forensic medicine in the activities of the Scientific Council at the Ministry of Health. Contacts were established with the Committee of Pathomorphology, Department VI, Polish Academy of Sciences. The objective here was getting appropriate organs interested in "the field of forensic medicine, whose preventive role is not fully appreciated, as well as raising the scientific importance and prestige of the specialist discipline, i.e. forensic medicine" [57].

As it has been already mentioned, the Committee of Forensic Medicine was established within the Scientific Council at the Ministry of Health [47].

Permission was granted to resume publication of the "Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii" [Archive of Forensic Medicine and Criminology].

The Committee of Forensic Medicine, acting jointly with the Section of Accident Medicine, PTMSiK (the latter headed by Professor E. Chróścielewski), developed a detailed national plan of leading research subjects to be implemented within the project entitled "Accident medicine in road transportation system" [44, 57].

The Executive Board appointed working groups (names of individuals heading the groups are given in parentheses): in charge of publications (Associate Professor A. Jakliński), in charge of university education reform (Professor M. Byrdy) and in charge of general coordination of research (Professor B. Popielski, Professor B. Puchowski).

Coordinators were also appointed for research projects proposed by the Executive Board. Such projects included "pathomorphology of sudden death" (Professor Z. Walczyński), "toxicology" (Associate Professor A. Jakliński), "serohematology" (Associate Professor H. Seyfriedowa) [57].

A collaborative textbook of "Forensic medicine" edited by Professors B. Popielski and J. Kobiela was published in 1972; this publication was postulated already during the first Conference of Professors of Forensic Medicine held in Wrocław in 1948.

In the discussed period, there occurred a very close cooperation in implementation of activities between the Executive Board of PTMSiK, the Committee of Forensic Medicine, Scientific Council, Ministry of Health, and National Specialist in Forensic Medicine. Collaboration was also started with the Institute of Forensic Research, the Director of which, J. Markiewicz, PhD, was at the same time Secretary of the Executive Board of the Society [58].

In the following years, old projects were continued, but new fields of activities emerged, such as:

- organization of local medico-legal services. The matter was postulated for many years, having in

mind the public welfare and proper functioning of administration of justice⁸

- problems associated with teaching syllabuses of forensic medicine in university schools, including a very negative phenomenon consisting in reduction of the number of hours devoted to the discipline,

- development of new specialization programs for the discipline,

- work related to establishment of the College of Forensic Sciences (on the initiative of Professor Roman Hauser – Head, Chair of Forensic Medicine, Medical Academy, Gdansk),

- problems associated with toxicological expert opinions (including alcohol) and hemogenetic opinions. Such problems emerged in association with significant but debatable relations between departments of forensic medicine and police criminalistic laboratories,

- issues discussed by problem committees of the Executive Boards (toxicology, hemogenetics, catastrophes, medico-legal expert opinions),

- passing opinions on legislation projects, such as these pertaining to penal legislation, the act on experts, the tariff of fees for experts,

- revival of collaboration and exchange with foreign research institutions and international organizations,

- development of a new specialty – Forensic Laboratory Diagnostics⁹.

IX. HONORARY MEMBERS, NATIONAL AND FOREIGN CORRESPONDING MEMBERS AND OTHER HONORS OF THE SOCIETY MEMBERS

Polish honorary members of PTMSiK:

1. Professor Leon Wachholz – 1938. Head, Chair and Department of Forensic Medicine, Jagiellonian University. Honorary Membership bestowed in recognition of his eminent contribution to development of forensic medicine [2].

2. Professor Wiktor Grzywo-Dąbrowski – 1960. Head, Chair and Department of Forensic Medicine, Medical Academy, Warsaw. Honorary Membership bestowed in recognition of his contribution to

⁸ The subject is so extensive and important that it requires a separate elaboration.

⁹ Each of the briefly mentioned problems deserved to be extensively presented in separate articles

Polish medico-legal literature as the founder and editor of the "Czasopismo Sądowo-Lekarskie" in the interwar period and the "Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki" in Polish People's Republic [12].

3. Professor Jan Olbrycht – 1960.
Head, Chair and Department of Forensic Medicine, Medical Academy, Krakow. Honorary Membership bestowed in recognition of his life time achievements in the field of forensic medicine [12].

4. Professor Tadeusz Cyprian – 1967.
Professor of Penal Law, A. Mickiewicz University, Poznan [12].

5. Professor Witold Dżużyński – 1967.
Head, Chair and Department of Forensic Medicine, Medical Academy of Lublin [12].

6. Professor Władysław Wolter – 1967.
Professor of Penal Law, Jagiellonian University [12].

7. Professor Bolesław Popielski – 1970.
Head, Chair and Department of Forensic Medicine, Medical Academy of Wrocław [12].

8. Professor Bronisław Puchowski – 1970.
Head, Chair and Department of Forensic Medicine, Medical Academy of Łódź [12].

9. Professor Maria Byrdy – 1979.
Head, Chair and Department of Forensic Medicine of Białystok [59].

10. Associate Professor Tadeusz Pragłowski – 1979.
Head, Chair and Department of Forensic Medicine, Silesian Medical Academy, Katowice.

11. Professor E. Chróścielewski – 1984.
Head, Chair and Department of Forensic Medicine, Medical Academy of Poznań [60].

12. Professor Tadeusz Marcinkowski – 1995.
Head, Chair and Department of Forensic Medicine, Medical Academy of Szczecin [61].

13. Professor Zdzisław Marek – 1995.
Head, Chair and Department of Forensic Medicine, Medical Academy of Krakow [61].

14. Professor Jan Markiewicz – 1995.
Director, Institute of Forensic Research, Krakow [61].

15. Professor Władysław Nasiłowski – 1995.
Head, Chair and Department of Forensic Medicine, Silesian Medical Academy in Katowice [61].

16. Maria Bielanińska, PhD – 1998.
Assistant Professor, Department of Forensic Medicine, Military Medical Academy, Łódź [25].

17. Henryk Kopczyk, PhD – 2001.

Assistant Professor, Chair and Department of Forensic Medicine, Medical Academy of Poznań, retired Head, Department of Pathological Anatomy, Hospital in Zakopane [62, 63].

18. Jerzy Szczepański, PhD – 2001.
Assistant Professor, Chair and Department of Forensic Medicine, Silesian Medical Academy in Katowice [62].

19. Professor Bożena Turowska – 2001.
retired Head, Chair of Forensic Medicine, Jagiellonian University Medical College, Krakow [62].

20. Erazm Baran, MD, PhD – 2004.
retired Assistant Professor, Chair and Department of Forensic Medicine, Jagiellonian University Medical College, Krakow [64].

21. Stanisław Bardzik, PhD – 2004.
retired Assistant Professor, Chair and Department of Forensic Medicine, Medical Academy of Gdańsk [64].

22. Zofia Chłobowska, PhD – 2004.
Assistant Professor, Institute of Forensic Research, Krakow [64].

23. Professor Halina Sybirska – 2004.
retired Head, Chair of Forensic Medicine and Department of Medico-legal Toxicology, Silesian Medical Academy in Katowice [64].

24. Colonel Jan Dzida, PhD – 2010.
retired Head, Department of Forensic Medicine, Military Medical Academy, Łódź [65].

25. Professor Jerzy Janica – 2010.
retired Head, Department of Forensic Medicine, Medical Academy of Białystok [65].

26. eng. Jerzy Łabędź – 2010.
retired Head, Laboratory of Studies on Alcohol and Narcotic Substances, Institute of Forensic Research, Krakow [65].

27. Mirosław Kosicki, PhD – 2010.
retired Assistant Professor, Chair and Department of Forensic Medicine, Łódź [65].

28. Professor Zofia Olszowy – 2010.
retired Head, Chair of Forensic Medicine and Medico-legal Toxicology, Silesian Medical Academy in Katowice [65].

29. Professor Zygmunt Przybylski – 2010.
retired Head, Chair and Department of Forensic Medicine, Poznań [65].

30. Professor Stefan Szram – 2010.
retired Head, Chair and Department of Forensic Medicine, Medical Academy of Łódź [65].

Polish corresponding members of PTMSiK:

1. Professor Halina Seyfriedowa – 1975.
Institute of Hematology, Warsaw [25, 65].
2. Józef Gurgul, PhD – 1975.
Prosecutor, General Prosecutor's Office [25, 65].
3. Professor Walenty Lewkowski – 1984.
retired Head, Chair and Department of Forensic
Medicine, Military Medical Academy, Lodz [60].
7. Professor Regina Stańczyk – 1984.
retired Head, Chair and Department of Forensic
Medicine, Medical Academy of Warsaw [60].

Foreign honorary members of PTMSiK:

1. Professor Michał Awdziejew – 1967.
Head, Central Forensic Medicine Laboratory, Red
Army, Moscow [12].
2. Professor Wasyl Czerwakow – 1967.
Head, Chair of Forensic Medicine, 1st Moscow Med-
ical Institute [12].
3. Professor Lèon Dèrobert – 1975.
Director, Institute of Forensic Medicine, University
of Paris [12].
4. Professor Cesare Gerin – 1975.
Director, Institute of Forensic and Insurance
Medicine, Faculty of Medicine, University of Rome
[12].
5. Professor Herald Gormsen – 1975.
Director, Institute of Forensic Medicine, University
of Copenhagen [12].
6. Professor Janez Milčičski – 1975.
Head, Chair and Department of Forensic Medicine,
Faculty of Medicine, University of Ljubljana [12].
7. Professor Otto Prokop – 1975.
Director, Institute of Forensic Medicine, Humboldt
University of Berlin [12].
8. Professor Wiktor Prozorowski – 1975.
Director, Central Research Institute of Forensic
Medicine, Moscow [12].
9. Professor Jaromir Tesar – 1975.
Head, Chair and Department of Forensic Medicine,
Faculty of Medicine, University of Prague [12].
10. Professor Wolfgang Dürwald – 1979.
Director, Institute of Forensic Medicine and Crimi-
nalistics, University of Leipzig [66].
11. Professor Hanspeter Hartmann – 1979.
Director, Institute of Forensic Medicine, Zurich [66].
12. Professor Hans Joachin Mallach – 1984.

Director, Institute of Forensic Medicine, University
of Tubingen [66].

13. Professor Wilhelm Haferland – 1987.
Director, Institute of Forensic Medicine, Rostock
[66].
14. Professor Axel Simon – 1987.
Director, Institute of Forensic Medicine, University
of Halle-Wittenberg [66].
15. Professor Wolfgang Bonte – 1992.
Director, Institute of Legal Medicine, Dusseldorf
[66].
16. Professor Bernd Brinkmann – 1992.
Director, Institute of Legal Medicine, Munster [66].
17. Professor Volkmar Schneider – 1992.
Director, Institute of Legal Medicine, Free Univer-
sity in Berlin [66].
18. Professor Leopold Breiteneker.
Head, Chair of Forensic Medicine, University of
Vienna [68]¹⁰.
19. Professor Maurice Muller.
Director, Institute of Forensic Medicine, University
of Lille [68]¹⁰.
20. Professor Louis Roche – France.
Director, Institute of Forensic Medicine, University
of Lyon [68]¹⁰.

Foreign corresponding members:

1. Renè le Breton – 1975.
Head, Toxicology Laboratory, Police Prefecture in
Paris [12].
2. William G. Eckert, PhD – 1975.
Lecturer in forensic medicine, State University of
Wichita [12].
3. Professor Etien Fournier – 1975.
Institute of Forensic Medicine, University of Paris
[12].
4. Professor Aleksander Gromow – 1975.
Head, Chair of Forensic Medicine, 1st Moscow Med-
ical Institute [12].
5. Associate Professor László Harsányi – 1975.
Institute of Forensic Medicine, University of Buda-
pest [12].
6. Professor Werner Janssen – 1975.
Institute of Forensic Medicine, Hamburg [12].
7. Professor Branko Volarić – 1975.
Head, Chair of Forensic Medicine, University of
Rijeka [12].

¹⁰ No information available on the years when honorary membership was bestowed.

8. Professor Stoycho Radanov – 1987.

Department of Forensic Medicine, Sofia [67].

9. Professor Erich Müller – 1987.

Director, Institute of Forensic Medicine, Technical University of Dresden [67].

Honorary members of foreign societies:

1. Professor Leon Wachholz – International Society of Forensic Medicine, Chicago.

2. Professor Jan Olbrycht – German Society of Forensic and Social Medicine, American Society of Criminology.

3. Professors: Maria Byrdy, Kazimierz Jaegermann – Society of Forensic Medicine, German Democratic Republic.

4. Professors: Zdzisław Marek, Władysław Nasiłowski – Society of Forensic Medicine, J. E. Purkynie Czech Medical Association.

5. Professor Bolesław Popielski – Societies of Forensic Medicine of Czechoslovakia, Yugoslavia, France, Italy, Germany (East Germany, West Germany).

6. Professor Stefan Raszeja – Societies of Forensic Medicine of Bulgaria, Czechoslovakia, France, Yugoslavia, Germany (East Germany, West Germany).

Posts held in international societies:

1. Vice-Chairmen, International Academy of Forensic and Social Medicine:

- Professor Leon Wachholz – 1938-1941.

- Professor Bolesław Popielski – 1973-1976.

- Professor Stefan Raszeja – 1979-1982.

2. Vice-Chairman, International Association of Forensic Sciences:

- Professor Stefan Raszeja – 1976-1978.

Participation in editorial boards of periodicals printed abroad:

1. Professor Stefan Raszeja; The American Journal of Forensic Medicine and Pathology; Zeitschrift für Rechtsmedizin; Rechtsmedizin; The International Journal of Legal Medicine.

2. Professor Zdzisław Marek; The Forensic Science International.

3. Associate Professor Jerzy Kunz; The Legal Medicine.

4. Krzysztof Woźniak, MD, PhD; The Journal of Forensic Radiology and Imaging; The Legal Medicine.

Honoris Causa Doctorates:

1. Professor J. Olbrycht – Jagiellonian University (dr h.c. iuris) – 1962.

2. Professor M. Byrdy – Medical Academy of Białystok – 1990.

3. Professor B. Popielski – Medical Academy of Wrocław – 1990.

4. Professor S. Raszeja – Medical Academy of Bydgoszcz – 1998.

5. Professor W. Nasiłowski – Silesian Medical University, Katowice – 2011.

X. APPENDIX

By-laws of the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology.

I. Name, seat and purposes of the Society

§ 1. The Society bears the name of the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology, abbreviated as PTMSiK.

§ 2. The seat of the Society shall be the Capital City of Warsaw, the area of its activities – Polish Republic. The Society is a legal entity.

§ 3. The purposes for which PTMSiK is formed are focusing, organizing and supporting research and practical activities in the field of forensic medicine and criminology.

§ 4. To implement the above purposes, providing the regulations in force be observed, the Society has the right to:

a) organize meetings, symposia and scientific excursions,

b) organize public lectures, lectures and courses,

c) organize local branch offices and sections,

d) establish, maintain or support laboratories and clinics for research purposes,

e) publish periodicals, research papers and reports from the activities of the Society,

f) support research papers prepared by members of the Society,

g) collaborate with institutions and societies having a similar scope of activities both in Poland and abroad.

II. Organizational system of the Society

A. Members of the Society

§ 5. There are following classes of Members of the Society: honorary, active and subscribing.

§ 6. Honorary members are appointed by the General Meeting of the Society upon the motion put

forward by the Executive Board – in recognition of their scientific contribution or merits for the Society. The General Meeting accepts or dismisses such motions without undue discussion.

Honorary members have the same duties as ordinary members. They do not pay membership dues.

§ 7. An active member of the Society may be each individual holding a university diploma, or an individual known for his/her research or practical activities in the field of forensic medicine or criminology.

§ 8. Subscribing members may be individuals or institutions willing to support the purposes of the Society.

§ 9. Active and subscribing members are accepted by the Executive Board or Local Branch Board of the Society upon recommendation of two active members of the Society. The Boards may refuse acceptance without giving specific reasons.

§ 10. Ordinary and subscribing members are obliged to pay dues, the amount of which is determined by the General Meeting.

§ 11. Honorary members and active members attending meetings of the Society have the right to vote and one vote; subscribing members participate in the General Meetings and have advisory rights, but may not vote.

§ 12. Membership becomes invalid in case of:

- voluntary resignation, submitted in writing,
- demise of a member,
- failure to pay membership dues for a period longer than one year,

- the Board passing a resolution to remove a member; in such an instance, the member has the right to appeal to the General Meeting, whose resolution is final and binding.

B. The Authorities

§ 13. The Authorities of the Society are as follows:

- a) the General Meeting,
- b) the Executive Board,
- c) for local Branches of the Society – their Boards,
- d) the Auditing Committee.

§ 14. The General Meeting is the highest Authority of the Society.

The General Meetings are held as ordinary and extraordinary.

§ 15. The Ordinary General Meeting convenes

once a year upon such date, time and place as the General Meeting or the Executive Board shall determine. The executive Board shall dispatch written notifications specifying the place, date, time and agenda of such meeting at least two weeks prior to the General Meeting.

§ 16. The Extraordinary General Meetings are called by the Executive Board:

- a) upon their own initiative,
- b) on request of the previous General Meeting,
- c) on request of 1/4 of members of the Society.

§ 17. The General Meeting called in accordance with the regulations is valid at the specified time irrespectively of the number of active and honorary members present. Resolutions of the General Meeting are passed by simple majority of votes of the present ordinary and honorary members, with exception of matters that are otherwise dictated by the present by-laws.

§ 18. The sole competences of the General Meeting include:

- a) approval of the general budget, approval of annual reports of the Society and conclusions formulated by the Auditing Committee,
- b) approval of any amendments in the by-laws of the Society,
- c) approval of the rules of procedure of the Society,
- d) appointment of honorary members of the Society,
- e) removal of members of the Society,
- f) election of the Executive Board and Auditing Committee,
- g) liquidation of the Society,
- h) arbitration of issues that exceed the powers of the Executive Board,
- i) arbitration of appeals from decisions passed by the Executive Board submitted by members of the Society.

§ 19. The Executive Board is composed of nine members elected for a term of office of three years during the General Meeting from the entire number of active members; not fewer than five members of the Executive Board shall have their place of residence in Warsaw.

§ 20. The Executive Board shall elect from its members the chair, vice-chairman, secretary and treasurer.

§ 21. Meetings of the Executive Board are valid

when at least four members are present, including the chair or vice-chairman. Resolutions of the Executive Board are passed by simple majority of votes, in case of a tie vote, the chair has the decisive vote.

§ 22. The competences of the Executive Board include:

- a) representing the Society before third parties,
- b) supervising implementation of purposes of the Society and appropriate direction of its activities,
- c) acceptance of active members and introducing candidates for honorary members to the General Meeting,
- d) development of the rules of procedure governing the Executive Board and local Branches of the Society,
- e) development of the budget of the Society,
- f) representing the Society as a legal entity without any additional authorization issued to this purpose,
- g) direct management of the assets and affairs of the Society.

§ 23. The Auditing Committee is elected annually by an Ordinary General Meeting; the Committee consists of three members and two deputies selected from among the number of active members.

§ 24. The Auditing Committee is obliged to inspect all the books and accounts held by the Society at least once a year and additionally at each time upon request of the Executive Board. The Committee is obliged to present their conclusions and remarks in writing during the ordinary General Meeting.

§ 25. All conflicts between members of the Society that result from their membership in the Society shall be arbitrated as the only and last instance by the Court of Arbitration, to which each party appoints two judges, who in turn appoint the chairman. If the judges cannot reach agreement as to the appointment of the chair, the matter is de-

ecided by casting lots between the proposed candidates. The rulings of the Court of Arbitration are final and non-appealable. Issues concerning the validity of resolution passed by the Organs of the Society are not subject to arbitration by the Court of Arbitration.

C. Branch Offices of the Society

§ 26. Members of PTMSiK who reside outside Warsaw may form – acting in concert with the Society – local Branch Offices, whose tasks correspond to the purposes of the Society.

§ 27. In their internal affairs, local Branch Offices are governed by regulations that are in keeping with the by-laws of the Society.

§ 28. The Board of a Branch Office consists of a chair, his/her deputy, treasurer and secretary, who are annually elected by simple majority of votes by members of a given Branch Office. The elected Board of a Branch Office shall:

- a) strive for arousing research interests among its members in a manner that would be deemed the most appropriate in the local conditions,
- b) maintain a list of members and submits the said list to the Executive Board,
- c) act through its treasurer to collect membership dues and transfer such funds to the treasurer of the Executive Board,
- d) send a report of the activities of the Branch Office to the Executive Board at least a month prior to the general Meeting of the Society.

III. Change of the by-laws and liquidation of the Society

§ 29. Change of the by-laws or liquidation of the Society shall be effected by a resolution of the General Meeting passed by simple majority of votes of all the present members.

§ 30. In case of liquidation of the Society, the General Meeting shall decide to whom the assets of the Society shall be passed and elects the Liquidation Committee.

XI. FIGURES

Fig. 1. 15th Congress of Polish Physicians and Naturalists. Section of forensic medicine and criminology. Lvov, July 4-7, 1937. From the left: J. Makowiec, PhD, Professor L. Wachholz, S. Manczarski, PhD, Professor W. Sieradzki, S. Łaguna, PhD, Professor S. Schilling-Siengalewicz, Professor S. Horoszkiewicz, Professor W. Grzywo-Dąbrowski, Associate Professor T. Tucholski, A. Kozłowski, PhD.

Fig. 2. 1st Conference of Professors of Forensic Medicine, Wrocław, March 19-12, 1948. From the left, sitting: Professor W. Grzywo-Dąbrowski, Professor J. Olbrycht, Professor S. Schilling-Siengalewicz. From the left, standing: Professor S. Manczarski, Professor B. Popielski, Associate Professor W. Dżułyński, Professor B. Puchowski.

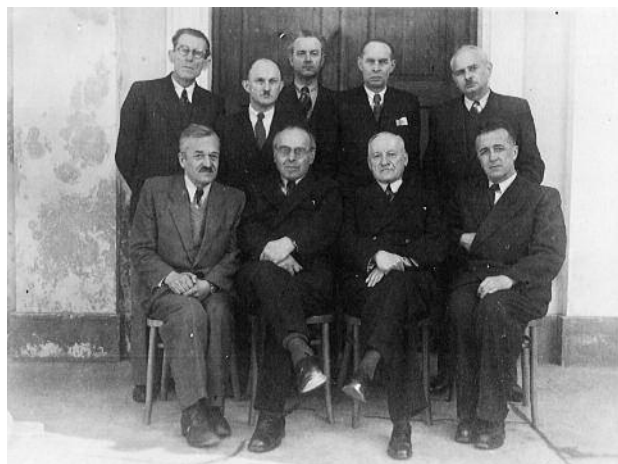

Fig. 3. 2nd Conference of Professors of Forensic Medicine, Warsaw, February 11-12, 1950. From the left, sitting: Professor W. Dżułyński, Professor W. Grzywo-Dąbrowski, Professor J. Olbrycht, Professor B. Popielski. From the left, standing: Professor B. Puchowski, E. Chróścielewski, PhD, A. Kozłowski, PhD, Associate Professor S. Łaguna, Professor S. Manczarski.

Fig. 4. Meeting of the authors of the textbook entitled: "Forensic medicine", Wrocław, May 12-13, 1969.
 First row, from the left:
 Associate Professor J. Kornobis,
 K. Kopec – technical assistant, Department of Forensic Medicine, Wrocław,
 J. Markiewicz, PhD,
 Professor B. Popielski, Professor M. Byrdy,
 H. Szczęsna, PhD.
 Second row, from the left:
 B. Świątek, MD, I. Topolska – secretary,
 Department of Forensic Medicine, Wrocław,
 Associate Professor W. Nasitowski,
 Associate Professor K. Jaegermann,
 Associate Professor A. Jakliński,
 Associate Professor T. Pragłowski,
 Associate Professor J. Kobiela,
 Professor Z. Walczyński,
 B. Próchnicka, PhD,
 Associate Professor W. Lewkowski,
 Associate Professor B. Turowska,
 Associate Professor S. Raszeja.

Fig. 5. 5th Symposium of PTMSiK, Gdansk, September 15-16, 1975.
 From the left, first row:
 Associate Professor W. Nasitowski,
 Associate Professor J. Markiewicz,
 Professor B. Popielski,
 Professor S. Raszeja.
 From the left, second row:
 Associate Professor T. Pragłowski,
 Associate Professor Z. Marek,
 Associate Professor T. Marcinkowski,
 Professor E. Chróścielewski,
 Associate Professor Z. Fiedorczyk.

Fig. 6. 40th Anniversary of PTMSiK, Bydgoszcz, March 3, 1978.

From the left, first row:

*Associate Professor W. Lewkowski,
Professor S. Raszeja,
Professor B. Popielski,
Professor M. Byrdy,
Associate Professor J. Markiewicz,
Professor E. Chróścielewski.*

From the left, second row:

*Associate Professor T. Marcinkowski,
Professor A. Jakliński,
W. Ossowski, MD – Department
of Forensic Medicine, Lublin,
K. Śliwka, PhD,
Associate Professor Z. Fiedorczyk.*

Fig. 7. Extended Meeting of the Executive Board, PTMSiK, Białystok, June 25, 1983.

From the left, first row:

*Professor W. Nasiłowski,
Professor E. Chróścielewski,
Professor R. Stańczyk,
NN female,
Professor B. Popielski,
Professor M. Byrdy,
Associate Professor A. Jaklińska,
Associate Professor A. Dubrzyński.*

From the left, second row:

*NN female,
Professor S. Raszeja,
Professor A. Jakliński,
K. Śliwka, PhD,
Associate Professor T. Marcinkowski,
Associate Professor Z. Fiedorczyk.*

Fig. 8. 14th Szczecin Symposium, September 24-26, 1997.

From the left, sitting:

Professor Z. Przybylski,
Professor B. Świątek,
Professor K. Śliwka,
Professor T. Marcinkowski,
Professor H. Sybirska,
A. Garbowska-Górska, PhD.

From the right, standing:

Colonel J. Dzida, PhD,
Professor W. Piekoszewski,
Professor Z. Sagan,
Professor D. Miścicka-Śliwka,
Professor R. Mądro,
Professor R. Płoski,
J. Szczepański, PhD,
Associate Professor F. Trela.

Fig. 9. 14th Symposium of PTMSiK, Gdansk-Sobieszewo, September 15, 2010. A group of participants before the meeting of the Executive Board.

First row, from the left:

Associate Professor G. Teresiński,
Professor B. Świątek,
Professor M. Ktys,
A. P. Jurczyk, PhD,
Professor Z. Szczerkowska,
Associate Professor M. Kała.

Second row, from the left:

J. Dzida, MD,
Associate Professor A. Niemcunowicz-Janica,
Cz. Żaba, PhD,
Professor J. Berent,
Professor Z. Przybylski,
Professor R. Wachowiak,
Cz. Chowaniec, PhD.

Third row, from the left:

P. Brzeziński, MD,
Associate Professor P. Krajewski,
Professor K. Śliwka,
K. Woźniak, PhD,
Professor T. Grzybowski,
Associate Professor Z. Jankowski.

Fig. 10. 15th Symposium of PTMSiK, Gdansk-Sobieszewo, February 16, 2010. Executive Board elected by the General Meeting for the term of office of 2010-2013.

From the left:

Associate Professor Z. Jankowski, E. Bloch-Bogusławska, PhD K. Woźniak, PhD (Editor), Associate Professor A. Niemcunowicz-Janica, Associate Professor T. Teresiński, Associate Professor M. Kała (Vice-Chairman), Professor J. Berent (Chairman), Associate Professor P. Krajewski (Vice-Chairman), P. Brzeziński, PhD (Treasurer), A. P. Jurczyk, PhD (Secretary).

Fig. 11. 15th Symposium of PTMSiK, Gdansk-Sobieszewo, February 16, 2010. Fellow-Member Arbitration Body elected by the General Meeting for the term of office of 2010-2013.

From the left:

Professor S. Raszeja, Professor B. Świątek, Professor Z. Olszowy, Professor W. Nasitowski (the fifth member of the Arbitration Body, E. Baran, MD, PhD, was not present at the Symposium).

12.1

12.2

12.3

12.4

12.5

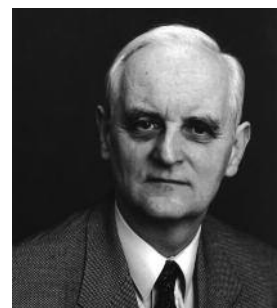
12.6

12.7

12.8

12.9

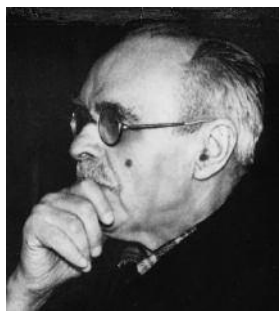

12.10

12.11

Fig. 12. Chairmen of the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology.
 12.1 Professor W. Grzywo-Dąbrowski, 1938-1939;1949-1956, 12.2 Professor B. Popielski,
 1956-1960, 12.3 Professor W. Dżużyński, 1960-1964, 12.4 Professor B. Puchowski,
 1964-1967, 12.5 Professor J. Kobiela, 1967-1972, 12.6 J. Markiewicz, PhD, 1973-1975,
 12.7 Professor S. Raszeja, 1975-1987, 12.8 Professor Z. Przybylski, 1987-1995, 2001-2007,
 12.9 Professor K. Śliwka, 1995-1998, 12.10 Professor B. Świątek, 1998-2001,
 12.11 Professor J. Berent, 2007-2013.

13.1

13.2

13.3

13.4

13.5

13.6

13.7

Fig. 13. Editors-in-Chief of periodicals published by the Society

13.1. Professor W. Grzywo-Dąbrowski *Czasopismo Sądowo-Lekarskie* [Forensic-Medical Periodical], 1938-1939, *Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki* [Archive of Forensic Medicine, Forensic Psychiatry and Criminalistics], 1951-1961.

13.2. Associate Professor W. Widy *Archiwum Medycyny Sądowej, Psychiatrii Sądowej i Kryminalistyki*, 1964-1965.

13.3. Professor A. Jakliński *Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii* [Archive of Forensic Medicine and Criminology], 1968-1984.

13.4. Professor Z. Marek *Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii*, 1985-1995.

13.5. E. Baran, MD, PhD *Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii*, 1995-2004.

13.6. Associate Professor J. Kunz *Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii*, 2004-2009.

13.7. K. Woźniak, MD, PhD *Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii*, 2010-2013.

PIŚMIENICTWO / REFERENCES

1. Pamiętnik XV Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich we Lwowie 4-7 VII 1937 roku. Nakładem Komitetu Organizacyjnego Lwów 1939, 876. [Proceedings of the 15th Congress of Physicians and Naturalists in Lvov, July 4-7, 1937. Edited and published by the Organizing Committee, Lvov].

2. Kroniki. [Chronicles]. Czas. Sąd. Lek. 1937, X (2):171; 1937, X (3): 256; 1938, XI (1): 98-99.

3. Kronika [Chronicle]. Arch. Med. Sąd. Psych. Sąd. i Kryminalistyki 1951, I: 174-187.

4. Gliński J. B.: Słownik Biograficzny Lekarzy i Farmaceutów Ofiar Drugiej Wojny Światowej. [Dictionary of biographies of physicians and pharmacists – victims of World War II]. Wyd. Med. Urban/Partner 1997, I: 282-283.

5. Łaguna S.: Pamięci prof. dr. Stefana Horoszkiewicza. [In memory of Professor Stefan Horoszkiewicz]. Arch. Med. Sąd. Psych. Sąd. i Kryminalistyki 1951, I: 18-23.

6. Uniwersytet Jagielloński. Złota Księga Wydziału Lekarskiego. Red. Grochowski J. [Jagiellonian University. Golden Book of the Faculty of Medicine. Edited by J. Grochowski]. Księgarnia Akademicka. Kraków 2000, 339-347; 455-463.

7. Andreas B., Grzywo-Dąbrowski W.: Sprawozdanie z czynności Zakładu Medycyny Sądowej Akademii Medycznej w Warszawie obejmujące okres od 1945 do 1959 roku. [Report from activities of Department of Forensic Medicine, Medical Academy, Warsaw, spanning the period from 1945 to 1959]. Arch. Med. Sąd. Psych. Sąd. i Kryminalistyki 1961, XII: 72-81.

8. Schilling-Siengalewicz S.: Sprawozdanie z czynności Zakładu Medycyny Sądowej Akademii Medycznej w Poznaniu. [Report for activities of Department of Forensic Medicine, Medical Academy, Poznan]. Arch. Med. Sąd. Psych. Sąd. i Kryminalistyki 1951, II: 113-117.

9. Olbrycht J. S.: Przeżycia medyka sądowego w czasie okupacji hitlerowskiej oraz po wyzwoleniu w sprawach z nią związanych. [Experiences of a forensic medicine specialist during Nazi occupation and after liberation]. Przegl. Lek. 1968, 1: 82-91.

10. Popielski B.: Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego podczas okupacji hitlerowskiej. [Department of Forensic Medicine, Jagiel-

onian University, under Nazi occupation]. Przegl. Lek., 1968, 1: 92-98.

11. Kronika – Katedra i Zakład Medycyny Sądowej we Wrocławiu. Archiwum profesora B. Popielskiego. [Chronicle – Chair and Department of Forensic Medicine, Wrocław. Archives of Professor B. Popielski].

12. Dokumenty Stowarzyszenia p.n. Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej i Kryminologii. Archiwum Urzędu Miejskiego w Gdańsku. [Documents of the Association named the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology. Archives of the Municipal Office in Gdansk].

13. Dokumenty z akt rejestrowych Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy – Sąd Gospodarczy – Krajowy Rejestr Sądowy. [Registration documents of the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology. Registration Court for the Capital City of Warsaw, Commercial Department, National Court Register].

14. Pismo prof. A. Dubrzyńskiego do Powszechnego Banku Kredytowego IX Oddział w Warszawie z daty 20 XI 1996 roku. [Letter of Professor Dubrzyński to Public Credit Bank, IX Warsaw Branch, dated November 20, 1996]

15. Protokół z posiedzenia Zarządu Głównego Towarzystwa z 26 X 1995 roku. Archiwum Zarządu Głównego PTMSiK. [Minutes for the meeting of the Executive Board of the Society dated October 26, 1995. Archives of the Executive Boards, PTMSiK].

16. Kronika. [Chronicle]. Czas. Sąd. Lek. 1938, XI (1): 99-102.

17. Kronika. [Chronicle]. Czas. Sąd. Lek. 1939, XII (2): 333-335.

18. Biuletyn Informacyjny Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii (do użytku wewnętrznego). [Information bulletin of the Society of Forensic Medicine and Criminology (for internal use only)]. Poznań 1988, 1: 9-12.

19. Statut Towarzystwa. [By-laws of the Society]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 1996, 46 (4): 299-306.

20. Biuletyn informacyjny Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii (do użytku wewnętrznego). [Information bulletin of the Society of Forensic Medicine and Criminology (for internal use only)]. Łódź 2010, 9-17.

21. Komunikat Zarządu Głównego. [Announcement of the Executive Board]. Arch. Med. Sąd,

Psych. Sąd. i Kryminalistyki 1964, XVI (1): 8.

22. Sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego PTMSiK w okresie od 15 IX 1975 do 26 IX 1979 roku. Sprawozdanie z Walnego Zgromadzenia Towarzystwa. [Report of the activities of the Executive Boards of PTMSiK for the period from September 15, 1975 to September 26, 1979. Minutes of the General Meeting of the Society]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 1980, 30 (2): 153-157.

23. Protokół z Walnego Zgromadzenia PTMSiK w Katowicach. [Minutes of the General Meeting of PTMSiK held in Katowice]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 1985, 35 (2): 150-151.

24. Protokół z Walnego Zgromadzenia PTMSiK w Poznaniu. [Minutes of the General Meeting of PTMSiK held in Poznan]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 1989, 39 (3): 153-157.

25. Archives of the author, E. Baran.

26. Komunikat Zarządu Głównego: władze Towarzystwa w kadencji 1998-2001. [Announcement of the Executive Board: authorities of the Society in the term of 1998-2001]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 1998, 48 (3-4): 255.

27. Komunikat nr 1 Prezesa PTMSiK. [Announcement No. 1 of the Chairman of PTMSiK]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 2001, 54 (4): 377.

28. Władze Towarzystwa w kadencji 2001-2004. Biuletyn Informacyjny Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii (do użytku wewnętrznego). [Authorities of the Society in the term of 2001-2004. Information bulletin of the Society of Forensic Medicine and Criminology (for internal use only)]. Wyd. IES. Kraków 2004, 6.

29. Kronika PTMSiK. [Chronicle of PTMSiK]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 2004, 54 (4): 292.

30. Biuletyn Informacyjny Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii (do użytku wewnętrznego). [Information bulletin of the Society of Forensic Medicine and Criminology (for internal use only)]. Łódź 2010, 8.

31. Komunikat Zarządu Głównego PTMSiK: władze towarzystwa w kadencji 2010-2013. [Announcement of the Executive Board of PTMSiK: authorities of the Society in the term of 2010-2013]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 2010, 60 (2-3): 201-202.

32. Kronika Oddziałów Terenowych Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii. [Chronicle of Branch Offices of the Polish Society

of Forensic Medicine and Criminology]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 1973, 2: 207-214.

33. Stan kryminalistyki i medycyny sądowej. Konferencja teoretyków i praktyków prawa karnego. Materiały z pracy przygotowawczych do I Kongresu Nauki Polskiej. [Condition of criminalistics and forensic medicine. Conference of theoreticians and practitioners of penal law. Materials from preparatory work for the 1st Congress of Polish Sciences]. Wyd. Min. Sprawiedliwości Warszawa 1951, 5-128.

34. Sprawozdanie z działalności Z. G. PTMSiK w okresie od 20 IX 1979 do 20 IX 1984 roku. [Report of the activities of the Executive Board of PTMSiK in the period from September 20, 1979 to September 20, 1984]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 1985, 35 (2): 147-150.

35. Sprawozdanie Z. G. PTMSiK z działalności Towarzystwa w okresie od 25 I 1991 do 10 IX 1992 roku. Biuletyn Informacyjny Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii (do użytku wewnętrznego). [Report of the activities of the Society for the period from January 25, 1991 to September 10, 1992. Information bulletin of the Society of Forensic Medicine and Criminology (for internal use only)]. Poznań 1993, 2: 9-15.

36. Sprawozdanie Redaktora Naczelnego Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii za okres od 7 IX 1995 do 2 IX 1998 roku. [Report of the Editor-in-Chief, the Archive of Forensic Medicine and Criminology, for the period from September 7, 1995 to September 2, 1998]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 1998, 48 (2): 181-184.

37. Sprawozdanie Redaktora Naczelnego Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii za okres od 3 IX 1998 do 13 IX 2001 roku. [Report of the Editor-in-Chief, the Archive of Forensic Medicine and Criminology, for the period of September 3, 1998 to September 13, 2001]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 2001, 51 (2): 191-192.

38. Od Redakcji. [Letter from Editors]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 2002, 52 (3): 145.

39. Sprawozdanie Redaktora Naczelnego Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii za okres od 12 IX 2001 do 14 IX 2004 roku – niepublikowane. [Report of the Editor-in-Chief, the Archive of Forensic Medicine and Criminology, for the period from September 12, 2001 to September 14, 2004 – unpublished].

40. Sprawozdanie p.o. Redaktora Naczelnego

Archiwum Medycyny Sądowej i Kryminologii za okres od 27 IX 2007 do 16 IX 2010 roku. [Report of the acting Editor-in-Chief, the Archive of Forensic Medicine and Criminology, for the period from September 27, 2007 to September 16, 2010]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 2010, 60 (2-3): 191-192.

41. Baran E.: Udział medyków sądowych w Zjazdach Lekarzy i Przyrodników Polskich w XIX i XX wieku. [Participation of forensic medicine specialists in Congresses of Polish Physicians and Naturalists in the 19th and 20th century]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 1985, 35 (2): 129-135.

42. Borkowski T.: Seminarium. Aktualne zagadnienia toksykologii sądowej. [Seminar. Current problems in forensic toxicology]. Z Zagadnień Krym. Wyd. Praw. Warszawa 1986, XIX: 83-84.

43. Kronika. Konferencja Profesorów Medycyny Sądowej. [Chronicle. Conference of Professors of Forensic Medicine]. Czas. Sąd. Lek. 1936, IX (2): 164-166.

44. Komisja Medycyny Sądowej przy Radzie Naukowej przy Ministrze Zdrowia. Teczka I/5 i II/5a. Archiwum prof. B. Popielskiego. [Committee of Forensic Medicine, Scientific Council, Ministry of Health. Vol. I/5 and II/5a. Archives of Professor B. Popielski].

45. Popielski B.: Rys Historyczny Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii. [Historical outline of the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology]. Pol. Tyg. Lek. 1966, XXI (23): 857.

46. Komisja Medycyny Sądowej przy Radzie Naukowej przy Ministrze Zdrowia z lat 1952-1960. Archiwum Zakładu Medycyny Sądowej Akademii Medycznej w Krakowie. [Committee of Forensic Medicine, Scientific Council, Ministry of Health, form the years 1952-1960. Archives of Department of Forensic Medicine, Medical Academy, Krakow].

47. Pismo Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia i Opieki Społecznej z daty 31 III 1967 roku. powołujące Komisję Medycyny Sądowej przy Radzie Naukowej przy Ministrze Zdrowia – skład personalny. Archiwum prof. B. Popielskiego. [A letter of the Scientific Council, Ministry of Health and Social Welfare, establishing the Committee of Forensic Medicine, Scientific Council, Ministry of Health – personal make-up. Archives of Professor B. Popielski].

48. Stańczyk R.: Wiktor Grzywo-Dąbrowski. Bibliografia 1911-1962 (z okazji 40-lecia Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii). [Bibliography 1911-1962 (on the 40th anniversary of the Polish Society of Forensic Medicine and Criminology)]. Warszawa 1978, 1-7. Wydawnictwo powielaczowe. Archiwum prof. B. Popielskiego. [Duplicating machine edition. Archive of Professor B. Popielski].

49. Chróścielewski E., Składziński J.: Działalność dydaktyczno-wychowawcza i społeczna prof. W. Grzywo-Dąbrowskiego. [Didactic and social activities of Professor W. Grzywo-Dąbrowski]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 1978, 23 (3): 175-179.

50. Prof. dr hab. med. Jan Stanisław Kobiela 12 VI 1921-20 VIII 1972. [Professor Jan Stanisław Kobiela, June 12, 1921-August 20, 1972]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 1973, 23 (1): 9-18.

51. Profesor Andrzej Jakliński (w 70-tą rocznicę urodzin). [Professor Andrzej Jakliński (on his 70th birthday)]. Arch. Med. Sąd. Kryminol. 1993, 43 (3): 180-184.

52. Życiorys prof. dr. hab. n. med. Władysława Nasiłowskiego [Curriculum Vitae of Professor Władysław Nasiłowski]. [w:] Zeszyty Naukowe Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Śląskiej Akademii Medycznej. Katowice 1995, 4: 9-16.

53. Pismo Ministra Zdrowia z dnia 9 VIII 2001 roku powołujące prof. dr. hab. Romana Mądro do pełnienia funkcji Konsultanta Krajowego w Dziedzinie Medycyny Sądowej od dnia 15 sierpnia 2001 roku. [A letter of the Minister of Health dated August 9, 2001, appointing Professor Roman Mądro National Consultant in the Field of Forensic Medicine starting on August 15, 2001].

54. Pismo Ministerstwa Zdrowia z dnia 1 IX 2008 roku powołujące prof. dr. hab. n. med. Barbarę Świątek do pełnienia funkcji Konsultanta Krajowego w Dziedzinie Medycyny Sądowej. [A letter of the Minister of Health dated September 1, 2008, appointing Professor Barbara Świątek National Consultant in the Field of Forensic Medicine].

55. Plik pism z lat 1982, 1987, 1991 wśród nich skład personalny Krajowego Zespołu Specjalistycznego w Dziedzinie Medycyny Sądowej. Archiwum profesora S. Raszeji. [Letters dated 1982, 1987, 1996, including the make-up list of the Specialist Team in the Field of Forensic Medicine. Archives of Professor S. Raszeja].

56. Baran E.: Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej i Kryminologii 1938-2009. [Polish Society of Forensic Medicine 1938-2009]. *Gazeta Lekarska* 2009, 11: 36-37.
57. Sprawozdanie Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii. [Report of the Executive Board, Polish Society of Forensic Medicine]. *Arch. Med. Sąd. Kryminol.* 1968, 18 (1): 161-162.
58. Baran E.: Historia związków Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii z Instytutem Ekspertyz Sądowych. [History of associations: Polish Society of Forensic Medicine and Criminology and Institute of Forensic Research]. [w:] *Postępy w naukach sądowych*. Wyd. IES Kraków 2009, 49-59.
59. Janica J.: Profesor dr Maria Byrda (1910-1997). [Professor Maria Byrda (1910-1997)]. Wyd. Studio Graficzne SMD, Białystok 2012, 149.
60. Biuletyn Informacyjny Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii (do użytku wewnętrznego). [Information bulletin of the Society of Forensic Medicine and Criminology (for internal use only)]. Poznań 1988, 1, 5.
61. *Z Zagadnień Nauk Sądowych*. [Problems of Forensic Sciences]. 1996, XXXIII: 125.
62. Protokół Walnego Zebrania Członków PTMSiK 12 IX 2001 roku w Warszawie. *Archiwum Zarządu Głównego PTMSiK*. [Minutes, General Meeting of PTMSiK Archives of the Executive Board, PTMSiK].
63. Żaba Cz.: 90-lecie Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. [90th anniversary of Chair and Department of Forensic Medicine, Karol Marcinkowski Medical University, Poznań]. *Arch. Med. Sąd. Kryminol.* 2011, 61 (2): 98.
64. Kronika PTMSiK. [Chronicle of PTMSiK]. *Arch. Med. Sąd. Kryminol.* 2004, 54 (4): 292.
65. Walne Zebranie Członków Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii, Gdańsk, 16 września 2010 roku. [General Meeting, Polish Society of Forensic Medicine and Criminology, Gdansk, September 16, 2010]. *Arch. Med. Sąd. Kryminol.* 2010, 60 (2-3): 202.
66. Mallach H. J.: *Geschichte der Gerichtlichen Medizin im deutschsprachigen Raum*. Lübeck, Schmidt-Römhild, 1996.
67. Sprawozdanie z Walnego Zgromadzenia PTMSiK 4 IX 1987 roku, Poznań. [Minutes, General Meeting of PTMSiK, September 4, 1987, Poznań]. *Arch. Med. Sąd. Kryminol.* 1989, 39 (3): 187.
68. Baran E., Przybylski Z., Dubrzyński A.: 50 lat istnienia Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii. [50 years of Polish Society of Forensic Medicine and Criminology]. *Arch. Med. Sąd. Kryminol.* 1989, 39 (2): 68-79.

Adres do korespondencji /
Address for correspondence:

Erazm Baran
Katedra Medycyny Sądowej UJ CM
ul. Grzegorzewska 16
31-531 Kraków

Artur Moskała, Krzysztof Woźniak, Piotr Kluza, Filip Bolechała, Ewa Rzepecka-Woźniak, Jan Kołodziej, Katarzyna Latacz¹

Przydatność pośmiertnego badania tomografii komputerowej z angiografią (PMCTA) w sądowo-lekarskiej diagnostyce przypadków ran kłutych i ciętych

Validity of post-mortem computed tomography angiography (PMCTA) in medico-legal diagnostic management of stab and incised wounds

Z Katedry Medycyny Sądowej UJ CM

Kierownik Katedry: prof. dr hab. n. med. M. Kłys

¹ Szpital im. Jędrzeja Śniadeckiego w Nowym Sączu

Przedstawiono analizę przeprowadzonych w Katedrze Medycyny Sądowej UJ CM pośmiertnych badań tomografii komputerowej z wielofazową angiografią (MPMCTA) w przypadkach ran kłutych oraz ran ciętych, w konfrontacji z wynikami sądowo-lekarskich sekcji zwłok. Analiza zebranego materiału wskazuje na przydatność badań PMCTA jako uzupełnienia konwencjonalnego pośmiertnego badania sądowo-lekarskiego w zakresie ujawnienia istotnych danych, wpływających na wnioski końcowe oraz wniesienia nowej jakości do dokumentowania obserwacji sekcyjnych.

The report presents an analysis of results of multi-phase post-mortem computed tomography angiography (MPMCTA) scans performed at the Chair of Forensic Medicine, Jagiellonian University Medical College, in cases of stab wounds and incised wounds, as confronted with the results of conventional medico-legal autopsies. The analysis of the material points to a validity of PMCTA scans as supplementing post-mortem medico-legal examinations and being capable of providing significant data that affect final conclusions and adding new quality to recording post-mortem observations.

Słowa kluczowe:

pośmiertne badania obrazowe,
pośmiertna tomografia komputerowa,
pośmiertna angiografia TK, rany kłute,
rany cięte, zabójstwo, samobójstwo

Key words:

post-mortem imaging,
post-mortem computed tomography,
post-mortem CT angiography, PMCTA,
stab wounds, incised wounds, homicide,
suicide

WSTĘP

W większości przypadków spotykanych w praktyce sądowo-lekarskiej, określenie przyczyny zgonu przy stwierdzeniu ran kłutych i ciętych nie stwarza poważniejszych problemów. Większym wyzwaniem natomiast bywa odpowiedź na towarzyszące, równie istotne pytania, takie jak np.: jaki był przebieg kanałów ran, czy (i jakie) naczynia krwionośne zostały uszkodzone, wreszcie: które obrażenie spowodowało śmiertelny skutek. Kwestie te mogą być szczególnie ważne dla późniejszej rekonstrukcji przebiegu zdarzenia [1, 2, 3, 4, 5]. Szczegółowy medyczny opis obrażeń, zawarty w protokole sekcji zwłok, może być mało lub nawet całkowicie niezrozumiały dla przedstawicieli organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, co może obniżać przydatność opinii biegłych lekarzy. Kwestia jasności opinii jest tym bardziej istotna, że zabójstwa ostrym narzędziem należą do najczęstszych w Polsce [6, 7].

Pośmiertne badania obrazowe w medycynie sądowej bazują przede wszystkim na metodach diagnostycznych stosowanych w radiologii klinicznej oraz technikach wizualizacji pochodzących z inży-

nerii i animacji komputerowej [8]. W niniejszej pracy przedstawiamy możliwości zastosowania badania z tej grupy, jakim jest pośmiertne badanie tomografii komputerowej, w połączeniu z angiografią (PMCTA [9]) w szczególnej grupie przypadków, jakimi są zgony na skutek penetrujących do jam ciała ran kłutych oraz ran ciętych, prowadzących do wykrwawienia z uszkodzonych naczyń.

Badanie PMCTA daje możliwość opracowania i dołączenia do opinii dokumentacji ilustrującej obserwacje sekcyjne, takie jak np. długości i przebieg kanałów ran, ich położenie w obrębie ciała, lokalizację uszkodzonych struktur. Czyni to zapisy w opinii łatwiejszymi do zrozumienia dla osób niezwiązanych z medycyną. Ponadto badanie to dostarcza obducentom informacji w zakresie obrażeń wewnętrznych jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania sekcji zwłok, co daje możliwość lepszego zaplanowania procedur sekcyjnych. Uzupelnia obserwacje sekcyjne, a wręcz może ujawnić kluczowe dane potrzebne do wyciągnięcia dalszych wniosków. Jest to szczególnie istotne w przypadkach ran kłutych rejonów trudnych do oceny, jak np. rejon brzucha, kiedy to sekcja zwłok niejednokrotnie nie pozwala na pełne odtworzenie przebiegu kanałów ran, a także lokalizacja uszkodzonych naczyń może być problematyczna. W pracy pragniemy przedstawić powyższe możliwości na podstawie własnych doświadczeń z wymienioną techniką.

MATERIAŁ I METODY

W Katedrze Medycyny Sądowej Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego przeprowadzając sądowo-lekarską sekcję zwłok w 17 przypadkach zgonów spowodowanych ostrym narzędziem, po typowo wykonanej pierwszej fazie sądowo-lekarskiej sekcji zwłok – oględzinach zewnętrznych oraz pobraniu krwi i płynu z gałki ocznej (celem zabezpieczenia materiału do ekspertyz toksykologicznych), a przed oględzinami wewnętrznymi – przeprowadzono pośmiertne badanie TK (tomografii komputerowej) z podaniem środka kontrastowego (PMCTA). Akwizycję TK wykonano na aparacie Siemens Somatom Emotion 16, szerokość warstwy 0,75 oraz 1,5 mm. PMCTA realizowano zgodnie ze schematem wielofazowej pośmiertnej angiografii TK, opracowanym przez zespół naukowy z Uniwersytetu w Lozannie (Szwajcaria) [10], a obecnie

podlegającym walidacji w wielośrodkowym badaniu, w którym bierze udział nasza Katedra. Procedura badawcza obejmuje wykonanie akwizycji TK 1. przed podaniem kontrastu, a następnie skany w kolejnych fazach po podaniu środka kontrastowego 2. do układu tętniczego, 3. do układu żylnego oraz 4. podanie środka kontrastowego w fazie wymuszonego krążenia (tzw. fazy dynamicznej). Stosowanym środkiem kontrastowym na bazie jodu jest Angiofil® w mieszaninie z płynną parafiną. Zastosowana mieszanina środka kontrastowego i parafiny, jako substancji hydrofobowych, niemieszających się z wodą, w naturalny sposób oddzielających się od płynów w jamach ciała – nie zaburza podczas badania sekcyjnego w sposób istotny pomiaru wyznaczynionej krwi. Mieszaninę kontrastu podano przy użyciu dedykowanej pompy monitorującej prędkość i ciśnienie przepływu. Dane z tomografii komputerowej opracowano w programie OsiriX [11].

WYNIKI

W zakresie przebadanych 17 przypadków przeanalizowano 27 ran kłutych drążących do jam ciała i 6 ran ciętych. Ocenie poddano następujące parametry obrażeń na podstawie danych z tomografii komputerowej: lokalizację rany na powłokach ciała, wymiary i cechy morfologiczne rany, długość kanału rany, kierunek przebiegu kanału rany oraz uszkodzone na przebiegu struktury anatomiczne. Powyższe obserwacje skonfrontowano z danymi z sekcji zwłok (tab. I.).

Lokalizację rany na powłokach ciała można było wykazać w 23 (na 33) przypadkach. Sytuacje, w których rany były niewidoczne wynikały z faktu ich lokalizacji na grzbiecie, co przy standardowej technice badania zwłok w pozycji na wznak uniemożliwiało ich uwidocznienie. W części przypadków rany zostały przykryte przez kończyny górne, co można byłoby skorygować zmieniając odpowiednio ustawienie rąk przed badaniem TK. Niewielkie wymiary ran, jak i wąska szczelina rany, także powodowały, że utrudnione stawało się dokładne zlokalizowanie obrażenia.

Wymiary rany na powłokach ciała z uwagi na rozdzielczość badania TK należy traktować jedynie orientacyjnie. Wyniki rekonstrukcji przestrzennych nie pozwalają na precyzyjne określenie wymiarów

Tabela I. Zestawienie najważniejszych obrażeń narządów wewnętrznych stwierdzonych podczas sekcji zwłok i w badaniu PMCTA.

Table I. Major internal organ injuries demonstrated by post-mortem examinations and by PMCTA.

Lp. No.	Nr badania TK No. of CT scan	Przyczyna zgonu Cause of death	Liczba ran kłutych drażących Number of penetrating stab wounds	Liczba ran ciętych Number of incised wounds	Lokalizacja ran Wound location	Uszkodzone narządy wewnętrzne stwierdzone podczas sekcji zwłok Injured internal organs detected by post-mortem examination	Uszkodzone narządy wewnętrzne stwierdzone podczas PMCTA Injured internal organs detected by PMCTA scan
1	201	wykrwawienie exsanguination		2	lewe przedramię left forearm	niewielkie naczynia żyłne i tętnicze minor veins and arteries	brak widocznych uszkodzeń w zakresie głównych tętnic, żyły niewidoczne no visible injuries involving major arteries, veins not visualized
2	226	wykrwawienie exsanguination	1		lewe udo left upper leg	mięśnie, tętnica udowa muscles, femoral artery	mięśnie, tętnica i żyła udowa (ryc. 2, 3) muscles, femoral artery and vein (fig. 2, 3)
3	238	tamponada cardiac tamponade	1		klatka piersiowa chest	worek osierdziowy dwukrotnie, serce dwukrotnie do lewej i prawej komory, tętnica wieńcowa krew w worku osierdziowym pericardial sac – twice, heart – twice (left and right ventricle), coronary artery, blood present in pericardial sac	tętnica wieńcowa, lewa komora, krew i kontrast w worku osierdziowym (ryc. 4, 5) coronary artery, left ventricle, blood and contrast medium present in pericardial sac (fig. 4, 5)
4	242	wykrwawienie exsanguination	5		brzuch abdomen	żołądek, trzustka, krew w jamie otrzewnej stomach, pancreas, blood present in peritoneal cavity	trzustka, kontrast i krew w jamie otrzewnej (ryc. 6) pancreas, blood and contrast medium present in peritoneal cavity (fig. 6)
5	308	wykrwawienie exsanguination	4 (ryc. 1) (fig. 1)		szyja neck	tętnica i żyła szyjna wewnętrzna, krew w drogach oddechowych, zachłyśnięcie, krew w górnym odcinku przewodu pokarmowego internal carotid artery and vein, blood present in respiratory tract, aspiration of blood into airways, blood present in upper gastrointestinal tract	tętnica i żyła szyjna wewnętrzna, kontrast w drogach oddechowych, kontrast w żołądku internal carotid artery and vein, contrast medium present in respiratory tract, contrast medium present in stomach
6	334	wykrwawienie exsanguination	1		grzbiet back	X żebro, płuco prawe, krew w prawej jamie opłucnej 10 th rib, right lung, blood present in right pleural cavity	X żebro, płuco prawe, krew i kontrast w prawej jamie opłucnej 10 th rib, right lung, blood and contrast medium present in right pleural cavity

Lp. No.	Nr badania TK No. of CT scan	Przyczyna zgonu Cause of death	Liczba ran kłutych drażących Number of penetrating stab wounds	Liczba ran ciętych Number of incised wounds	Lokalizacja ran Wound location	Uszkodzone narządy wewnętrzne stwierdzone podczas sekcji zwłok Injured internal organs detected by post-mortem examination	Uszkodzone narządy wewnętrzne stwierdzone podczas PMCTA Injured internal organs detected by PMCTA scan
7	343	wykrwawienie exsanguination	1		klatka piersiowa chest	worek osierdziowy, serce – lewa komora, krew w lewej jamie opłucnej i worku osierdziowym pericardial sac, heart – left ventricle, blood present in left pleural cavity and pericardial sac	krew i kontrast w worku osierdziowym, krew w lewej jamie opłucnej blood and contrast medium present in pericardial sac, blood present in left pleural cavity
8	353	wykrwawienie exsanguination	1		szyja neck	prawa tętnica szyjna wspólna right common carotid artery	prawa tętnica szyjna wspólna, I żebro, wyrostek poprzeczny C7, tętnica kręgową right common carotid artery, 1 st rib, transverse process of C7, vertebral artery
9	369	wykrwawienie exsanguination		3	szyja neck	żyła szyjna wewnętrzna prawa right common carotid artery	żyła szyjna wewnętrzna prawa right common carotid artery
10	388	wykrwawienie exsanguination	1		klatka piersiowa chest	nóż w ranie, lewe oskrzele główne, worek osierdziowy, serce, żołądek, krew w lewej jamie opłucnej i jamie otrzewnej, krew w drogach oddechowych knife embedded in wound, left primary bronchus, pericardial sac, heart, stomach, blood present in left pleural cavity and peritoneal cavity, blood present in respiratory tract	nóż w ranie, worek osierdziowy, serce, żołądek, kontrast i krew w lewej jamie opłucnej i jamie otrzewnej knife embedded in wound, pericardial sac, heart, stomach, contrast medium and blood present in left pleural cavity and peritoneal cavity
11	391	wykrwawienie exsanguination	3		klatka piersiowa chest	IX żebro prawe, II żebro lewe i mostek, oba płuca, krew w jamach opłucnej 9 th right rib, 2 nd left rib and sternum, both lungs, blood present in pleural cavities	IX żebro prawe, II żebro lewe, mostek, lewa tętnica piersiowa wewnętrzna, płuco prawe, kontrast i krew w obu jamach opłucnej, powietrze w obu jamach opłucnej 9 th right rib, 2 nd left rib, sternum, left internal thoracic artery, right lung, contrast medium and blood present in both pleural cavities, air present in both pleural cavities

Lp. No.	Nr badania TK No. of CT scan	Przyczyna zgonu Cause of death	Liczba ran kłutych drażących Number of penetrating stab wounds	Liczba ran ciętych Number of incised wounds	Lokalizacja ran Wound location	Uszkodzone narządy wewnętrzne stwierdzone podczas sekcji zwłok Injured internal organs detected by post-mortem examination	Uszkodzone narządy wewnętrzne stwierdzone podczas PMCTA Injured internal organs detected by PMCTA scan
12	409	wykrwawienie + zatrucie exsanguination + poisoning		1	lewy nadgarstek left wrist	ścięgna i mięśnie tendons and muscles	brak uszkodzenia naczyń tętniczych, żyłne niewidoczne, treść kontrastująca w przewodzie pokarmowym no arterial injuries, venous vessels not visualized, contrast medium contents present in gastrointestinal tract
13	418	wykrwawienie exsanguination	2		klatka piersiowa chest	płuco lewe, worek osierdziowy, pień płucny, krew w lewej jamie opłucnej i worku osierdziowym left lung, pericardial sac, pulmonary trunk, blood present in left pleural cavity and pericardial sac	krew i kontrast w lewej jamie opłucnej, powietrze w lewej jamie opłucnej, krew i kontrast w worku osierdziowym blood and contrast medium present in left pleural cavity, air present in left pleural cavity, blood and contrast medium present in pericardial sac
14	423	wykrwawienie exsanguination	1		lewa okolica pachwinowa left inguinal region	żyła udowa femoral vein	żyła udowa femoral vein
15	432	wykrwawienie exsanguination	1		klatka piersiowa chest	I prawe żebro, żyła główna górna i łuk aorty, krew w prawej jamie opłucnej 1 st right rib, superior caval vein and aortic arch, blood present in right pleural cavity	I żebro, powietrze w prawej jamie opłucnej, krew i kontrast w prawej jamie opłucnej 1 st rib, air present in right pleural cavity, blood and contrast medium present in right pleural cavity,
16	442	wykrwawienie exsanguination	4		brzuch abdomen	sieć większa, krezka jelita cienkiego, żyła główna dolna, mięsień biodrowo-lędźwiowy prawy, krąg L4, prawy moczowód, krew w jamie otrzewnej greater omentum, small intestine mesentery, inferior caval vein, right iliopsoas muscle, L4 vertebra, right ureter, blood present in peritoneal cavity,	żyła główna dolna, krew i kontrast w jamie otrzewnej inferior caval vein, blood and contrast medium present in peritoneal cavity
17	449	wykrwawienie exsanguination	1		klatka piersiowa chest	lewe płuco, worek osierdziowy, serce, VII lewe żebro, krew w lewej jamie opłucnej left lung, pericardial sac, heart, 7 th left rib, blood present in left pleural cavity	odma prężna, krew w lewej jamie opłucnej tension pneumothorax, blood present in left pleural cavity

Ryc. 1. Rekonstrukcja 3D powierzchni ciała, widoczne rany klute rejonu szyi.

Fig. 1. 3D surface reconstruction, note stab wounds to the region of the neck.

obrażeń. Z tego samego powodu nie można wyróżnić dokładnie cech morfologicznych ran, a tym samym potwierdzić, iż mamy do czynienia z ranami kłutymi bądź ciętymi. Takie dane można by było uzyskać wykorzystując technikę laserowego skanowania powierzchni ciała i fotogrametrii, jako uzupełnienie badania TK.

Długość kanału rany kłutej precyzyjnie można było wykazać w trzech przypadkach. Jeden z nich dotyczył pozostawienia noża w ranie i jego obecności podczas badania TK. W pozostałych dwóch przypadkach kanały ran rozpoczynały się raną powłok, a kończyły przy kręgosłupie, co umożliwiało precyzyjny pomiar. Inne kanały ran kończyły się w obrębie tkanek miękkich lub w obrębie jam ciała. Uniemożliwiało to zlokalizowanie ich końca i nie pozwalało na wskazanie pełnej długości kanałów ran.

Kierunek przebiegu kanałów i kąt względem powierzchni ciała był możliwy do zmierzenia wtedy, gdy widoczne były przynajmniej dwa punkty uszkodzenia na przebiegu kanału, co pozwalało wyznaczyć linię prostą między nimi. Taką sytuację stwierdzono w 13 przypadkach ran kłutych. Należy tutaj uwzględnić, że tak wyznaczony kierunek przebiegu

kanału rany ma charakter tylko orientacyjny, gdyż wiele czynników wpływa na zmianę kątów przebiegu kanału rany, takich jak: pozycja ciała, rotacja tułowia lub szyi, faza oddechowca, a wreszcie – przemieszczenie narządów wewnętrznych po doznaniu obrażeń na skutek wynaczynienia krwi lub odmy opłucnej (w tym prężnej).

W zakresie uszkodzonych struktur wewnętrznych tylko w 7 przypadkach ran wszystkie obrażenia widoczne były już w badaniu angio-TK. Dotyczyło to przede wszystkim obrażeń w zakresie kończyn i szyi, gdzie kanał przebiegał przez mięśnie i uszkodzone były wyłącznie duże naczynia tętnicze i żyłne. W pozostałych przypadkach badanie PMCTA nie dawało pełnego obrazu uszkodzonych narządów – obrażenia były całkowicie niewidoczne lub nie można było precyzyjnie określić charakteru uszkodzeń.

W 10 przypadkach sekcyjnych, w których stwierdzono obecność krwi w jamach ciała wykazano towarzyszące wynaczynienie kontrastu.

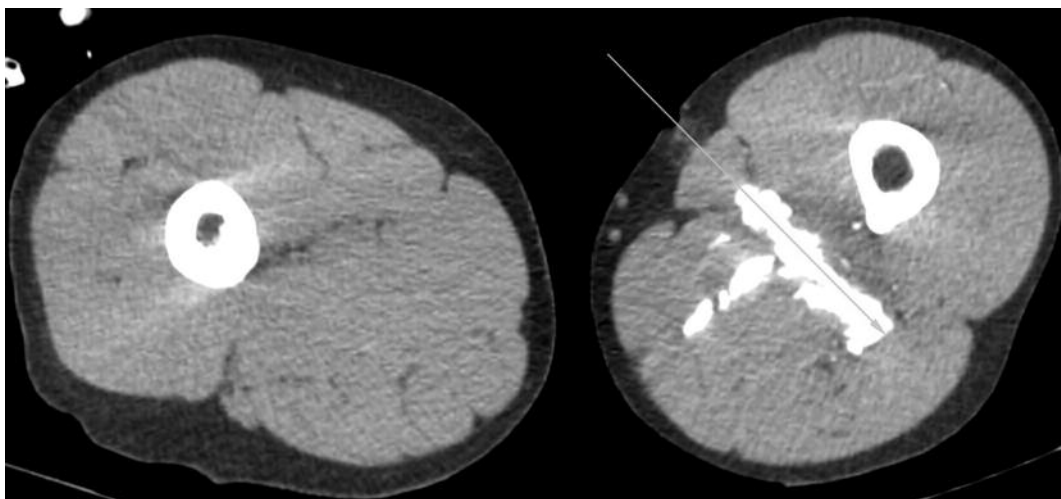
W 9 przypadkach sekcyjnych natomiast stwierdzono istotne informacje, które znacząco uzupełniły dane z sekcji zwłok. W przypadku rany kłutej uda po podaniu kontrastu wykazano jego obecność także w układzie żylnym, co wskazywało na uszkodzenie jednoczesne tętnicy i żyły na jednej wysokości. Ukierunkowało to postępowanie przy preparowaniu rejonu obrażenia. W przypadkach ran kłutych jamy brzusznej stwierdzono miejsce uszkodzenia tętnicy śledzionowej po odejściu od pnia trzewnego. Obie te lokalizacje były trudne do weryfikacji w czasie badania sekcyjnego.

W przypadku rany kłutej szyi w badaniu PMCTA ujawniono w końcowym odcinku kanału przecięcie niecałkowite wyrostka poprzecznego kręgu C7 i I żebra oraz uszkodzenie ściany tętnicy kręgowej, co było praktycznie nie do wykazania w trakcie standardowego badania sekcyjnego. Dopiero wypreparowanie szyjnego odcinka kręgosłupa i jego maceracja mogłaby potwierdzić te obserwacje. W jednym przypadku rany kłutej klatki piersiowej wykazano uszkodzenie tętnicy piersiowej wewnętrznej, jako jedno ze źródeł krwawienia do jamy opłucnej, praktycznie nie do stwierdzenia podczas standardowego badania sekcyjnego. W kolejnym przypadku, tym razem była to rana cięta rejonu szyi, angiografia potwierdziła brak uszkodzenia dużych naczyń tętniczych szyjnych, przy jednoczesnym dowodzie

Ryc. 2. Rekonstrukcja 2D MPR – kierunek i długość kanału rany klutej w zakresie lewej uda, widoczne uszkodzenie tętnicy i żyły udowej.

Fig. 2. 2D MPR reconstruction – the direction and length of a stab wound canal in the left upper leg, note an injury of the femoral artery and femoral vein.

Ryc. 3. Rekonstrukcja 2D MPR – kierunek i długość kanału rany klutej w zakresie lewej uda, widoczne uszkodzenie tętnicy i żyły udowej, przekrój osiowy.

Fig. 3. 2D MPR reconstruction – the direction and length of a stab wound canal in the left upper leg, note an injury of the femoral artery and femoral vein (axial reconstruction).

Ryc. 4. Rekonstrukcja 2D MPR – kierunek i długość kanału rany klutej w zakresie klatki piersiowej, przekrój strzałkowy.

Fig. 4. 2D MPR reconstruction – the direction and length of a stab wound canal in the chest (sagittal reconstruction).

Ryc. 5. Rekonstrukcja 2D MPR – kierunek i długość kanału rany klutej w zakresie klatki piersiowej, przekrój osiowy.

Fig. 5. 2D MPR reconstruction – the direction and length of a stab wound canal in the chest (axial reconstruction).

Ryc. 6. Rekonstrukcja 2D MPR – rana kłuta jamy brzusznej, krew i kontrast w jamie otrzewnej.

Fig. 6. 2D MPR reconstruction – a stab wound of the abdominal cavity, note blood and contrast medium in the peritoneal cavity.

na uszkodzenie żyły szyjnej wewnętrznej, co potwierdzało obserwacje z sekcji zwłok i w istotny sposób wzmacniało wnioski odnośnie intensywności krwawienia i czasu jaki musiał upłynąć pomiędzy powstaniem obrażenia a zgonem. W jednym szczególnym przypadku zwłoki dostarczono do Zakładu z nożem pozostawionym w ranie, co pozwoliło na dokładne zobrazowanie położenia narzędzia wewnątrz ciała i jednocześnie precyzyjne określenie wszystkich parametrów kanału rany.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że o ile przy odpowiednim zaplanowaniu czynności można wykazać obecności powietrza w jamie opłucnej przed sekcją zwłok poprzez wykonanie klasycznego badania na odmě, to nie ma możliwości udowodnienia jaka ilość powietrza była obecna w jamie opłucnej oraz czy miała miejsce odma o charakterze prężnym ze wszystkimi jej dalszymi konsekwencjami.

DYSKUSJA

Przydatność pośmiertnego badania tomografii komputerowej zależy od konkretnego przypadku, w którym stwierdzamy rany cięte lub kłute. Podstawowym zadaniem wspomagającym ze strony po-

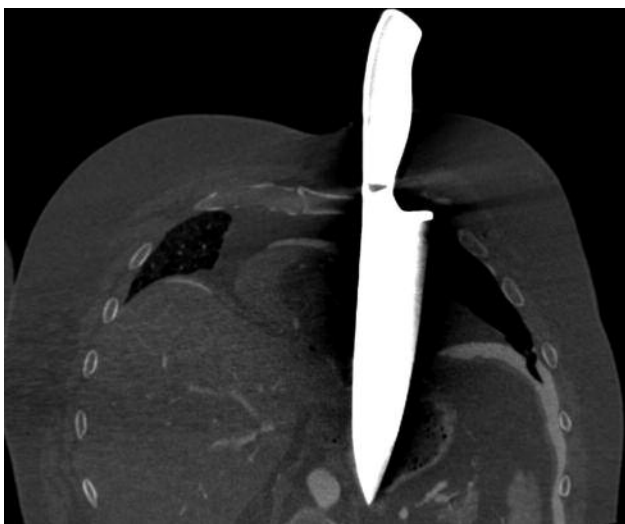
śmiertnego badania TK z angiografią jest dostarczenie informacji, które uzupełnią dane z sekcji zwłok oraz dokumentują stwierdzone obserwacje. Jak wykazała analiza przeprowadzonych badań w 9 na 10 przypadków można było wskazać wynaczynienie kontrastu do jam ciała, co koresponowało z obecnością krwi w tych przestrzeniach. Sytuacje, w których nie stwierdzono obecności kontrastu lub ilość kontrastu była znacznie mniejsza od ilości wynaczynionej krwi, można wytłumaczyć zmianą warunków krwawiących naczyń na skutek np. zablokowania miejsca krwawienia pośmiertnymi skrzepami, uciskiem naczyń spowodowanym wynaczynioną krwią do jamy opłucnej i / lub worka osierdziowego albo odumą prężną.

W większości przypadków nie było natomiast możliwe określenie wszystkich uszkodzonych struktur anatomicznych, a w więcej niż połowie badań nie udało się wyznaczyć kierunku przebiegu kanału rany. Określenie parametrów kanału rany na podstawie badania TK jest problematyczne, gdyż trzeba chociażby wziąć pod uwagę przemieszczenie się narządów na skutek wynaczynionej krwi, jak również fakt, iż obrażenie mogło zostać zadane w innej fazie oddechowej niż jest to widoczne w ba-

Ryc. 7. Rekonstrukcja 2D MPR – rana kluta klatki piersiowej, nóż w ranie, przekrój strzałkowy.

Fig. 7. 2D MPR reconstruction – a stab wound to the chest with a knife embedded in the wound (sagittal reconstruction).

Ryc. 8. Rekonstrukcja 2D MPR – rana kluta klatki piersiowej, nóż w ranie, przekrój osiowy.

Fig. 8. 2D MPR reconstruction – a stab wound to the chest with a knife embedded in the wound (axial reconstruction).

daniu obrazowym [12]. Jednak powyższe zastrzeżenia dotyczą w takim samym stopniu samej sekcji zwłok. Błąd ten w przypadku sekcji zwłok może być nawet większy, gdyż otwarcie jam ciała już wprowadza zmiany w zakresie wzajemnych relacji narządów wewnętrznych. Należy zwrócić uwagę, że tomografia komputerowa pozwala na wielokrotne analizowanie wyników przez różnych biegłych, a sekcja zwłok jest czynnością jednorazową i wnioski z niej płynące podlegają ostatecznemu sformułowaniu wyłącznie przez obducenta, z ograniczoną możliwością weryfikacji.

Największe zastrzeżenia może budzić wyznaczenie długości kanału rany na podstawie samego badania TK, gdyż pomimo stwierdzenia jakie struktury zostały uszkodzone nie ma możliwości pewnego wyznaczenia punktu końcowego. Niejednokrotnie kanał kończy się w obrębie tkanek miękkich i nie wypełnia się całkowicie kontrastem, co sprawia że nie można w sposób pewny ocenić jego długości. Natomiast dysponując danymi z sekcji zwłok odnośnie orientacyjnej długości kanału można je później nanieść na obrazy z akwizycji TK i poddać kontroli zgodność obserwacji, wykonując plastyczną i przestrzenną dokumentację obserwacji, ułatwiającą prezentację wyników w protokole sekcji zwłok oraz przed Sądem.

Z całą pewnością technika pośmiertnego badania tomografii komputerowej z angiografią nie pozwala na zastąpienie konwencjonalnej sądowo-lekarskiej sekcji zwłok w ocenianych przypadkach, ale należy zwrócić uwagę na jej przydatność jako badania dodatkowego, gdyż w 9 przypadkach ran uzyskano istotne dane, które miały wpływ na formowanie opinii końcowej. Te obserwacje dotyczyły uszkodzeń naczyń krwionośnych, uszkodzeń w obrębie układu kostnego, lokalizacji ciał metalicznych [13].

Wykonując badanie pośmiertnej angiografii należy pamiętać, iż wiąże się ono z wprowadzeniem przed sekcją zwłok dodatkowej substancji w postaci środka kontrastowego do układu naczyniowego. Tym samym materiał do badania toksykologicznego w postaci krwi, płynu z gałki ocznej, moczu czy żółci należy zabezpieczyć przed wykonaniem angiografii. Krew zabezpiecza się podczas zakładania cewników do naczyń udowych, natomiast pozostałe płyny poprzez pobranie ich strzykawką bezpośrednio z gałki ocznej, pęcherza moczowego czy pęcherzy-

ka żółciowego. Także ocena pośmiertnego badania histopatologicznego musi uwzględniać zmiany spowodowane w szczególności nośnikiem kontrastu, jakim jest parafina.

WNIOSKI

PMCTA stanowi istotne uzupełnienie sądowo-lekarskiej sekcji zwłok. Może dostarczać dodatkowych danych odnośnie kierunku, długości kanału rany jak i uszkodzonych struktur anatomicznych. Szczególna wartość tego badania dotyczy przede wszystkim oceny uszkodzeń naczyń krwionośnych w trudno dostępnych lokalizacjach, takich jak jama brzuszna czy tętnice kręgowce. Wykazano, że badanie angio-TK nie daje możliwości uzyskania wszystkich danych niezbędnych do wydania opinii i nie może zastąpić sądowo-lekarskiej sekcji zwłok w przypadku ran kłutych lub ciętych, ale pozwala na uzyskanie informacji mających bardzo istotne znaczenie dla końcowych wniosków (np. stwierdzenie odmy prężnej). Biorąc pod uwagę, iż rany kłute występują w przypadkach zabójstw, to każda do-

datkowa informacja mogąca pomóc w odpowiedzi na istotne pytania dotyczące przyczyny zgonu czy przebiegu zdarzenia jest warta pozyskania. Istotnym aspektem jest walor dokumentacji obserwacji w konfrontacji z sekcją zwłok, co ułatwia zrozumienie protokołu sekcji zwłok i tym samym zwiększa jego przydatność dla celów postępowania karnego.

UWAGI

Na powyższy program badawczy obejmujący pośmiertne badanie tomografii komputerowej z angiografią (PMCTA) uzyskano zgodę właściwej komisji bioetycznej, a w każdym jednostkowym przypadku również zgodę Prokuratury zlecającej sądowo-lekarską sekcję zwłok.

Wykorzystane do badań dedykowana pompa do pośmiertnej angiografii, osprzęt i środek kontrastowy – zostały przekazane nieodpłatnie Katedrze w ramach wielośrodkowych badań koordynowanych przez CURML w Lozannie, zgodnie z umową podpisaną przez UJ CM.

PIŚMIENNICTWO

1. Konopka T., Bolechała F., Strona M.: Porównanie ran kłutych klatki piersiowej w samobójstwach i zabójstwach, *Arch. Med. Sąd. Kryminol.* 2003.

2. Griffiths L.: A challenging injury interpretation: could this be a stab wound?, *J Forensic Leg Med.* 2012, 19 (3): 179-181.

3. Jousset N., Rougé-Maillart C., Turcant A., Guilleux M., Le Bouil A., Tracqui A.: Suicide by skull stab wounds: a case of drug-induced psychosis. *Am J Forensic Med Pathol.* 2010, 31 (4): 378-381.

4. Brunel C., Fermanian C., Durigon M., de la Grandmaison G. L.: Homicidal and suicidal sharp force fatalities: autopsy parameters in relation to the manner of death. *Forensic Sci Int.* 2010, 20, 198 (1-3): 150-154.

5. Ohshima T., Kondo T.: Eight cases of suicide by self-cutting or -stabbing: consideration from medico-legal viewpoints of differentiation between suicide and homicide, *J Clin Forensic Med.* 1997, 4 (3): 127-132.

6. Bloch-Bogustawska E., Zieliński D., Paradowska A., Grapatyn G., Gotowicz A.: Struktura zabójstw w regionie bydgoskim w latach 1992-2002, *Arch. Med. Sąd. Kryminol.* 2007, 60: 308-312.

7. Świątek B., Parkitna-Cegła Z.: Rany kłute w materiale sekcyjnym Zakładu Medycyny Sądowej AM we Wrocławiu w latach 1988-1992, *Postępy Medycyny Sądowej i Kryminologii*, 1995, 2, 227-234, -3.

8. Woźniak K., Moskała A., Urbanik A., Kopacz P., Kłys M.: Postmortem imaging studies with data processing and 3D reconstruction: a new path of development of classic forensic medicine? *Arch. Med. Sąd. Kryminol.* 2009, 59: 124-130.

9. Ruttly G. N., Brogdon G., Dedouit F., Grabherr S., Hatch G. M., Jackowski C., Leth P., Persson A., Ruder T. D., Shiotani S., Takahashi N., Thali M. J., Woźniak K., Yen K., Morgan B.: Terminology used in publications for post-mortem cross-sectional imaging, *Int. J. Legal Med.*, Epub 18 Oct 2012.

10. Grabherr S., Dominguez A., Mangin P.:

Post-mortem angio-CT: a new diagnostic approach, *Rev Med Suisse*. 2011, 27, 7 (303): 1507-1510.

11. www.osirix-viewer.com

12. Ruder T. D., Ketterer T., Preiss U., Bolliger M., Ross S., Gotsmy W. F., Ampanozi G., Germerott T., Thali M. J., Hatch G. M.: Suicidal knife wound to the heart: challenges in reconstructing wound

channels with post mortem CT and CT-angiography. *Leg Med*, 2011, 13 (2) :91-94.

13. Kawasumi Y., Hosokai Y., Usui A., Saito H., Ishibashi T., Funayama M.: Postmortem computed tomography images of a broken piece of a weapon in the skull.: *Jpn J Radiol*. 2012, 30 (2):167-170.

Adres do korespondencji:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej UJ CM

ul. Grzegórzecka 16

31-531 Kraków

e-mail: admin@mlodylekarz.pl

ARCHIVES OF FORENSIC MEDICINE AND CRIMINOLOGY

VOLUME LXII
No. 4 (2012)
October
December

THE OFFICIAL JOURNAL of the POLISH SOCIETY of FORENSIC MEDICINE and CRIMINOLOGY

EDITOR-IN-CHIEF: **Krzysztof Woźniak MD, PhD**
DEPUTY EDITOR: **Filip Bolechała MD, PhD**
ASSISTANT TO THE EDITOR: **Artur Moskała MD**

EDITORIAL BOARD:

Prof. Jarosław Berent – Łódź, Poland
Prof. Bernd Brinkmann – Münster, Germany
Prof. Richard Dirnhofer – Berno, Switzerland
Prof. Noriaki Ikeda – Fukuoka, Japan
Prof. Jerzy Janica – Białystok, Poland
Assoc. Prof. Zbigniew Jankowski – Gdańsk, Poland
Prof. Małgorzata Kłys – Kraków, Poland
Assoc. Prof. Paweł Krajewski – Warszawa, Poland
Prof. Eduard Peter Leinzinger – Graz, Austria
Prof. Patrice Mangin – Lausanne – Geneva, Switzerland
Prof. Zdzisław Marek – Kraków, Poland
Prof. Zofia Olszowy – Sosnowiec, Poland
Prof. Derrick J. Pounder – Dundee, Scotland UK
Prof. Zygmunt Przybylski – Poznań, Poland
Prof. Stefan Raszeja – Gdańsk, Poland
Prof. Guy N. Ruttly – Leicester, England UK
Prof. Pekka Saukko – Turku, Finland
Prof. Volker Schmidt – Halle – Wittenberg, Germany
Prof. Stefan Szram – Łódź, Poland
Prof. Karol Śliwka – Bydgoszcz, Poland
Prof. Barbara Świątek – Wrocław, Poland
Prof. Akihiro Takatsu – Tokyo, Japan
Prof. Michael Thali – Zurich, Switzerland
Dr Kurt Trübner – Essen, Germany
Prof. Duarte Nuno Vieira – Coimbra, Portugal

e-mail: redakcja@amsik.pl
www.amsik.pl
Polish Society of Forensic Medicine and Criminology
ul. Sędziowska 18a
91-304 Łódź, Poland

HISTORIA MEDYCYNY SĄDOWEJ / HISTORY OF FORENSIC MEDICINE

Erazm Baran

Historia Polskiego Towarzystwa Medycyny Sądowej i Kryminologii 1938-2013243

History of Polish Society of Forensic Medicine and Criminology, 1938-2013275

PRACE ORYGINALNE / ORIGINAL PAPERS

**Artur Moskała, Krzysztof Woźniak, Piotr Kluza, Filip Bolechała, Ewa Rzepecka-Woźniak,
Jan Kołodziej, Katarzyna Łatacz**

**Przydatność pośmiertnego badania tomografii komputerowej z angiografią (PMCTA) w sądowno-lekarskiej
diagnostyce przypadków ran kłutych i ciętych**

**Validity of post-mortem computed tomography angiography (PMCTA) in medico-legal diagnostic management
of stab and incised wounds** 315

Projekt znaku graficznego PTMSiK – Wiktor Ostrzówek

Wydawca: Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej i Kryminologii

Wpłaty za prenumeratę należy dokonywać na konto: Zarząd Główny Pol. Tow. Med. Sąd. i Krym.
Kredyt Bank S.A. III Oddział w Poznaniu ul. Garbary 71, 61-758 Poznań
nr konta: 21 1500 1621 12136001 1805 0000

Copyright © by Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej i Kryminologii, Kraków 2012

Realizacja wydawnicza i druk:
Agencja Reklamowa Po Godzinach
ul. Podedworze 10/54, 30-686 Kraków
tel. +48 12 623 77 74, +48 609 633 948
e-mail: biuro@pogodzinach.com.pl
www.pogodzinach.com.pl

Nakład: 550 egz.

www.amsik.pl